

การศึกษาการแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถาม
ในนวนิยายเรื่อง *สี่แผ่นดิน* (SI PHAENDIN) และ *FOUR REIGNS*

ทิวาพร ชงทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารและการพัฒนา)
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

บทที่ 5

การแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถาม

ในการแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถาม นักแปลจะต้องคำนึงถึงประเภทและหน้าที่ของวรรณกรรม เจตนาของผู้ส่งสาร บริบท และสถานการณ์ที่เกี่ยวข้อง โดยเลือกใช้คำแปลให้เหมาะสมเป็นธรรมชาติในการถ่ายทอดความหมายและหน้าที่ของประโยคให้สอดคล้องกับต้นฉบับมากที่สุด ในบทนี้ ผู้วิจัยจะขอแนะนำเสนอกลวิธีการแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามในนวนิยายเรื่อง *สี่แผ่นดิน* เป็นภาษาอังกฤษ โดย TULACHANDRA หรือ ตูลจันทร์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำประเภทและหน้าที่ของวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามในบทที่ 4 มาประกอบในการวิเคราะห์การเลือกใช้กลวิธีการแปลเพื่อรักษาเจตนาของผู้ส่งสาร สำหรับการเลือกใช้กลวิธีการแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถาม ผู้วิจัยได้ดัดแปลงแนวคิดการแปลวรรณกรรมของกรมวิชาการ (2540) ตามที่ได้พบทวนไว้แล้วในบทที่ 2 โดยนำกลวิธีการแปลของกรมวิชาการมาเรียบเรียงใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับข้อมูลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามในนวนิยายเรื่อง *สี่แผ่นดิน* ซึ่งผู้วิจัยพบว่าผู้แปลมีการใช้กลวิธีการแปลประเภทหลักๆอยู่ 2 ประเภท ดังนี้

(1) การแปลตรงตัว (literal translation) หมายถึง การแปลที่รักษาเนื้อความเดิมได้ถูกต้องครบถ้วนมากที่สุด ในการแปลตรงตัวนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลหนึ่งกลวิธี คือ

1.1 การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ หมายถึง การแปลโดยถ่ายทอดความหมายในระดับคำ ประโยค และ โครงสร้าง ไวยากรณ์ให้เทียบเคียงกับต้นฉบับมากที่สุด

(2) การแปลเอาความ (free translation) หมายถึง การแปลโดยเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอความหมายที่แตกต่างไปจากต้นฉบับ ประกอบด้วย 4 กลวิธีการแปลย่อย ดังนี้

2.1 การแปลแบบสรุปความ หมายถึง การแปลเอาแต่ใจความสำคัญ ซึ่งเป็นการเก็บความอย่างย่อๆ

2.2 การแปลแบบเทียบเคียงสำนวน หมายถึง การแปลโดยใช้สำนวนเทียบเคียงที่มีในภาษาปลายทางในการถ่ายทอดความหมาย เพื่อให้บทแปลมีความชัดเจนและเป็นธรรมชาติมากขึ้น

2.3 การแปลแบบเรียบเรียง หมายถึง การแปลโดยอ่านแต่ละย่อหน้าให้จบเสียก่อน แล้วเก็บเนื้อความมาเรียบเรียงใหม่ตามเค้าเดิม เพื่อให้ภาษาแปลมีความกะทัดรัด ฟังง่ายขึ้น

2.4 การละไม่แปล หมายถึง การตัดทอนผลความออกตามที่พิจารณาเห็นสมควร หรือการไม่ถ่ายทอดความหมายในบทแปล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้แปลเห็นว่าข้อความในต้นฉบับไม่ได้สื่อความหมายที่มีความสำคัญต่อเนื้อเรื่อง หรือ ข้อมูลดังกล่าวได้มีการแสดงความหมายไว้ในบริบทใกล้เคียงแล้ว ผู้แปลจึงเลือกใช้กลวิธีการละไม่แปลเพื่อให้บทแปลมีความกระชับมากขึ้น

ในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลตามประเภทของวัจนกรรม ได้แก่ วัจนกรรมประเภทการกล่าวความจริง วัจนกรรมประเภทการกล่าวแสดงออก และวัจนกรรมประเภทการกล่าวชี้้นำไปตามลำดับ ทั้งนี้โดยจะนำเสนอตัวอย่างของการแปลวัจนกรรมแบบตรงตัวก่อนแล้วจึงนำเสนอตัวอย่างการแปลวัจนกรรมแบบเอาความ ดังต่อไปนี้

5.1 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามประเภทการกล่าวความจริง

5.1.1 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการกล่าวรำพึงรำพัน มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ

5.1.1.1 การแปลตรงตัว

ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ

ตัวอย่างที่ 29

สถานการณ์: เมื่อพูดถึงเรื่องคู่ครอง ซ้อยรู้สึกสงสัยว่าทำไมคุณสายอยู่เป็นโสดไม่ได้แต่งงานมีเหย้ามีเรือนเสียที

ซ้อย: “คุณอาคะ เมื่ออาสาว ๆ เคยมีใครเขามองบ้างหรือเปล่า? คุณอาเคยคิดจะมีเหย้ามีเรือนบ้างหรือเปล่าคะ?”

สาย: “ฮ้าย! เอาอะไรมาถาม” คุณสายร้อยเอ็ดคะโร “ไม่ใช่เรื่องของเด็ก จะรู้ไปทำไม?”

ซ้อย: “โธ่! ก็อยากูู้บั้งซีคะ คุณอาไม่เห็นเล่าอะไรให้ซ้อยฟังบ้างเลย ฉันไม่เข้าใจจริงๆ นะ อย่างคุณอาเนี่ยอะไรๆ ก็ดีหมด แล้วก็ไม่เห็นซีริ้วซีเหรตรงไหน ทำไมถึงอยู่คนเดียวมาจนปานนี้ก็ไม่รู้”

- สาย: “เอ! อาก็ไม่รู้ซี ของอย่างนี้ มันแล้วแต่บุญแต่กรรม” คุณสายพูดอย่างใจลอย เหมือนกับว่า คำพูดของช้อยมาสะกิดความหลังที่ฝังอยู่ในหัวใจมานานหนา (น. 328-329)
- Choi: A few seconds later she asked abruptly, “What about you, Khun Aunt? Why have you stayed single? Didn’t you ever want to start a household of your own?”
- Sai: Khun Sai uttered some loud exclamations, then said, “It’s none of your business. Why should you want to know?”
- Choi: “Because you’ve never told us and I’ve often wondered. You must have had plenty of admirers and a few must have been serious enough to propose. So what happened? Didn’t you like any of them? Oh, do tell, Khun Aunt, there’s nobody in this boat but us. Come on, please. What’s the story? Why have you remained single?”
- Sai: “Hmm, I don’t know,” Khun Sai said vaguely. “This kind of thing depends on your karma, I suppose.” (P.165)

จากตัวอย่างข้างต้น ช้อยซึ่งเป็นผู้พูดแสดงเจตนาการกล่าวรำพึงรำพัน เนื่องจากช้อยรู้สึกสงสัยว่าทำไมคุณสายจึงอยู่เป็นโสดไม่ได้แต่งงานมีเหย้ามีเรือนเสียที จากบริบท “โธ่! ก็อยากรู้บ้างซีคะ คุณไม่เห็นเล่าอะไรให้ช้อยฟังบ้างเลย ฉันไม่เข้าใจจริงๆ นะ อย่างคุณนี่อะไรๆ ก็ดีหมดแล้วก็ไม่เห็นจี้วีวีจี้เหร่ตรงไหน” ช้อยจึงได้กล่าวถ้อยคำวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “ทำไมถึงอยู่คนเดียวมาจนปานนี้ก็ไม่รู้” ซึ่งเป็นประโยคคำถามแบบตอบเนื้อความ ที่ปรากฏคำแสดงคำถาม “ทำไม” ในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลได้ใช้กลวิธีการแปลตรงตัวโดยคงประโยคคำถาม “Why have you remained single?” ที่สื่อความหมายสอดคล้องกับต้นฉบับทั้งรูปแบบและหน้าที่ของประโยคคำถาม โดยบทแปลดังกล่าวยังคงเป็นวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการกล่าวรำพึงรำพันเช่นเดียวกับต้นฉบับ

5.1.1.2 การแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง

ตัวอย่างที่ 30

สถานการณ์: อ้อคร่าพึ่งรำพันกับแม่พลอยว่าใครจะคอยช่วยเหลือรับใช้พลอยในขณะที่ตนออกไปทำงานข้างนอกบ้าน

พลอย: “อ้อดได้งานทำก็ดีแล้ว แม่สบายใจด้วยมาก”

อ้อด: ตาอ้อดชบหน้าลงกับตักพลอย แล้วถามเบาๆ ขึ้นว่า “สบายใจจริงๆ หรือแม่ หรือพูดไปอย่างนั้นเอง?”

พลอย: “ก็สบายใจจริงๆ ซึ่อ้อด” พลอยตอบ “แม่ที่ไหนก็ต้องสบายใจเมื่อลูกได้ดี ทำไมต้องมาถาม?”

อ้อด: “ก็ไม่รู้” ตาอ้อดพูดเบาๆ “เพราะถ้าอ้อดไปทำงานเสียทุกวัน ใครจะอยู่เป็นเพื่อนแม่ ใครจะมาชวนพูดชวนคุยให้หัวเราะ มีทุกข์ขึ้นมาใครจะเป็นคนมาปอบ จับไข้ ใครจะวิงวามขอ มีธุระจะได้ใครวิงรับใช้ ต่อไปอ้อดก็จะไปเป็นข้าราชการใหญ่โตเหมือนพี่อื่น หรือเหมือนคุณเสวี ไม่ใช่อ้อดลูกแม่คนเก่า มีการทำงานแล้วก็ต้องเป็นหัวราชการงานเมือง แม่จะได้ใครไว้ใช้?” (น. 1,030-1,032)

Phloi: “I’m so glad you’ve been accented at the ministry.”

Ot: “Are you really? Do you mean it?”

Phloi: “Certainly I mean it why shouldn’t I be glad?”

Ot: “I don’t know. But I can’t help wondering who’s going to keep you company and run little errand for you and take care of you and serve you, now that I’m going to be a working man like everybody else.” (P. 551-552)

จากตัวอย่าง เมื่ออ้อดได้งานทำ ก็จะไม่สามารถคอยรับใช้พลอยผู้เป็นแม่ได้อย่างเคย อ้อดจึงได้กล่าวถ้อยคำการรำพันรำพันกับแม่พลอยเบาๆว่า “ใครจะอยู่เป็นเพื่อนแม่ ใครจะมาชวนพูดชวนคุยให้หัวเราะ มีทุกข์ขึ้นมาใครจะเป็นคนมาปอบ จับไข้ใครจะวิงวามขอ มีธุระจะได้ใครวิงรับใช้ ต่อไปอ้อดก็จะไปเป็นข้าราชการใหญ่โตเหมือนพี่อื่น หรือเหมือนคุณเสวี ไม่ใช่อ้อดลูกแม่คนเก่า มีการทำงานแล้วก็ต้องเป็นหัวราชการงานเมือง แม่จะได้ใครไว้ใช้?” ในการแปลวัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถามนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลเอาความ โดยเปลี่ยนรูปแบบการนำเสนอความหมายที่

แตกต่างไปจากต้นฉบับ ผู้แปลได้อ่านแต่ละย่อหน้าให้จบเสียก่อน จึงเก็บเนื้อความมาเรียบเรียงใหม่ตามเค้าเดิม เพื่อให้ภาษาแปลมีความกะทัดรัด ฟังง่ายขึ้น จากบทแปล “But I can’t help wondering who’s going to keep you company and run little errand for you and take care of you and serve you, now that I’m going to be a working man like everybody else.” นอกจากนี้ ผู้แปลได้ตัดพลาความข้อความบางส่วนออกคือ “ใครจะมาชวนพูดชวนคุยให้หัวเราะ มีทุกข์ขึ้นมาใครจะเป็นคนมาปลอบ เจ็บไข้ใครจะวิงวาทหมอ” อย่างไรก็ตาม บทแปลสามารถแสดงเจตนาการกล่าวรำพึงรำพันของผู้พูดได้สอดคล้องกับต้นฉบับในการกล่าวถ้อยคำ “I can’t help wondering...” แต่การแปลส่งผลให้วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามเปลี่ยนโครงสร้างไวยากรณ์ไปเป็น “reported speech” ที่เป็นการคัดแปลงคำพูดของผู้พูด และถ่ายทอดประโยคใหม่ตามลักษณะไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้ ผู้แปลอาจคำนึงถึงการถ่ายทอดความหมาย ความเป็นธรรมชาติ และความกระชับมากกว่าการแปลโดยการคงประโยคคำถามทุกประโยคตามต้นฉบับ

5.1.2 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการคาดคะเน มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ

5.1.2.1 การแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ

ตัวอย่างที่ 31

สถานการณ์: คุณเปรมตัดสินใจว่าจะส่งตาอันกับตาอ้อดไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ แต่ก่อนไป ลูกทั้งสองจะต้องเข้าโรงเรียนบาทหลวงเพื่อเรียนภาษาฝรั่งเศส พลอยจึงวิตกกังวลว่าลูกของตนจะเข้ารีตเป็นฝรั่ง

พลอย: “ฉันเห็นว่า ลูกยังเล็กเหลือเกิน ไปนอกไปนาก็จะไปเลี้ยงตัวเองอย่างไรไหว” พลอยพูดอย่างแข็งแรง เพราะใจนั้น ยังไม่ยอมแพ้คุณเปรม

เปรม: “ก็ใครจะให้ไปแต่เดี๋ยวนี้ละ แม่พลอยก็” คุณเปรมตอบ

พลอย: พลอยใจชื้นขึ้นมา เมื่อได้ยินคุณเปรมพูด เพราะอย่างน้อย คุณเปรมก็จะยังไม่พรากลูกไปอย่างกะทันหัน พลอยถามคุณเปรมว่า “คุณเปรมกะว่า จะให้ไปสักเมื่อไร?”

เปรม: “ก็กะไว้ให้โตอีกสักหน่อย” คุณเปรมตอบ “อีกสองสามปี ก็ะยังทัน ระหว่างนี้ ฉันก็อยากจะให้แกเรียนภาษาให้ดีเสียก่อน คิดไว้ว่า จะเอาไปฝากเข้าโรงเรียนบาทหลวง ให้เรียนภาษาฝรั่งเศสทั้งสองคน”

พลอย: “ตายละคุณเปรม!” พลอยร้องเสียงหลง “ลูกฉันมิไปเข้ารีตเป็นฝรั่งไปหมดหรือ?”

- เปรม: คุณเปรมหัวเราะตอบว่า “อย่าวิตกไปถึงเพียงนั้นเลยแม่พลอย” (น.598)
- Phloi: “I think the children are too young,” Phloi said resolutely. “You can’t send them away now. They don’t know how to look after themselves.”
- Prem: “Don’t get excited, Mae Phloi. Who says anything about sending them away *now*?”
- Phloi: Phloi felt a little better. “When do you plan to send them?”
- Prem: “Oh, we can wait a few more years. During this time they’ll be learning more English. I’m thinking of transferring them to another school - a missionary school.”
- Phloi: “Oh Khun Prem! And have my sons converted to the *farang* church?”
- Prem: Khun Prem laughed. “Going to a *farang* school doesn’t mean you’re obliged to forsake your own tradition.” (P.324-325)

จากตัวอย่าง พลอยกังวลว่าลูกของตนจะเข้ารีตเป็นฝรั่ง เพราะลูกทั้งสองจะต้องเข้าโรงเรียนบาทหลวงเพื่อเรียนภาษาฝรั่ง พลอยจึงคาดคะเนถึงเหตุการณ์ในอนาคตด้วยประโยคคำถาม “ลูกนั้นมีไปเข้ารีตเป็นฝรั่งไปหมดหรือ?” ซึ่งเป็นวัฒนธรรมอ้อม ในการแปลนั้น ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัว “And have my sons converted to the *farang* church?” ในคำกริยา “convert” หมายถึง เข้ารีต หรือถือลัทธิศาสนา และการใช้คำทับศัพท์ในภาษาไทยที่ผู้แปลได้อธิบายในอภิธานศัพท์ “*farang*” หมายถึง foreign, Western; also, foreigner from the West จากบริบทการแปล “Oh Khun Prem! And have my sons converted to the *farang* church?” และการกล่าวด้วยคำได้ตอบกลับของคุณเปรม “Going to a *farang* school doesn’t mean you’re obliged to forsake your own tradition.” สามารถทำให้ผู้รับสารเข้าใจได้ ซึ่งบทแปลยังคงรักษาประเภทและหน้าที่ของวัฒนธรรมสอดคล้องกับต้นฉบับ

5.1.2.2 การแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง

ตัวอย่างที่ 32

สถานการณ์: พ่อเพิ่มเล่าเรื่องราวของคุณชิตให้พลอยฟังเพราะคุณชิตเป็นคนเจ้าชู้มีภรรยาหลายคน พลอยรู้สึกสงสารพวงซึ่งเป็นภรรยาคนหนึ่งของคุณชิต เพราะพวงเคยเป็นบ่าวรับใช้ที่บ้านเจ้าคุณพ่อของพลอยที่คลองบางหลวง

- เพิ่ม: “เขาเล่าว่า คุณชิตเดี๋ยวนี้นี้มีเมียอีกตั้งหลายคน ลูกก็มีออกมาเรื่อยๆ เต็มบ้านที่เดียว จนเกือบจะ‘ไม่รู้ว่ใครเป็นใคร’”
- พลอย: “แล้วแม่พวง เมียคนแรกหายไปไหนเสียเล่า” พลอยถาม
- เพิ่ม: “เขาก้ยังอยู่ในบ้านนั้นแหละ แต่ก้เห็นจะไม่ใช่ไรหรอก ครั้งหนึ่งเคยเลี้ยงเป็นบ่าวชอบใจ ก้ยกขึ้นมาเป็นเมีย เดี๋ยวนี้ได้เมียอื่นมาใหม่ ก้คงจะลดกลับไปเป็นบ่าวอีกกระมัง?”
- พลอย: “โธ่กรรมเวรแท้!” พลอยรำพึงออกมาดังๆ
- เพิ่ม: “แต่เพียงลูกเมียมันไม่เป็นอะไรหนักหนาดอกแม่พลอย” (น.587-588)
- Phoem: “Khun chit has taken several other wives. The old place is swarming with his women *and* his numerous children. It’s quite a mess.”
- Phloi: “What about this first wife Phuang?” Phloi asked.
- Phoem: “Oh, I imagine she’s still there. From servant she was promoted to wife and now I suppose he’s made her servant again.”
- Phloi: “Dear, oh dear!” Phloi let out a helpless cry.
- Phoem: “Wives and children aren’t so bad, Mae Phloi.” (P.315)

จากสถานการณ์ข้างต้น พ่อเพิ่มได้แสดงเจตนาการคาดคะเนเหตุการณ์ว่า พวงซึ่งเป็นภรรยาคนแรกของคุณชิตจะถูกลดตำแหน่งไปเป็นบ่าว เพราะคุณชิตมีภรรยาใหม่ และพ่อเพิ่มรู้สึกนิสัยใจคอของคุณชิตเป็นอย่างไร พ่อเพิ่มซึ่งเป็นผู้พูดได้กล่าวถ้อยคำประโยคคำถาม “ก้คงจะลดกลับไปเป็นบ่าวอีกกระมัง?” ในการแสดงเจตนาการคาดคะเน ทั้งนี้ คำลงท้าย “กระมัง” สามารถแสดงเจตนาในการคาดคะเนได้ ในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ “I suppose he’s made her servant again.” เพื่อแสดงเจตนาของผู้พูดที่สอดคล้องกับต้นฉบับ โดยคำกริยา “suppose” สามารถแสดงเจตนาการคาดคะเนของผู้พูดได้ จากบทแปลดังกล่าว ส่งผลให้วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามเปลี่ยนเป็นวัจนกรรมตรงประโยคบอกเล่าอย่างไรก็ตาม หากผู้แปลต้องการที่จะรักษาโครงสร้างประโยคคำถามในบทแปล อาจแปลได้ว่า “He’s made her servant again, perhaps?”

ตัวอย่างที่ 33

สถานการณ์: พลอยชอบท่านชายสิทธิเดชมาก และอยากให้ท่านชายมาเยี่ยมที่บ้านบ่อยๆ

ประไพ: ประไพหัวเราะก๊ิก แล้วตอบว่า “ประไพนี่แล้ว คุณแม่ต้องรัก ท่านน้อยท่าน กระต้วมกระเตี้ยมเสียผู้ใหญ่รักทุกคน”

พลอย: “วันหลัง ประไพชวนท่านเสด็จมาบ้านบ่อยๆ ก็ได้” พลอยพูด

ประไพ: ประไพหัวเราะอย่างขบขัน แล้วตอบว่า “แต่ไม่ชวนยังเกือบจะมาดักพบประไพทุกวันอยู่แล้ว ถ้าออกปากชวน ท่านมิขณมาอยู่ที่นี่เลยหรือ” แล้วประไพก็เดินร้องเพลงเบาๆ ออกจากห้องไป ปล่อยให้พลอยนั่งนึกในใจอยู่นคนเดียวว่า เด็กสมัยนี้ พูดยอะไรไม่เห็นค่อยรู้เรื่องสักที (น. 954)

Praphai: “I knew it!” Praphai giggled. I knew you’d love him. He’s the elder’s sweetheart. It’s that absolutely melting old-word courtesy of his that none of you can resist!”

Phloi: “Whatever it is, he’s very nice.....Ask him to come again. Anytime.”

Praphai: More laughter from Praphai. “Oh, Khun Mother! Don’t you know he wants to see me everyday? A standing invitation from me and he’ll want to move in bag and baggage.....”

This sort of startling remark made one feel more than ever like an elderly *khon si phaendin*, Phloi said to herself, looking after her daughter as she went tripping out of the room, humming a tune. (P. 517)

จากสถานการณ์ พลอยชอบท่านชายสิทธิเดชมาก และอยากให้ท่านชายมาเยี่ยมที่บ้านบ่อยๆ ประไพจึงหัวเราะอย่างขบขัน และตอบว่า “แต่ไม่ชวนยังเกือบจะมาดักพบประไพทุกวันอยู่แล้ว ถ้าออกปากชวน ท่านมิขณมาอยู่ที่นี่เลยหรือ” ซึ่งประโยคคำถาม “ถ้าออกปากชวน ท่านมิขณมาอยู่ที่นี่เลยหรือ” เป็นประโยคคำถามแบบเงื่อนไขที่แสดงเจตนาการคาดคะเนของผู้พูด ในการแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามข้างต้น ผู้แปลใช้วิธีการแปลแบบเอาความ เปลี่ยนประโยคคำถามเป็นประโยคบอกเล่า A standing invitation from me and he’ll want to move in bag and baggage.....” ซึ่งบทแปลนี้ไม่ได้แสดงเจตนาการคาดคะเนของผู้พูด และไม่ได้แปลในโครงสร้างประโยคคำถามแบบเงื่อนไขสอดคล้องกับต้นฉบับ จากบทแปล วรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามเปลี่ยนเป็นวรรณกรรมตรงประโยคบอกเล่า ทั้งนี้ ผู้แปลสามารถรักษาเจตนาในการแสดงการ

คาดคะเนในบทแปลได้สอดคล้องกับต้นฉบับ คือ “If I only offer a standing invitation, he’ll probably want to move in bag and baggage, am I right?” โดยการใช้อำเภอ “probably” และ “am I right?” สามารถสื่อความในการแสดงการคาดคะเนได้

5.1.3 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการบอกกล่าว มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ

5.1.3.1 การแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ

ตัวอย่างที่ 34

สถานการณ์: พลอยรู้ความจริงที่ว่าคุณเปรมมีลูกติดจากภรรยาเก่า

พลอย: “คุณเปรมทำไมไม่บอกให้ฉันรู้เสียก่อน?”

เปรม: “ฉันกลัวแม่พลอยจะโกรธ ... นี่ก็รู้แล้ว” “แม่พลอยโกรธฉันมากไหม?”

พลอย: “โธ่! คุณเปรมนี้ไม่รู้จักใจฉันจริงๆ” พลอยพูดขึ้น “ฉันจะไปโกรธคุณเปรมทำไม ฉันเสียใจหน่อยหนึ่งที่คุณเปรมไม่บอกให้ฉันรู้เสียก่อนเท่านั้น”

เปรม: “ทำไมแม่พลอย?” คุณเปรมถามอย่างฉงน

พลอย: “ถ้าฉันรู้เสียก่อน ฉันก็จะได้เลี้ยงจะได้รักมานานแล้ว คุณเปรมมัวแต่ปีคอยู่ เลยเสียเวลาไปเป็นกอง ฉันเสียขายแท้ทีเดียว คุณเปรมเห็นฉันเป็นคนใจไม่ใ้ระกำไปได้ ลูกของคุณก็เหมือนลูกของฉัน ใครจะไปเกลียดลง” พลอยก้มลงจูบเด็กอีกทีหนึ่ง (น. 457)

Phloi: “Why didn’t you tell me before?”

Prem: “Oh Mae Phloi, I — I was so afraid you might be angry ... Are you?”
For although there was nothing remotely resembling anger in Phloi’s demeanour, he just could not be sure.

Phloi: “Angry? Why should I be? Because you have a son? He’s your son, and that makes him my son too. Did you think I was going to hate him or what?” She turned On round, planted a kiss on his cheek. (P.233)

จากสถานการณ์ เมื่อพลอยรู้ความจริงที่ว่าคุณเปรมมีลูกติดจากภรรยาเก่า คุณเปรมจึงถามพลอยว่า “แม่พลอยโกรธฉันมากไหม?” พลอยจึงตอบกลับว่า “โธ่! คุณเปรมนี้ไม่รู้จักใจฉันจริงๆ” พลอยพูดขึ้น “ฉันจะไปโกรธคุณเปรมทำไม ฉันเสียใจหน่อยหนึ่งที่คุณเปรมไม่บอกให้ฉันรู้เสียก่อนเท่านั้น” โดยประโยคคำถาม “ฉันจะไปโกรธคุณเปรมทำไม” เป็นการแสดงเจตนาการบอกกล่าวที่พลอยบอกเล่าให้ผู้ฟังซึ่งก็คือคุณเปรมทราบว่า พลอยไม่ได้โกรธคุณเปรมเลย โดยในการแปลวัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถาม “ฉันจะไปโกรธคุณเปรมทำไม” ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลตรงตัว “Angry? Why should I be?” โดยแบ่งประโยคคำถามออกเป็นสองส่วนคือ “Angry?” และ “Why should I be?” ซึ่งได้รักษาประเภทและหน้าที่ของวัฒนธรรมได้สอดคล้องกับต้นฉบับ

5.1.3.2 การแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบสรุปความ และการแปลแบบเรียบเรียง

ตัวอย่างที่ 35

สถานการณ์: พลอยถามคุณเชยเกี่ยวกับคุณชิตว่าตอนนี้ทำงานประกอบอาชีพอะไร ซึ่งคุณชิตไม่ได้ทำงานอะไรเลย

พลอย: “คุณชิต...เดี๋ยวนี้ทำอะไร?” พลอยถามถึงพี่ชายใหญ่

เชย: “จะไปทำอะไร!” คุณเชยร้อง “ก็นอนอยู่กับบ้าน มีลูกตั้งสองคนแล้ว”

พลอย: “มีลูกแล้ว!” พลอยออกอุทานอย่างไม่เชื่อหู (น. 212)

Phloi: “And what has Khun Chit been doing?”

Choei: “The same – loafing and squandering, and being nasty to wife and child.”

Phloi: “What! Khun Chit a father already?” (P.113)

พลอยถามคุณเชยเกี่ยวกับเรื่องการทำงานของคุณชิต พลอยจึงตอบกลับเป็นวัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถาม “จะไปทำอะไร!” เพื่อแสดงเจตนาการบอกกล่าวเล่าเรื่องราวของคุณชิตให้พลอยฟังว่า คุณชิตไม่ได้ทำงานอะไร นอกจากนอนอยู่กับบ้าน ในการแปลวัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความโดยสรุปความ โดยตีความวัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถาม “จะไปทำอะไร!” ซึ่งไม่ได้แสดงเจตนาในระดับพื้นผิวในการถามตามที่ปรากฏจริงในถ้อยคำ แต่ประโยคคำถามนี้เป็นการแสดงเจตนาในระดับลึกที่แสดงเจตนาไม่ตรงกับข้อความที่

ปรากฏ ทั้งนี้ ผู้อ่านจำเป็นต้องตีความการกล่าวถ้อยคำ “จะไปทำอะไร!” ของผู้พูดที่แสดงเจตนาการบอกกล่าว ในการแปล ผู้แปลไม่ได้แปลโดยคงประโยคคำถามดั้งต้นฉบับ จากบทแปล “The same” ผู้แปลได้เปลี่ยนวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามเป็นกลุ่มคำวลีในการอธิบายบอกเล่าเรื่องราวของคุณจิต เนื่องจากหากแปลโดยการคงประโยคคำถามไว้เช่นเดิม ก็อาจจะไม่สื่อความได้ชัดเจนเท่ากับการแปลแบบเอาความ อย่างไรก็ตาม มีข้อสังเกตในบทแปล “The same” คือ ผู้อ่านสามารถรับรู้เรื่องราวของคุณจิตโดยไม่ต้องอาศัยการตีความในการกล่าวถ้อยคำของผู้พูดเหมือนในต้นฉบับ ซึ่งบทแปลนี้ไม่ได้รักษาวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามดั้งต้นฉบับ อย่างไรก็ตาม ผู้แปลอาจแปลโดยรักษาโครงสร้างประโยคคำถามไว้ได้ว่า “Doing Nothing?” ก็จะสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมได้สอดคล้องกับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 36

สถานการณ์: พลอยวิตกกังวลเกี่ยวกับสงคราม อ้นจึงคอยปลอบพลอยว่าพลอยยังมีลูกหลานที่คอยดูแลตนอยู่

อ้น: “คุณแม่ก็ชอบฟังไปวิทยุ แล้วก็เก็บเอามาทุกซักร้อนไปเปล่าๆ ถ้าหากสงครามจะเกิดขึ้นจริง เราก็ไปห้ามมันไม่ได้ ระหว่างนี้เฉยๆ เสียใจก็ว่า อย่าไปเก็บเอามาเป็นอารมณ์เลย ถึงเวลาถ้าหากเกิดขึ้นจริงเราค่อยคิดกัน คุณแม่ก็ไม่ใช่ตัวคนเดียว ลูกๆ ก็อยู่หลายคน มีกำลังวังชาช่วยกันได้ทั้งนั้น จะต้องไปกลัวอะไร?”
ถ้อยคำเช่นนี้ของตาอ้น มักจะทำให้พลอยต้องคิดถึงตาอ้อทุกครั้งไป (น. 1,084)

An: “We must be prepared for the worst,” An said. “It may come of it may not, but if it does we’ll face it. In the meantime, Mother dear, stop listening to the radio if it upsets you so much. No use making yourself ill with worry. Don’t be afraid. You’re not alone. There are many of us in this house and we will take good care of you.” (P. 578)

จากสถานการณ์ที่พลอยวิตกกังวลเกี่ยวกับสงคราม อ้นจึงคอยปลอบพลอยว่าพลอยยังมีลูกหลานที่คอยดูแลอยู่ โดยอ้นบอกพลอยว่า “ระหว่างนี้เฉยๆ เสียใจก็ว่า อย่าไปเก็บเอามาเป็นอารมณ์เลย ถึงเวลาถ้าหากเกิดขึ้นจริงเราค่อยคิดกัน คุณแม่ก็ไม่ใช่ตัวคนเดียว ลูกๆ ก็อยู่หลายคน มีกำลังวังชาช่วยกันได้ทั้งนั้น จะต้องไปกลัวอะไร?” โดยวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “จะต้องไปกลัวอะไร?” แสดงเจตนาของผู้พูดในการบอกให้ผู้ฟังว่า “ไม่ต้องกลัว” เพราะมีลูกหลานคอยดูแลอยู่

โดยในการแปลดังกล่าว ผู้แปลไม่ได้รักษาประเภทของวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามสอดคล้องกับต้นฉบับ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความในประโยคคำสั่ง “Don’t be afraid.” ที่สื่อเจตนาการบอกกล่าวได้ ทั้งนี้ จากบริบทในการแปล “No use making yourself ill with worry. Don’t be afraid. You’re not alone. There are many of us in this house and we will take good care of you.” สามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้แปลอาจแปลโดยการคงประโยคคำถามได้เช่นกันว่า “No use making yourself ill with worry. What are you afraid of? You’re not alone. There are many of us in this house and we will take good care of you.” ซึ่งจะสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมให้สอดคล้องกับต้นฉบับได้

ตัวอย่างที่ 37

สถานการณ์: อ้นบอกพลอยว่ารัฐบาลจะปล่อยตัวนักโทษที่เกาะตะรุเตา พลอยดีใจจนแทบไม่อยากจะเชื่อว่าอ้นจะได้รับอิสรภาพและกลับมาหาพลอย

พลอย: “โธ่เอ๊ย ! ป่านนี้อ้นลูกแม่เป็นอย่างไรก็ไม่รู้ ไม่ได้เห็นหน้ากันไม่รู้ว่ามีกี่ปี เห็นหน้ากันคงแทบจำกันไม่ได้ จริงหรืออ้น อ้นไปได้ยินมาจากไหน? บอกให้แม่ฟังให้ชื่นใจอีกที!”

อ้น: ตาอ้นหัวเราะอย่างรื่นเริงแล้วตอบว่า “พุทโธ ! คุณแม่ก็ ! ผมจะมาหลอกเล่นทำไมใครๆ เขาก็รู้กันทั่วเมืองไปแล้ว มะรีนนี่พี่อ้นก็จะมาถึงบ้าน แต่แรกผมรู้ระและระกายผมเลยไม่กล้าบอกเดี๋ยวไม่จริง คุณแม่จะเสียใจเปล่าๆ แต่คราวนี้แน่นอน ไม่ต้องสงสัยอีกต่อไป พี่อ้นกลับมาแน่ คุณแม่เตรียมรับไว้ให้ดีเถิด” (น. 1,205-1,206)

Phloi: The world kept on turning and a few days later there was our Mae Phloi thanking and blessing the government for doing what she deemed a very right thing indeed. At first, though, when she was informed by An of this very right and good governmental action she was so overcome with joy that she remained speechless for several minutes, and then all she could say, over and over again, was, “Is it true? Can it be true?”

An: “Yes, Mother, it’s true. The government has ordered the release of all political prisoners and Phi On will leave the island and be home in a couple of days!” (P. 629)

จากสถานการณ์ อันบอกพลอยว่ารัฐบาลจะปล่อยตัวนักโทษที่เกาะตะรุเตา พลอยดีใจจนแทบไม่อยากจะเชื่อว่าอันจะได้รับอิสรภาพและกลับมาหาพลอย อันจึงได้บอกเล่าเรื่องราวให้แก่พลอยฟังว่าทุกอย่างเป็นความจริงโดยการกล่าวถ้อยคำวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “ผมจะมาหลอกเล่นทำไม” ในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามนี้ ผู้แปลได้ใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ เปลี่ยนประโยคคำถามเป็นประโยคบอกเล่า “it’s true.” ซึ่งสามารถสื่อความเจตนาในการบอกกล่าวเรื่องราวของผู้พูดได้ แต่การแปลส่งผลให้วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามเปลี่ยนเป็นวัจนกรรมตรงประโยคบอกเล่า ซึ่งจะเห็นได้ว่า บทแปล “it’s true.” มีความกระชับมากกว่าการแปลโดยคงประโยคคำถาม อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ตาม ผู้แปลอาจแปลโดยคงประโยคคำถามได้ว่า “Yes, Mother, Why should I deceive you? The government has ordered the release of all political prisoners and Phi On will leave the island and be home in a couple of days!” โดยการแปลโดยคงประโยคคำถามก็จะสามารถรักษาประเภทหน้าที่ของวัจนกรรมได้สอดคล้องกับต้นฉบับเช่นกัน

ตัวอย่างที่ 38

สถานการณ์: ซ้อยเข้าข้างฝ่ายประชาธิปไตย แต่อันกลับหัวเราะป้าซ้อยของคน

ซ้อย: “แต่องค์นี้ไม่เหมือนองค์ก่อนๆ ฉันรักเขาจับจิตจับใจทีเดียว จะเป็นเพราะอะไรก็ไม่รู้ บางทีจะเป็นเพราะท่านยังทรงพระเยาว์ หรือจะเป็นเพราะฉันเป็นประชาธิปไตยไปกับเขาด้วยแล้วก็ไม่รู้”

อัน: เสียงตาอันหัวเราะอยู่ข้างหลังเบาๆ ในลำคอ ทำให้ซ้อยต้องหันไปคลื่นเชิงสัพยอกแล้วพูดว่า

ซ้อย: “ดูพ่ออันซี ! พอฉันพูดว่าเป็นประชาธิปไตยกับเขามั่งก็หัวเราะเยาะ ยายแก่อย่างฉันจะเป็นประชาธิปไตยบ้างไม่ได้หรือ ฉันอยากรู้นัก!”

หลังจากที่ได้คุยกันสักครู่ ก็บังเกิดอาการตื่นเต็นในหมู่ฝูงชนนั้นอย่างผิดสังเกต เป็นอาการบอกให้รู้ว่ากำลังจะเสด็จพระราชดำเนินผ่านมาด้วยรถพระที่นั่งแล้ว (น. 1,254)

Choi: “You and me both, Phloi! Oh how I love him, this Nai Luang of mine – the first Nai Luang I ever dared love without feeling intimidated, overcome with awe – oh, you know what I mean – I’ve said it all before. I feel so close to him. Because of his youth, you think? Or could it be that I’ve gone democratic at long last? Hey, don’t you laugh at me,

An! What's so funny – you consider me too old for your new fangled democracy?”

They went on chatting for a while, then were plunged into the general commotion. The moment the crowd had been waiting for was drawing near. (P. 651)

ในตัวอย่างข้างต้น ซ้อยซึ่งเป็นผู้พูดต้องการบอกให้ทุกคนรับรู้ว่า คนนั้นก็เป็นผู้หญิงไปโดยเหมือนกันคนอื่นๆ จากบริบท “คู่อันซี! พอฉันพูดว่าเป็นประชาธิปไตยกับเขามั่งก็หัวเราะเยาะ ขยายแกอย่างนั้นจะเป็นประชาธิปไตยบ้างไม่ได้หรือ ฉันอยากรู้จัก!” โดยประโยคคำถาม “ขยายแกอย่างนั้นจะเป็นประชาธิปไตยบ้างไม่ได้หรือ” จัดเป็นวรรณกรรมอ้อมในการบอกเล่าเรื่องราวให้ผู้ฟังเข้าใจถึงเจตนาของผู้พูด ในการแปลวรรณกรรมดังกล่าว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความในประโยคคำถาม “you consider me too old for your new fangled democracy?” ซึ่งผู้พูดก็แสดงเจตนาการบอกกล่าวเรื่องราวของผู้พูดเอง แต่บทแปลดังกล่าวไม่ได้แปลสอดคล้องกับต้นฉบับ อย่างไรก็ตาม ผู้แปลอาจแปลโดยรักษาประเภทและหน้าที่ของวรรณกรรมสอดคล้องกับต้นฉบับได้ว่า “Hey, don't you laugh at me, An! What's so funny – Can't an old woman like me be democratic? Tell me!”

5.1.4 การแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการบ่น มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ

5.1.4.1 การแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ

ตัวอย่างที่ 39

สถานการณ์: พลอยบ่นซ้อยที่ไม่อาบน้ำแต่วัน เพราะอาบตอนกลางคืนพลอยกลัวผี

ซ้อย: “ฉันร้อนนัก จะไปอาบน้ำที่อ่างหยก” ซ้อยตอบ

พลอย: “ตายจริง! ซ้อย ก็เอาเรื่องผีเล่นน้ำมาเล่าอยู่หยกๆ แล้วยังจะมาชวนฉันไปอาบน้ำในอ่างหยก ฉันไม่เอาละ ฉันกลัวจะตายไปแล้ว”

ซ้อย: “เฮ้ย! จะไปกลัวอะไรกันนักหนา ผีมันเล่นน้ำได้ เราก็เล่นได้”

พลอย: “โธ่ ทำไมไม่อาบน้ำเสียแต่กลางวันนะ” พลอยปรารภขึ้น

ช้อย: “กลางวันก็อาบให้สะอาดเท่านั้นเอง” ช้อยตอบ “อาบน้ำอย่างฉันต้องอาบกลางคืนถึงจะดี” (น.364)

Choi: “Let’s go for a swim in the Jade Pool.”

Phloi: “Oh, Choi, not after that story!”

Choi: “Why not? We’re just as good as any ghost. If it can swim, so can we.”

Phloi: “Why don’t you bathe in the daytime, Choi?”

Choi: “I did, for cleanliness. But now I want to show you how the *farangs* swim. I think I know how to do it.” (P. 179-180)

ในตัวอย่างข้างต้น ช้อยอยากจะไปอาบน้ำที่อ่างหยก พลอยจึงบ่นช้อยที่ไม่อาบน้ำแต่วัน เพราะอาบตอนกลางคืนพลอยกลัวผี พลอยจึงได้กล่าวถ้อยคำวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “ทำไมไม่อาบเสียแต่กลางวันนะ” ซึ่งแสดงเจตนาการบ่น โดยประโยคคำถามดังกล่าวปรากฏคำแสดงคำถาม “ทำไม” แต่ไม่ได้แสดงเจตนาในการถาม ในการแปลวัจนกรรม “ทำไมไม่อาบเสียแต่กลางวันนะ” ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวโดยคงประโยคคำถามได้สอดคล้องกับต้นฉบับ “Why don’t you bathe in the daytime, Choi?” ซึ่งได้รักษาเจตนาของผู้พูดและประเภทของวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามได้เช่นเดียวกับต้นฉบับ

5.1.4.2 การแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง

ตัวอย่างที่ 40

สถานการณ์: คุณเปรมอยากให้พลอยนุ่งผ้าซิ่นเพราะว่าท่านในวังทรงโปรด

พลอย: “โธ่เอ๊ย!” พลอยพูดทำเสียงเหมือนกับจะร้องไห้ “ท่านจะโปรดอะไรก็โปรดได้ ฉันไม่ว่าเลย แล้วก็อยากจะทำตาม แต่ทำไมถึงจะต้องมาโปรดให้ฉันนุ่งผ้าซิ่นเป็นลาวไปก็ไม่รู้กรรมเวรแท้ๆ ทีเดียว”

เปรม: “ลาวกาวอะไรที่ไหนกันแม่พลอย” คุณเปรมพูดเหมือนกับรำคาญ “คนทางเหนือเขาก็อยู่ในประเทศสยามอย่างเดียวกับเรา เขาก็เป็นคนไทยเหมือนกับเราๆ นี่แหละแม่พลอยพูดเป็นคนโบราณไปได้ อะไรของเขาดีเราก็ควรจะเอามาใช้ จะไปมัดกระดาษกระดาษต้องอยู่ทำไม”

- พลอย: “ฉันไม่ได้กระดากกระเดื่องอะไรหรอกคุณเปรม” พลอยตอบ “ซั้วแต่ว่าฉันไม่เคยเมื่อยังเด็ก ๆ เคยเห็นแต่ตำหนักพระราชชายาเขาnungผ้าซิ่นกันทั้งตำหนัก เพราะราชชายาเองท่านก็ทรงผ้าซิ่น ฉันก็เห็นว่าสวยดีชอบไปดูเสมอ คุณแล้วก็อดนึกชมอยู่ไม่ได้ ยิ่งเวลาท่านทรงแต่งเต็มยศ ทรงผ้าซิ่นยกเงินยกทอง ฉันก็ยังเห็นสวย แต่ตัวฉันเองไม่เคยนึกจะลอง เพราะnungโจงกระเบนมาแต่ก่อนแต่ออกจะมาเปลี่ยนเอาตอนนี้ก็ดูอย่างไรอยู่” (น. 699-700)
- Phloi: “What?” Phloi exclaimed again. She didn’t say it was a most preposterous suggestion but that was what she thought. Had Khun Prem forgotten that the *phasin* was the costume of the women of the north, as distinguished from the women of the central region? “What’s got into you, Khun Prem?” she demanded. “I’m not a Lao, you know.” For, like most Bangkokians in those days, Phloi tended to refer to the people in the north as “Lao”.
- Prem: This time she was corrected by her husband. “Don’t call them ‘Lao,’ Mae Phloi. We are all Thai. The people of the north are citizens of Siam just as much as we are. And what have you got against the *phasin* anyway, may I ask?”
- Phloi: “Nothing at all,” Phloi answered truthfully. “I think it’s very pretty. When I was in the Inner Court there were lots of northern girls at the palace of Phra Raj Chaya, and I always thought they looked so nice and pretty in their *phasins*. Phra Raj Chaya herself looked gorgeous in it, especially at full-dress functions. You should have seen her gold brocade *phasins*, Khun Prem. They’re truly magnificent!” She paused and went on to further clarify her position on the matter. “Yes, I’ve always thought it a pretty costume - but I’ve never wanted to wear it myself. I was perfectly happy with the *phanung*, and still am. Why should I give it up?” (P.388-389)

จากสถานการณ์ที่คุณเปรมอยากให้พลอยนุ่งผ้าซิ่นเพราะว่าท่านในวังทรงโปรด แต่แม่พลอยไม่ยอมนุ่งผ้าซิ่น เพราะที่ไม่เคยนุ่งซิ่นมาก่อน เลยไม่ค่อยชินนัก คุณเปรมจึงรู้สึกรำคาญใจและกล่าวถ้อยคำ “ลาวกาวอะไรที่โหนกกันแม่พลอย” คุณเปรมพูดเหมือนกับรำคาญ “คนทางเหนือเขาก็อยู่ในประเทศสยามอย่างเดียวกับเรา เขาก็เป็นคนไทยเหมือนกับเราๆ นี่แหละ แม่พลอยพูดเป็นคนโบราณไปได้ อะไรของเขาดีเราก็ควรจะเอามาใช้ จะไปมัวกระดากกระเดื่องอยู่ทำไม” โดยในการกล่าวถ้อยคำวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “จะไปมัวกระดากกระเดื่องอยู่ทำไม” แสดงเจตนาการบ่นการกระทำของผู้ฟัง ในการแปลนั้น ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลโดยการคงประโยคคำถาม “And what have you got against the *phasin* anyway, may I ask?” ซึ่งผู้ได้อธิบายในอภิธานศัพท์ “*phasing*” หมายถึง a sarong-like lower garment worn by women โดยบทแปลดังกล่าวยังคงรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมสอดคล้องกับต้นฉบับ แต่มีข้อสังเกตคือ บทแปลคำแสดงคำถาม “what” ไม่สอดคล้องกับคำแสดงคำถาม “ทำไม” ในต้นฉบับ ทั้งนี้ ผู้แปลอาจแปลโดยใช้คำแสดงคำถามสอดคล้องกับต้นฉบับได้ว่า “And why are you against the *phasin* anyway?”

ตัวอย่างที่ 41

สถานการณ์: ซ้อยมาเยี่ยมพลอยที่บ้านพร้อมใบพลูสำหรับทานหมาก พลอยบ่นในท่าทีของซ้อยที่ต้องซุกๆ ซ่อนๆ เอาห่อใบพลูให้พลอย

ซ้อย: “ฉันได้มาใหม่ คิดถึงแม่พลอย เลยเอามาให้ เดี่ยวนี้หมากดิบหายากออก”
ซ้อยพูดแล้วก็แก้ห่ออีกห่อหนึ่ง ในนั้น ก็มีของอื่นปนอยู่เต็มอีก แล้วซ้อยก็เอามือสอดเข้าไปในห่อด้วยอาการลึกลับ ล้วงเอาใบพลูออกมาอีกห่อหนึ่ง แก้ห่อออกให้พลอยดู แล้วกระซิบบอกว่า “นี่ไงพลอย ใบเหลืองน่ากินออก รีบหาน้ำพรมเสียน้อย ฉันซุกไว้นาน จะกลายเป็นพลูนาบอยู่แล้ว”

พลอย: “โธ่! ซ้อยก็ไม่น่าจะต้องลำบากถึงเพียงนี้เลย ฉันก็พอจะหากินได้อยู่หรอก หมากพลู ทำไมถึงต้องซุกๆ ซ่อนๆ มาให้”

ซ้อย: “ถึงจะมีกินก็คงจะขนาดหมากแห้ง พลูนาบ จะไปร่อยอะไร ฉันได้ของจริงๆ มา ก็เลยต้องเอามาฝาก” (น. 1,113)

- Choi: “I have a little gift for you, Phloi.”
- Phloi: “What is it?”
- Choi: “Hush, hush!” She unwrapped the parcel, disclosing rambutans and mangoes and, hidden under these and other fruit, the contraband areca nuts.
- Choi: “Wait, Phloi, I’m not through yet.” She rummaged in her capacious basket and produced another parcel. This one contained some very lovely betel leaves. “Don’t they look invitingly chewable? Get some water quick, we must sprinkle them before they lose their freshness.”
- Phloi: “Oh, Choi, you didn’t have to turn in to a smuggler for me!”
- Choi: “My pleasure, Phloi. A bit of smuggling never hurt anybody. Who would have thought chewing betel could become so exciting, eh, Phloi?” (P. 593)

จากสถานการณ์ ช้อยมาเยี่ยมพลอยที่บ้านพร้อมใบพลูสำหรับทานหมาก พลอยบ่นในท่าทีของช้อยที่ต้องซุกๆซ่อนๆเอาห่อใบพลูให้พลอย พลอยจึงกล่าวถ้อยคำ “โห! ช้อยก็ไม่น่าจะต้องลำบากถึงเพียงนี้เลย ฉันก็พอจะหากินได้อยู่หรอก หมากพลู ทำไมถึงต้องซุกๆ ซ่อนๆ มาให้” ทั้งนี้ พลอยไม่ค่อยชอบใจในการกระทำที่พิลึกพิลั่นของช้อยนัก โดยประโยคคำถาม “ทำไมถึงต้องซุกๆ ซ่อนๆ มาให้” จัดเป็นวัจนกรรมอ้อมที่ผู้พูดแสดงเจตนาการกล่าวบ่นการกระทำของผู้ฟัง โดยในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “ทำไมถึงต้องซุกๆ ซ่อนๆ มาให้” ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความโดยเปลี่ยนประโยคคำถามเป็นประโยคปฏิเสธ “you didn’t have to turn in to a smuggler for me!” ซึ่งก็สามารถสื่อความเจตนาของผู้พูดในการบ่นได้ แต่จากบทแปลส่งผลให้วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามเปลี่ยนเป็นวัจนกรรมตรงประโยคปฏิเสธ อย่างไรก็ตาม ผู้แปลอาจแปลโดยคงประโยคคำถามสอดคล้องกับต้นฉบับว่า “Why did you have to be a smuggler for me?” ก็จะสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมสอดคล้องกับต้นฉบับได้

5.1.5 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการตำหนิ มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ

5.1.5.1 การแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ

ตัวอย่างที่ 42

สถานการณ์: ประไพทะเลาะกับเสวี ประไพจึงได้พูดกับพลอยว่าถ้าไปด้วยกันไม่ได้ก็จะหย่าร้างกัน ทำให้พลอยไม่พอใจกับคำพูดของประไพอย่างมาก

ประไพ: “เวลานี้ไผ่ยังสบายใจอยู่ก็เพราะไม่มีลูกจะผูกพัน ไม่ผูกกันจริงๆ เมื่อไรก็จะได้ต่างคนต่างอยู่ ไม่มีเด็กมาต้องพลอยลำบาก....”

พลอย: “ยายประไพ!” พลอยพูดอย่างตงใจ “นี่แกเอาอะไรมาพูด ไม่เคยพบไม่เคยเห็น! มีอย่างรีผิวเมียอยู่กินมาด้วยกัน ไม่ผูกกันนิดๆ หน่อยๆ ก็ถึงกับจะเลิกจะร้าง ประไพ เอาความคิดนี้มาจากไหน แม่ไม่เคยสั่งเคยสอน”

ประไพ: “คุณแม่อีกดีแต่คิดอย่างแต่ก่อน” ประไพตอบ “คนแต่ก่อนนี้ แต่งงานกันแล้วก็ทนอยู่กันไปจนตาย ศัวจะมีเมียน้อยสักกี่คนก็ทนได้ ศัวจะดูถูกเหยียบย่ำ หรือเอาเปรียบอย่างไรก็ต้องทน ผู้หญิงแต่ก่อนถูกถือว่าเป็นของผู้ชาย ไม่มีชีวิตของตัวเอง ไผ่ไม่ถือเช่นนั้น ไผ่เกิดมาชาติหนึ่ง ถึงจะเป็นผู้หญิงก็มีชีวิตของตัวเอง แต่งงานก็อยากมีความสุข ถ้าใครให้ความสุขแก่ไผ่ได้ ไผ่ก็จะอยู่กับคนนั้น แต่ถ้าเมื่อไรรู้ว่าอยู่ไปก็ไม่มีความสุข ก็เลิกกันเสียดีกว่า จะอยู่ทรมาณน้ำใจกันไปทำไม” (น. 1,073)

Praphai: “I take comfort from the fact that at least Khun Sewi and I are childless and that if we should find it impossible to live together we could part without having to agonize over the question of children.”

Phloi: “Praphai!” Phloi was shocked. “How can you talk so glibly about it! You’ve had a few arguments with your husband and you talk about parting from him! Where did you get this attitude? Not from my upbringing!”

Praphai: “Time was,” Praphai said calmly, “when what the women felt was not considered very important, not even by the women themselves. By and large they were regarded as belonging to their husband and not as individuals having their own lives to live. It’s not like any more Khun Mother. I have but one life, and I’m not going to waste it in an unhappy marriage. I’m in favour of happiness, Mother.” (P. 573-574)

จากสถานการณ์ข้างต้น พลอยรู้สึกไม่พอใจกับการกล่าวถ้อยคำของประไพอย่างมาก พลอยจึงได้ตำหนิประไพ “นี่แกเอาอะไรมาพูด ไม่เคยพบไม่เคยเห็น! มีวิธีพิ้วเมียอยู่กับมาด้วยกัน ไม่ถูกกันนิดๆ หน่อยๆ ก็ถึงกับจะเลิกจะร้าง ประไพเอาความคิดนี้มาจากไหน แม่ไม่เคยสั่งเคยสอน” โดยประโยคคำถาม “ประไพเอาความคิดนี้มาจากไหน” แสดงเจตนาการตำหนิถึงการกล่าวถ้อยคำของประไพที่ไม่ควรเกิดขึ้น ในการแปลวัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลตรงตัวโดยคงประโยคคำถาม “Where did you get this attitude?” ซึ่งสามารถรักษาเจตนาของผู้ส่งสารได้ ทั้งนี้ เพราะจากบทแปลใกล้เคียงที่ว่า “How can you talk so glibly about it! You’ve had a few arguments with your husband and you talk about parting from him! Where did you get this attitude? Not from my upbringing!” ทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ว่า ประโยคคำถามในบทแปล “Where did you get this attitude?” เป็นวัฒนธรรมอ้อมที่แสดงเจตนาการตำหนิ

5.1.5.2 การแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเทียบเคียงสำนวน การแปลแบบเรียบเรียง และการละไม่แปล

ตัวอย่างที่ 43

สถานการณ์: ซ้อยถามคุณสายเกี่ยวกับหีบหมากของคุณสายหยุด คุณสายตวาดใส่ซ้อยเพราะไม่ใช่เรื่องของเด็ก

ซ้อย: “คุณอาคะ” ซ้อยเรียกขึ้น

สาย: “หือ?” คุณสายขานรับ “ว่ายังไงซ้อย?”

ซ้อย: “เมื่อเช้า หลานพบคุณสายหยุดที่ห้องคุณละม้าย เธอสั่งให้มาถามคุณเอาว่า เรื่องหีบหมากนั้น คุณอาว่าอย่างไร ไม่ทราบ?”

สาย: “โห้ย!” คุณสายร้องขึ้น พลังกระแทกผ้าที่จีบเสร็จแล้วผืนหนึ่งลงกับพื้น เหมือนกับจะช่วยระบายอารมณ์

สาย: “ไปบอกคุณสายหยุดของหล่อนที่เกิดแม่คุณ ว่าฉันไม่ใช่เศรษฐีจะได้กินหีบหมากราคา 20 ชั่ง 30 ชั่ง แล้วก็คนหน้าอย่างฉัน จะไปกินหีบทองได้ยังไง?”

ซ้อย: “คุณสายหยุดบอกว่า เอา 10 ชั่งเท่านั้น แหละคะ” ซ้อยท้วงขึ้น

สาย: “เอ! เด็กคนนี่!” คุณสายตวาด “รู้กินเด็กไปเสียแล้วละ มันเรื่องราวอะไรของตัว?”

ซ้อยได้ยินคุณสายตวาดก็เลิกพูด (น. 47-48)

- Choi: Choi now addressed herself to her aunt. “I saw Khun Saiyut at Khun Lamai’s” she said with an air of a mature woman long past her tongue-sticking days. “She would like to know when you’re going to decide about the box.”
- Sai: “Oh the box!” her aunt sighed. “Well, you can tell your Khun Saiyou that I’m not a rich woman and do not have the means to chew betel out of a thirty to forty *chang* box. “A *chang* was eighty baht, and forty *chang* was a sum large enough to pay for a mansion in those days.”
- Choi: “But it’s only ten *chang*, Khun Aunt,” said Choi. “She’ll accept ten *chang*. That’s what she says.”
- Sai: “And I say it’s none of your business! You’re too young to know about these things.” (P.31-32)

จากตัวอย่างข้างต้น ประโยคคำถามแบบให้ตอบเพื่อความ “มันเรื่องราวอะไรของตัว?” ผู้พูดคือคุณสายมีเจตนาดูซ้อยที่พูดแทรกแสดงความคิดเห็นว่า “คุณสายหยุดบอกว่า เอา 10 ชั่งเท่านั้นแหละค่ะ” ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมของซ้อยสำหรับมารยาทในการสนทนาของสังคมไทยที่ผู้เยาว์วัยเด็กแสดงความคิดเห็นต่อผู้ใหญ่โดยไม่ได้รับอนุญาต ในการแปลวรรณกรรม อ้อมประโยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลได้ใช้กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงสำนวนในภาษาปลายทางและเปลี่ยนประโยคคำถามเป็นประโยคบอกเล่า “And I say it’s none of your business!” พร้อมทั้งการเติมเครื่องหมายอัศเจรีย์เพื่อให้ผู้อ่านรับรู้ถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้พูด โดยการแปลดังกล่าวสอดคล้องกับสำนวนในภาษาอังกฤษ “It’s none of your business.” ซึ่งเป็นสำนวนที่ใช้สำหรับการกล่าวตำหนิผู้อื่น ในกรณีที่บุคคลนั้นเข้ามาเกี่ยวข้องกับหรือยุ่งเกี่ยวในธุระของผู้อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยการแปลข้างต้นมีความเหมาะสม เพราะถ้าหากผู้แปลแปลตรงตัว “What’s your business?” อาจทำให้บทแปลไม่เป็นธรรมชาติ ไม่สละสลวยตามลักษณะการใช้ภาษาของบทแปล โดยกลวิธีการแปลนี้ทำให้ประโยคคำถามเปลี่ยนเป็นประโยคบอกเล่า ทั้งนี้ เพราะผู้แปลจำเป็นต้องคำนึงถึงเจตนาของผู้พูดและถ่ายทอดความหมายในบทแปลให้สอดคล้องกับต้นฉบับ นอกจากนี้ การแปลในตัวอย่างนี้ทำให้วรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามเปลี่ยนประเภทไปเป็นวรรณกรรมตรงในประโยคบอกเล่า ซึ่งทำให้ผู้อ่านบทแปลไม่ทราบว่าคุณพูดได้กล่าววรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามในการกล่าวตำหนิผู้ฟัง ทั้งนี้ เนื่องจากความแตกต่างทางวัฒนธรรมในการใช้สำนวนภาษาระหว่างภาษาต้นฉบับกับภาษาปลายทาง การเทียบเคียงภาษาปลายทางประโยคคำถาม “มันเรื่องราวอะไรของตัว?” ซึ่งแสดงเจตนาตำหนิในภาษาไทยนั้น จึงอาจใช้บอกโยคบอกเล่า “It’s none of your business.”

แสดงเจตนาตำหนิตามต้นฉบับได้ ฉะนั้น จะเห็นได้ว่า การแปลโดยใช้สำนวนเทียบเคียงในภาษาปลายทางอาจสื่อความหมายได้ดีกว่าการแปลโดยคงประโยคคำถามในภาษาต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 44

สถานการณ์: พลอยเรียกช้อยว่า “คุณช้อย” ช้อยรู้สึกไม่พอใจที่พลอยเรียกตนเช่นนั้น

ช้อย: “อย่ามาอวดดี เรียกฉันว่า แม่ช้อยนะ!” ช้อยตะคอกให้ ฝ่ายพลอยก็รู้สึกที่ตัวเอง เล็กกลงไปอีกมาก เพราะช้อยเป็นหลานคุณสาย ซึ่งแม่เรียกว่าคุณทุกคำ บางทีพลอย จะเรียกผิดไปกระมัง ถ้าจะเรียกให้ถูก ควรจะต้องเรียกว่า คุณช้อย ตามคุณสายไปก็ได้ คิดไปคิดมา พลอยก็ตอบตะกุตะกักแบบคนมาอยู่ใหม่ว่า

พลอย: “ค่ะ – คุณช้อย”

ช้อยหัวเราะลั่นถนนที่เดินอยู่ แล้วร้องว่า

ช้อย: “เด็กบ้า! ใครเขาไปใช้ให้เรียกว่าคุณ เรียกฉันว่า ช้อยเฉยๆ ก็แล้วกัน แล้วฉันจะ เรียกเธอว่า พลอย ใครๆ เขาก็เรียกฉันว่า ช้อยเฉยๆ ทั้งนั้น มีแต่ผาดของคุณอาคน เดียว เรียกว่า คุณช้อย”

พลอยได้ยั้งดั่งนั้น ก็ใจชื้นขึ้นถนัด ความนิยมที่มีอยู่ในตัวของช้อยตั้งแต่แรกก็เพิ่ม มากขึ้นทันที (น. 52)

Choi: Once they were out on the street, Choi suggested helpfully, “We can run if you want to go real badly.”

Phloi: Phloi assured her it had not reached that stage. She called her Mae Choi, which seemed to infuriate the other.

Choi: “Don’t you call me Mae Choi!” It sounded like a threat. But when Phloi meekly changed the address to Khun Choi, she was further reprimanded. “Silly girl! Nobody calls me Khun except Mae Phaad, Aunt Sai’s servant. Just call me Choi, without trimmings. That’s what I meant.” (P.33-34)

จากสถานการณ์ พลอยเรียกช้อยว่า “คุณช้อย” ช้อยรู้สึกไม่พอใจที่พลอยเรียกตน เช่นนั้น ช้อยจึงได้กล่าวตำหนิพลอย “เด็กบ้า! ใครเขาไปใช้ให้เรียกว่าคุณ เรียกฉันว่า ช้อยเฉยๆ ก็ แล้วกัน แล้วฉันจะเรียกเธอว่า พลอย ใครๆ เขาก็เรียกฉันว่า ช้อยเฉยๆ ทั้งนั้น มีแต่ผาดของคุณอาคน

เด็ว เรียกว่า คุณซ้อย” ซึ่งประโยคคำถาม “ใครเขาไปใช้ให้เรียกว่าคุณ” จัดเป็นวัจนกรรมอ้อมในการแสดงเจตนาคำหยาบของผู้พูด ในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลใช้กลวิธีการเรียงลำดับย่อหน้าการนำเสนอเรื่องราวในบทแปลที่มีความแตกต่างจากต้นฉบับ และไม่ได้แปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “ใครเขาไปใช้ให้เรียกว่าคุณ” จากบริบทในการแปล “Silly girl! Nobody calls me Khun except Mae Phaad, Aunt Sai’s servant. Just call me Choi, without trimmings. That’s what I meant.” ก็สามารถสื่อความเจตนาของผู้ส่งสารในการดำเนินได้ เนื่องจาก การกล่าวถ้อยคำ “Silly girl!” แสดงเจตนาของผู้พูดในการดำเนินผู้ฟัง ทั้งนี้ กลวิธีการละไม่แปลประโยคคำถาม “ใครเขาไปใช้ให้เรียกว่าคุณ” ทำให้ผู้อ่านไม่สามารถทราบถึงการกล่าววัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามของตัวละครได้ดังต้นฉบับ อย่างไรก็ตาม ผู้แปลสามารถแปลโดยคงประโยคคำถาม “Silly girl! Who told you to call me Khun? Nobody calls me Khun except Mae Phaad, Aunt Sai’s servant. Just call me Choi, without trimmings. That’s what I meant.” ซึ่งก็จะสามารถสื่อความและรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมได้สอดคล้องกับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 45

สถานการณ์: ซ้อยหนีไปเที่ยวที่แถวเต็งและไม่ยอมไปเฝ้าเสด็จในวัง คุณสายจึงตำหนิซ้อย

สาย: “ไปไหนมา ขยายซ้อย?” คุณสายถามขึ้นอย่างไม่ไว้ใจ

ซ้อย: “ไปแถวเต็ง” ซ้อยตอบตวัดเสียงเหมือนกับโกรธ

สาย: “เอ๊ะ!” คุณสายร้องขึ้น “นี่พูดกันดีๆ ไม่ได้แล้วหรือนี่” หน้ามือขึ้นทุกวัน ก็ฉันบอกแล้วไม่ใช่หรือว่า ให้ขึ้นไปอยู่ข้างบน เพราะวันนี้ไม่มีใคร”

ซ้อย: “ฉันนัดเขาไว้ว่า จะไปดูผ้าตัดเสื้อที่แถวเต็ง” ซ้อยตอบแก้ตัว “ฉันเห็นพลอยเขาขึ้นไปแล้ว ฉันก็เลยไม่ขึ้นไป”

สาย: “ดีจริงแม่คุณ!” คุณสายพูด “เด็วนี้แม่ช่างใหญ่โตเสียเหลือเกิน นึกจะทำอะไรก็ทำตามใจตัว ผู้หลักผู้ใหญ่กลายเป็นหัวหลักหัวตอ พูดจาอะไรก็ไม่ต้องฟังกันอีกต่อไป หล่อนหายหน้ากันไปหมด เสด็จท่านก็มากริ้วเอาฉันทุกที มีธุระปะปังจะไหว้วานกันก็ไม่ได้เสียแล้ว มีอย่างรี บอกให้ขึ้นไปอยู่กับเสด็จกลับไปดูผ้าตัดเสื้อเสียที่แถวเต็ง!”

ซ้อย: “โธ่! คุณอา!” ซ้อยพูดอย่างแค้นใจ แล้วก็ก้มหน้าลงร้องไห้ น้ำตาาร่วงเป็นเม็ดโตๆ เหมือนกับเมื่อยังเด็ก (น.272-273)

- Sai: “Where have *you* been?” Khun Sai inquired. “Were you with Sadet?”
- Choi: “No!” Choi snapped back. “I went to Teng Row.”
- Sai: Khun Sai flew into a temper. “Don’t raise your voice with me! You’re getting worse and worse every day. Why didn’t you go up and wait on Sadet, may I ask?”
- Choi: “I thought since Phloi was going she wouldn’t need me.”
- Sai: “Meaning you can do as you please and never mind what your elders say? I’m like a tree stump you can pass over and ignore, is that it?”
- Choi: “Oh, Khun Aunt!” Choi cried, then surprising broke down and wept like a child. (P.137)

ในตัวอย่างนี้ ซ้อยหนีไปเที่ยวที่แถวเต็งและไม่ยอมไปเฝ้าเสด็จในวัง คุณสายจึงตำหนิ ซ้อย “เอ๊ะ!” คุณสายร้องขึ้น “นี่พูดกันดีๆ ไม่ได้แล้วหรือนี่ หนักมือขึ้นทุกวัน ก็ฉันบอกแล้วไม่ใช่ หรือว่า ให้ขึ้นไปอยู่ข้างบน เพราะวันนี้ไม่มีใคร” โดยในการแปลวัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความในประโยคคำสั่ง “Don’t raise your voice with me!” จากบทแปลนี้ ผู้อ่านสามารถเข้าใจเจตนาของผู้พูดได้ว่าแสดงการตำหนิ ทั้งนี้ จากบริบทในการแปล “Khun Sai flew into a temper. “Don’t raise your voice with me! You’re getting worse and worse every day.” โดยการแปลดังกล่าวส่งผลให้บทแปลมีความเป็นธรรมชาติตามลักษณะโครงสร้างไวยากรณ์ในภาษาอังกฤษ แต่ไม่ได้รักษาลักษณะวัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถาม สอดคล้องกับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 46

- สถานการณ์: ซ้อยพูดถึงเรื่องการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตที่ทำให้ซ้อยรู้สึกกลัวใจ พลอยจึงได้กล่าวตำหนิซ้อย
- ซ้อย: “พลอย เราอยู่ด้วยกันมานาน ไม่เคยมีเรื่องมีราวกันเลย ทุกข์ก็ด้วยกัน สุขก็ด้วยกัน ถ้าจะว่าไป ที่มันแล้วไปแล้วก็สนุกไม่ใช่เล่น ฉันอยากให้ทุกอย่างมันอยู่อย่างนี้ ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง”
- พลอย: “ฉันก็เหมือนกันแหละซ้อย”

- ช้อย: “เฮ้อ!” ช้อยถอนใจใหญ่ “ถ้ามันเป็นไปได้ยังงั้นจริงๆ ก็จะได้ดี แต่หมูนี้นันรู้สิที่ว่ามันกำลังจะเปลี่ยนไปยกใหญ่ ของที่เราเคยพบเห็น เคยทำ ก็มีแต่จะหมดไป พลอยกับฉันก็ต้องไปคนละทาง มองดูข้างหน้านันมืด ฉันกลัวใจ”
- พลอย: “ช้อยพูดอะไรก็ไม่รู้ เป็นกลางไปเปล่าๆ” พลอยท้วงขึ้น “เราอยู่ด้วยกันดีๆ ทำไมถึงจะต้องมาหาเรื่องพูดให้ไม่สบายใจ?”
- ช้อย: “ฉันก็ไม่รู้เหมือนกัน บางทีมันก็เกิดไม่สบายใจขึ้นมา” (น.365)
- Choi: “Oh, Phloi, how I do want things to go on like this — forever and always.”
- Phloi: Phloi understood what she meant and responded feelingly, “So do I, Choi.”
- Choi: “But things are changing, Phloi. All round us. I don’t often think ahead, but sometimes when I’m very happy I do - I don’t know why - and when I do I end up feeling sad and confused. I see many signs of change, but what change will bring I don’t know. To me the future is something dark and formless - like that ghost. Poor ghost. Come to think of it, it’s more sad than scary.”
- Phloi: “What’s got into you Choi? Don’t look so solemn, and stop talking like that. If thinking about the future makes you sad, then think about something else.”
- Choi: “You’ll be all right.” Choi went on being solemn. (P.180-181)

จากสถานการณ์ ช้อยพูดถึงเรื่องการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตที่ทำให้ช้อยรู้สึกกลัวใจ พลอยจึงได้กล่าวตาคำ “ช้อยพูดอะไรก็ไม่รู้ เป็นกลางไปเปล่าๆ” พลอยท้วงขึ้น “เราอยู่ด้วยกันดีๆ ทำไมถึงจะต้องมาหาเรื่องพูดให้ไม่สบายใจ?” ในการกล่าวถ้อยคำวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “ทำไมถึงจะต้องมาหาเรื่องพูดให้ไม่สบายใจ” ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความเรียบเรียงบทแปลใหม่ โดยไม่ได้แปลสอดคล้องกับต้นฉบับ ทั้งนี้ ผู้แปลได้เพิ่มเติมเสริมแต่งบทแปลและนำเสนอข้อความใหม่ว่า “stop talking like that. If thinking about the future makes you sad, then think about something else.” และเปลี่ยนจากประโยคคำถามเป็นประโยคบอกเล่า ส่งผลให้วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามเปลี่ยนเป็นวัจนกรรมตรงประโยคบอกเล่า โดยการถ่ายทอดเจตนาของผู้ส่งสารได้เปลี่ยนไปจากการตาคำ แต่แสดงเจตนาการบอกให้ผู้ฟังเลิกพูดถึงเรื่องที่ทำให้ไม่สบายใจ ในบริบท “stop talking like that” และแสดงเจตนาเสนอแนะ ในบทแปล “If thinking

about the future makes you sad, then think about something else.” อย่างไรก็ตาม ผู้แปลอาจแปลโดยคงประโยคคำถามได้ “What’s got into you Choi? Don’t look so solemn, “Why do you have to keep talking about the things that make you feel sad?” ก็จะสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมสอดคล้องกับต้นฉบับได้

ตัวอย่างที่ 47

สถานการณ์: เพิ่มกับอ้อกำลังจะบอกพลอยว่าอันมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติ แต่พลอยไม่เชื่อ จึงได้กล่าวตำหนิอ้อ

เพิ่ม: ตาอ้อคุยกับพ่อเพิ่มมองดูหน้ากัน แล้วพ่อเพิ่มก็ตอบเสียงอ่อยๆ ว่า “ก็เรื่องที่ฉันเคยพูดกับแม่พลอยไว้..ว่า...ว่าพ่ออันเขามีอะไรๆ รู้เรื่องอยู่กับพวกที่คิดการวันนี้ด้วย”

พลอย: “ฉันไม่เชื่อ!” พลอยร้องเสียงหลง น้ำตาเริ่มจะกลุกตาขึ้นมาทันที “อันเขาสาบานกับฉันว่าเขาไม่เคยคิดอะไร! อ้อ! บอกแม่ว่าไม่จริงเดี๋ยวนี้ แม่ไม่เชื่อ!”

อ้อ: “อ้อก็ไม่ว่าจะพูดอย่างไรลูก” ตาอ้อพูดเบาๆ “ถ้าอ้อบอกว่าไม่จริง อ้อก็ต้องพูดโกหกกับแม่ เพราะอ้อเข้าใจว่าจริง”

พลอย: พลอยเลียวมองดูตาอ้อ น้ำตาเริ่มไหลพรากจากลูกตาทั้งสองข้าง พลาญพูดด้วยเสียงที่สิ้นด้วยความโมโหว่า “ตาอ้อ! แสร้งใหม่ว่าแหกความพีแถมมากไปเสียแล้ว อ้อจะล้อเลียนหรือหาความอื่นๆ แม่ก็ไม่ว่าหรอก เพราะแม่เห็นเป็นพี่น้องกัน แต่คราวนี้อ้อเล่นหนักไปเสียแล้ว ถึงกับหาว่าพีเป็นกบฏ มีอย่างไรพี่น้องคลานตามกันออกมาแท้ๆ น่าจะรักกัน นี่อ้อกลับมาใส่ความพีเขาอย่างร้ายแรง แม่ไม่มีวันเชื่อว่าลูกของแม่จะเป็นกบฏได้ ถ้าอันเป็นได้ อ้อก็เป็นได้เหมือนกัน เพราะเป็นพี่น้องพ่อแม่เดียวกันแท้ ๆ ทำไมอ้อไม่คิดดูบ้าง” (น. 853-854)

Phoem: The two men looked at each other. Phoem took it upon himself to give the answer. “What we talked about the other day, Mae Phloi. An is involved with these plotters.”

Phloi: “I don’t believe it!” Phloi shrieked at them, tears rising in her eyes. “He swore he wasn’t ... Ot, tell your mother it’s not true! I know it’s not true. Say it, Ot!”

Ot: “I don’t know what to say,” Ot said in a low voice, “unless you want me to lie to you.”

Phloi: With tears streaming down her face, Phloi poured out her words in a voice shaking with rage. “Ot! How could you! You can say anything against your brother in fun - I don’t mind. But this is too much. I won’t have it, do you hear? I won’t have it! Don’t you love your brother at all? Have you no heart? How could you! He’s your own brother, he’s my own flesh and blood, and you’re accusing him of the most dreadful crime. If he’s capable of it, so are you!” (P.469-470)

จากสถานการณ์ที่เพิ่มกับอ็อตกำลังจะบอกพลอยว่าอันมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิวัติ แต่พลอยไม่เชื่อ จึงได้กล่าวคำหยาบคายในบริบท “ตาอ็อต! แกรู้ไหมว่าแหกความพีเกมมากไปเสียแล้ว อ็อตจะล้อเลียนหรือหาความอื่นๆ แม่ก็ไม่ว่าหรอก เพราะแม่เห็นเป็นพี่น้องกัน แต่คราวนี้อ็อตเล่นหนักไปเสียแล้ว ถึงกับหาว่าเป็นกบฏ มีอย่างรีพี่น้องคลานตามกันออกมาแท้ๆ น่าจะรักกัน นี้อ็อตกลับมาใส่ความพี่เขาอย่างร้ายแรง แม่ไม่มีวันเชื่อ ว่าลูกของแม่จะเป็นกบฏได้ ถ้าอันเป็นได้ อ็อตก็เป็นได้ เหมือนกัน เพราะเป็นพี่น้องพ่อแม่เดียวกันแท้ๆ ทำไมอ็อตไม่คิดดูบ้าง” โดยในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “แกรู้ไหมว่าแหกความพีเกมมากไปเสียแล้ว” ผู้แปลได้แปลโดยการคงประโยคคำถามและประโยคบอกเล่า “How could you! You can say anything against your brother in fun.” ซึ่งก็สามารถสื่อเจตนาของผู้พูดในการกล่าวคำหยาบคายในบริบทในการแปล “With tears streaming down her face, Phloi poured out her words in a voice shaking with rage. “Ot! How could you! You can say anything against your brother in fun - I don’t mind. But this is too much. I won’t have it, do you hear? I won’t have it! Don’t you love your brother at all? Have you no heart? How could you! He’s your own brother, he’s my own flesh and blood, and you’re accusing him of the most dreadful crime. If he’s capable of it, so are you!” ในตัวอย่างการแปลนี้ ปรากฏวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามในประโยค “How could you!” และวัจนกรรมตรงประโยคบอกเล่า “You can say anything against your brother in fun” ทั้งนี้ ผู้แปลอาจแปลให้สอดคล้องและเทียบเท่ากับต้นฉบับได้ว่า “Ot! How could you! Do you know that you’re talking against your brother?” It’s not funny! I don’t mind you’re speaking in jest. But this is too much. I won’t have it, do you hear? I won’t have it! Don’t you love your brother at all? Have you no heart? How could you!”

ตัวอย่างที่ 48

สถานการณ์: อ๋นได้หายจากลูซิลล์โดยไม่ได้ออกให้พลอยรู้ พลอยจึงไม่พอใจและได้กล่าวตำหนิ อ๋น

พลอย: ตาอ๋นกินข้าวอ่อม และเตรียมจะลุกจากโต๊ะจะไปทำงาน พลอยได้คิดอะไรขึ้นมาอย่างหนึ่งจึงร้องขึ้นว่า “เดี๋ยวก่อน อ๋นอย่าเพิ่งไป แม่ก็เพิ่งนึกออก ลูซิลล์เดี๋ยวนี้อแม่ก็หลงๆ ใหลๆ จนดูเป็นคนใจไม่ใ้ระกำ”

อ๋น: “เรื่องอะไรครับคุณแม่?” ตาอ๋นซึ่งลุกจากโต๊ะแล้วถามขึ้นทั้งกำลังยืนอยู่

พลอย: “อ้าว !” พลอยพูดอย่างฉงน “ก็เมียอ๋นเค้ายังอยู่ที่เมืองนอก เกิดรบพุ่งกันแบบนี้เขาจะมีลำบากมากหรือ อ๋นจะทำอย่างไรต่อไป”

อ๋น: ตาอ๋นทรุดตัวลงนั่งที่เก้าอี้ซ้ำๆ แล้วก็พูดขึ้นโดยไม่ยอมสบตาพลอยว่า “เรื่องนี้เป็นความผิดของผมเองที่ผมไม่ได้บอกคุณแม่มาก่อน ความจริง ลูซิลล์กับผมหย่ากันแล้ว ถึงแม้ว่าผมจะเป็นห่วงเขา เวลานี้ก็ทำอะไรไม่ได้เพราะเราไม่เกี่ยวข้องกัน”

พลอย: “โธ่ ! อ๋น !” พลอยอุทานขึ้นอีกครั้งหนึ่ง “จะหย่าร้างกันทำไมไม่บอกแม่บ้าง นี่หย่ากันตั้งแต่เมื่อไร แม่ไม่รู้เลย?”

อ๋น: “ผมตกลงหย่ากันหลังจากเขาไปเมืองนอก” ตาอ๋นตอบเบาๆ “อยู่ด้วยกันก็ไม่มีความสุข จึงเลยตกลงกันต่างคนต่างไป” (น. 1,079)

Phloi: Phloi was not too disturbed by his news except to feel human compassion for the farangs who had the bad luck of having another war thrust upon them. Farangs in general. And it was not until An, after finishing his breakfast, was about to leave for the office, that she suddenly remembered: Lucille! Lucille was still in France. “Oh An, how remiss of me not to have thought of her right away. What news of her, An? When is she coming home?”

An: “Lucille and I are divorced, Mother. We decided on it not long after she left.”

Phloi: “Why didn't you tell me, son? Oh, why didn't you tell me? Oh my poor Lucille. . .”

An: It was as much Lucille's decision as his, An assured his mother. They had agreed on it being the best solution. (P. 575)

จากตัวอย่างข้างต้น อันได้หายากลูซิลล์โดยไม่ได้บอกให้พลอยรู้ พลอยจึงไม่พอใจ และได้กล่าวคำหยาบคายจากบริบท “โธ่! อัน!” พลอยอุทานขึ้นอีกครั้งหนึ่ง “จะหย่าร้างกันทำไมไม่บอกแม่บ้าง นี่หย่ากันตั้งแต่เมื่อไร แม่ไม่รู้เลย?” ในการแปลวัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถาม “จะหย่าร้างกันทำไมไม่บอกแม่บ้าง” ผู้แปลได้ใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวโดยการคงประโยคคำถาม “Why didn’t you tell me, son?” ซึ่งสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ได้สอดคล้องกับต้นฉบับ จากบริบทในการแปล “Why didn’t you tell me, son? Oh, why didn’t you tell me?” แต่ไม่ได้ถ่ายทอดความหมายครบถ้วนดังต้นฉบับ โดยไม่ได้แปลการกล่าวถ้อยคำ “หย่าร้าง” ทั้งนี้ บทแปล “Why didn’t you tell me, son? Oh, why didn’t you tell me?” มีความเป็นธรรมชาติในการสนทนามากกว่าการแปลตรงตัวทุกความหมายในต้นฉบับว่า “Why didn’t you tell me that you were getting a divorce, son? Oh, why didn’t you tell me? Oh my poor Lucille. . .” นอกจากนี้ บริบทการแปลใกล้เคียง “Lucille and I are divorced, Mother. We decided on it not long after she left.” ก็กล่าวถึงถ้อยคำ “divorced” เรียบร้อยแล้ว ดังนั้น ผู้อ่านจะสามารถเข้าใจความหมายและเจตนาของผู้พูดในการกล่าววัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถามได้ครบถ้วนสอดคล้องกับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 49

สถานการณ์: รัฐบาลสั่งเก็บธนบัตรใบละหนึ่งพัน ทำให้พลอยรู้สึกไม่พอใจ

อัน: วันหนึ่ง ตาอันก็มาถามขึ้นว่า “คุณแม่มีธนบัตรใบละพันเก็บซุกซ่อนไว้ที่ไหนบ้างหรือเปล่า?”

พลอย: “เอ ! ดูเหมือนแม่จะเก็บไว้ในหีบ ใบหนึ่งหรือสองใบไม่แน่ ต้องขอดูก่อน อันจะทำอะไร?”

อัน: “รัฐบาลสั่งเก็บใบละพัน...” ตาอันตอบยังไม่ทันจบพลอยก็ร้องขึ้น

พลอย: “อ้าว ! ทำไมจะมาริบทรัพย์กันอย่างนั้นเล่าอัน?”

อัน: “ไม่ใช่ ไม่ใช่” ตาอันอธิบาย “เขาเก็บไปไว้ชั่วคราวแล้วจะชี้ให้ทีหลัง” (น. 1,203)

An: One day An came home from the office to astonish his mother with this question. “Have you got any thousand-baht notes hidden away somewhere, Khun Mother?”

Phloi: “Maybe one or two – why?”

An: “The government is recalling them from circulation.”

Phloi: “Oh?!”

An: “So you’d better give them to me and I’ll get them registered and all the. It’s all right, Mother, you’ll get your money back eventually.” (P. 628)

จากตัวอย่าง เมื่อรัฐบาลสั่งเก็บธนบัตรใบละหนึ่งพัน ทำให้พลอยรู้สึกไม่พอใจ พลอยจึงได้กล่าวถ้อยคำวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการตำหนิรัฐบาล “อ้าว ! ทำไมจะมาริบทรัพย์กันอย่างนั้นเล่าอั้น?” โดยในตัวอย่างนี้ ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการละไม่แปลการกล่าวถ้อยคำดังกล่าว เนื่องจาก ผู้แปลอาจคิดว่าการแปลคำอุทาน “Oh” ในการแสดงความรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสามารถสื่อความหมายเพียงพอแล้ว จากการละไม่แปลดังกล่าวส่งผลให้ผู้อ่านไม่สามารถรับทราบถึงการกล่าวว้จกวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามในบทแปลได้ อย่างไรก็ตาม ผู้แปลสามารถแปลในการสื่อความหมายให้ครบถ้วนกับต้นฉบับได้ “Oh?!” “How can they justify taking money from us?” ซึ่งก็จะสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ได้สอดคล้องกับต้นฉบับ

5.1.6 การแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการแสดงความไม่เห็นด้วย มีกลวิธีการแปล 1 ประเภทคือ การแปลเอาความ

5.1.6.1 การแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง และการแปลแบบสรุปความ

ตัวอย่างที่ 50

สถานการณ์: หลังจากที่แม่แหม่มกับพลอยออกจากบ้านไป พ่อเพิ่มคิดว่าจะได้ย้ายไปอยู่กับคุณชิต แต่เจ้าคุณพ่อไม่ยอมเพราะคุณชิตโตเป็นหนุ่มแล้ว

พลอย: “แล้วพ่อเพิ่มเป็นอย่างไรบ้าง” พลอยถามต่อ “เดี๋ยวนี้พ่อเพิ่มอยู่กับใคร”

เพิ่ม: “ก็สบายดี ไม่เป็นไรหรอก” พ่อเพิ่มตอบ “เจ้าคุณพ่อท่านให้ฉันขึ้นมานอนที่เฉลียงหลัง ข้างห้องนอนของท่าน ทีแรก ฉันจะไปอยู่กับคุณชิต แต่ท่านไม่ยอม ท่านว่า คุณชิตจะทำเสีย”

เชย: “ฮิ!” คุณเชยร้องสอดขึ้นมา “ก็จริงๆของท่านนะแหละ คุณชิตชนออกจะตายไป เกิดเรื่องไม่ได้หยุด”

เพิ่ม: “คุณเชยหาเรื่อง” พ่อเพิ่มไม่ยอมเห็นด้วย “ก็คุณชิตเธอโตแล้ว จะให้เหมือนเราเล็กๆ ได้อย่างไร?”

เชย: “ฉันไม่รู้ละ” คุณเชยเถียงอย่างไม่ฟังเสียง “เจ้าชู้ ออกจะตายไป ฉันเกลียดเกลียดหน้าก็ ไม่อยากเห็น” (น. 117-118)

Phoem: “I sleep here in the big house now, you know,” Phoem went on. “Behind Chao Khun Father’s bedroom. When you and Mother left I was to move into Khun Chit’s house, but Chao Khun Father wouldn’t allow it. He said Khun Chit would make a bad boy out of me.”

Choei: “And he’s right. “Khun Choei spoke up. “Khun Chit’s always in trouble. He’s naughty. He’s awful.”

Phoem: Pho Phoem disagreed. “Khun Chit’s a grow-up young man,” he said in defence of his eldest half brother, a worthless rake in most people’s opinion, but for whom he had a sneaking admiration. “He’s different. You can’t force him to be like us children.”

Choei: “I hate him,” Khun Choei declared in her vehement way. “I don’t even want t look at him. Ugh! But Khun Big Sister worships him. She gives him everything he asks for — behind Chao Khun Father’s back.” (P.69-70)

หลังจากที่แม่แหม่มกับพลอยออกจากบ้านไป พ่อเพิ่มคิดว่าจะได้ย้ายไปอยู่กับคุณชิต แต่เจ้าคุณพ่อไม่ยอมเพราะคุณชิตโตเป็นหนุ่มแล้ว อาจจะทำให้พ่อเพิ่มเสียคนได้ ส่วนคุณเชยก็เห็นด้วยกับคำกล่าวของเจ้าคุณพ่อ เพราะคุณชิตชอบก่อเรื่องไม่เว้นแต่ละวัน แต่พ่อเพิ่มกลับเข้าข้างคุณชิต โดยกล่าวถ้อยคำในการแสดงความไม่เห็นด้วย “คุณเชยหาเรื่อง” พ่อเพิ่มไม่ยอมเห็นด้วย “ก็คุณชิตเธอโตแล้ว จะให้เหมือนเราเด็กๆ ได้อย่างไร?” ทั้งนี้ ในการแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถาม “จะให้เหมือนเราเด็กๆ ได้อย่างไร?” ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลเอาความแบบเรียบเรียง เปลี่ยนประโยคคำถามเป็นประโยคปฏิเสธ “You can’t force him to be like us children.” ซึ่งสามารถแสดงเจตนาในการแสดงความไม่เห็นด้วยของผู้พูด จากบริบทในการแปล Pho Phoem disagreed. “Khun Chit’s a grow-up young man,” he said in defence of his eldest half brother, a worthless rake in most people’s opinion, but for whom he had a sneaking admiration. “He’s different. You can’t force him to be like us children.” ในบทแปล ผู้อ่านก็สามารถเข้าใจเจตนาของผู้รับสารในการการแสดงความไม่เห็นด้วยชัดเจนมากขึ้นด้วย จากการแปลดังกล่าว ส่งผลให้วรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามเปลี่ยนเป็นวรรณกรรมตรงประโยคปฏิเสธ

ตัวอย่างที่ 51

สถานการณ์: พลอยกำลังจะเขียนจดหมายฝากไปให้พี่เนื่อง แต่ช้อยไม่เห็นด้วย

พลอย: “ไม่ต้องเขียนมากหรือช้อย สองสามตัวก็พอแล้วจะได้ ... อ้า ... ฉันจะได้ฝากของฉันไปด้วย”

ช้อย: ช้อยหยุดหัวเราะทันที เปลี่ยนสีหน้ามามองพลอยอย่างเอ็นดู แล้วก็พูดเบาๆ แต่ด้วยน้ำเสียงที่เอาจริงเอาจังว่า “จะดีหรือพลอย? ใครเขารู้เข้าจะนำเกลียด พลอยอย่าเขียนไปดีกว่า”

พลอย: “ฉันไม่ได้เขียนอะไรที่ใครจะมาว่าได้หรือช้อย” พลอยรีบตอบทันที (น. 198)

Phloi: “If you write, I can put my letter in the same envelope. Here, read it.”

Choi: “Choi did so, and said it was an absolutely blameless letter. “But,” she added in a kindly voice, “all the same you had better play it safe and not send it. We can never be sure no one will get to know about it. And then, scandalmongers being what they are.....” (P.104)

พลอยกำลังจะเขียนจดหมายฝากไปให้พี่เนื่องที่นครสวรรค์ แต่ช้อยไม่เห็นด้วย เพราะสำหรับวัฒนธรรมไทย ผู้หญิงไม่ควรเขียนจดหมายไปหาผู้ชาย เพราะจะดูไม่งาม ยิ่งเป็นสาวชาววังยิ่งไม่สมควรอย่างยิ่ง ช้อยจึงกล่าวถ้อยคำในการแสดงความไม่เห็นด้วย “ช้อยหยุดหัวเราะทันที เปลี่ยนสีหน้ามามองพลอยอย่างเอ็นดู แล้วก็พูดเบาๆ แต่ด้วยน้ำเสียงที่เอาจริงเอาจังว่า “จะดีหรือพลอย? ใครเขารู้เข้าจะนำเกลียด พลอยอย่าเขียนไปดีกว่า” โดยวัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถาม “จะดีหรือพลอย? แสดงเจตนาในการแสดงความไม่เห็นด้วยของผู้พูด ในการแปลวัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเรียบเรียง ซึ่งมีหลายกลวิธีการแปล กล่าวคือ ผู้แปลใช้กลวิธีการละไม่แปลประโยคคำถาม “จะดีหรือพลอย?” แต่ผู้แปลแปลแบบสรุปความ เก็บความอย่างย่อๆ ในการใช้คำสันธาน “But” ซึ่งเป็นคำสันธานที่แสดงความหมายในเชิงขัดแย้ง และเสริมความในบทแปล “you had better play it safe” ในการเสนอแนะให้พลอยซึ่งเป็นผู้ฟังไม่ให้เขียนจดหมายและส่งไปให้พี่เนื่องโดยบทแปลดังกล่าวสามารถสื่อความเจตนาของผู้พูดได้ แต่ไม่ได้รักษาประเภทของวัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถามดังต้นฉบับ ทั้งนี้ หากแปลโดยคงประโยคคำถามก็สามารถทำได้ “Choi did so, and said it was an absolutely blameless letter. “But, are you sure?” she added in a kindly voice, “all the same you had better play it safe and not send it. We can never be sure no one will get to know about it.” ซึ่งก็จะสามารถรักษา

ประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมในการแสดงเจตนาการแสดงความคิดเห็นด้วยสอดคล้องกับต้นฉบับได้

ตัวอย่างที่ 52

สถานการณ์: ในงานแต่งงานของพลอย แม่ซิ่นแม่ของซ้อยมาที่งานแต่งงานของพลอย แม่ซิ่นกล่าวว่าถ้าเป็นงานแต่งงานของซ้อย อาจทำให้แม่ซิ่นอับอายได้ ซ้อยจึงไม่พอใจในคำพูดของแม่ซิ่น

ซิ่น: “แม่พลอย ฉันดีใจจริงๆ วันนี้ ดีใจเหมือนแต่งงานลูกในไส้ สวยจริงแม่คุณ ทำทางกิริยาถึงดงาม คนข้างนอกเขาชมเปาะกันทุกคน ฉัน ได้ยินมากับหูเดี๋ยวนี้เอง ฉันปลื้มแท้ที่เดียวอย่างนี้ ถ้าเป็นยายซ้อยคงสนุกละ เจ้าสาวทำทำเป็นลิงหลอกเจ้า อายเขาเย่”

ซ้อย: “อ้าว!” ซ้อยทักซิ่น “ก็นั่นทำไมมาลงฉันเข้าละแม่ ไว้ให้ถึงเวลาเสียก่อนซี ถึงครานั่นมั่งละ ฉันจะทำทำให้สวยเชียว แต่วันนี้ยังไม่ถึงขนาด ฉันคอยจำทำทางแม่พลอยเขาไว้ทุกฝีก้าว ไว้ให้เถิด ฉันไม่ให้อายเขาหรอก ว่าแต่มีใครมาขอหรือยัง?”

ซิ่น: แม่ซิ่นหัวเราะชอบใจลูกสาว แต่คุณสายหันมาดูหลานเบาๆ ว่า “บ้าอีกแล้วยายซ้อย พูคะไรก็ไม่รู้ ไม่เลือกที่เลือกทางเสียบ้างเลย!” (น. 426-427)

Chan: “I’m very happy, Mae Phloi. It is as though my own daughter were getting married. But then if this were Choi’s wedding, she would be jumping about like a monkey and making me feel embarrassed.”

Choi: “That’s not fair, Mother.” Choi protested. “Give me a chance and I’ll surprise you yet. Matter of fact, I’ve been watching Mae Phloi closely so that when the time comes I, too, can be a perfect bride. By the way, has anyone turned up to ask for my hand?”

Chan: “That’s enough, Choi! Save your antics for some other time and place.” (P.213-214)

จากสถานการณ์ ในงานแต่งงานของพลอย แม่ซิ่นรู้สึกดีใจมากเหมือนเป็นงานแต่งงานของลูกในไส้ และแม่ซิ่นได้คาดการณ์ถึงงานแต่งงานในอนาคตของซ้อยซึ่งเป็นลูกสาวของแม่ซิ่น แม่ซิ่นจึงกล่าวถ้อยคำ “ถ้าเป็นยายซ้อยคงสนุกละ เจ้าสาวทำทำเป็นลิงหลอกเจ้า อายเขาเย่” โดยซ้อยซึ่ง

เป็นผู้ฟังรู้สึกไม่พอใจและไม่เห็นด้วยกับคำกล่าวของแม่ชั้น จึงกล่าวถ้อยคำ “อ้าว!” ซ้อยทักขึ้น “ก็นั่นทำไมมาลงฉันเข้าล่ะแม่ ไว้ให้ถึงเวลาเสียก่อนซี ถึงครานั้นมั่งละ ฉันจะทำทำให้สวยเชียว” โดยในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “ก็นั่นทำไมมาลงฉันเข้าล่ะแม่” ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ “That’s not fair, Mother.” ซึ่งสามารถสื่อความในการแสดงความไม่เห็นด้วยของผู้พูด โดยการแปลดังกล่าวส่งผลให้วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามเปลี่ยนเป็นวัจนกรรมตรงประโยคปฏิเสธ ทั้งนี้ หากแปลเป็นประโยคคำถามอาจแปลได้ว่า “Why do you blame me, Mother?” ก็จะสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมได้สอดคล้องกับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 53

สถานการณ์: คุณอุ้นจะยกบ้านที่คลองบางหลวงให้เป็นสิทธิ์แก่พลอยเนื่องจากคิดหนี้เป็นเงินจำนวนแปดพันบาท แต่พลอยไม่เห็นด้วย

แต่วันหนึ่ง คุณอุ้นเดินขึ้นมาหาถึงบนตึกแล้วก็พูดขึ้นว่า

อุ้น: “แม่พลอย ฉันอยากจะพูดเรื่องบ้านคลองบางหลวงที่ยังคาราคาซังอยู่สักหน่อย”

พลอย: “ว่าอย่างไรคะคุณพี่?” พลอยถามขึ้น

อุ้น: “ฉันมันแก่แล้ว อายุมากขึ้นทุกวัน เวลานี้ก็ไม่มีทางทำมาหากินได้ เงินทองที่พอมีเหลือก็กินไปใช้ไปวันหนึ่งๆ จนกว่าจะตาย ฉันมองไม่เห็นทางที่จะหาเงินที่ไหนมาใช้แม่พลอยได้ ฉันจึงอยากจะโอนบ้านคลองหลวงให้แก่แม่พลอยเป็นสิทธิ์”

พลอย: “คุณพี่ก็จะร้อนใจไปทำไม” พลอยพูดท้วงขึ้น “เงินทองอิฉันก็ได้เร่งร้อนอะไรเลย ปล่อยไว้อย่างนี้ก่อน จะมีดีกว่าหรือ เงินแปดพันนั้น ถึงจะมากก็มีไว้ว่าจะหาไม่ได้ และบ้านนั้นถ้าจะขายก็คงจะได้เกินกว่าแปดพัน คุณพี่มาโอนให้อิฉัน คนเขาก็จะนิทาได้ อิฉันเอาคุณพี่มาไว้ก็เพราะอยากได้สมบัติ” (น. 680-681)

Un: “I came to talk to you about our place in Khlong Bang Luang. I’m going to transfer the deed to you. I want you to be its owner, Mae Phloi.”

Phloi: Assuming that Khun Un had the loan on her mind, Phloi hastened to assure her that there was no urgency about the payment whatsoever, that Khun Un should let the matter rest and hold on to the property which, when and if she felt like selling it, would fetch a sum far exceeding the small loan of 8,000 baht. “And if you transferred it to

me, Khun Phi,” Phoi added, “you know what people would say. They’d say I only asked you to come and live here because I had designed on it.” (P.376-377)

จากสถานการณ์ที่คุณอุ๋นจะยกบ้านที่คลองบางหลวงให้เป็นสิทธิ์แก่พลอยเนื่องจากคิดหนีเป็นเงินจำนวนแปดพันบาท แต่พลอยไม่เห็นด้วย จึงกล่าวถ้อยคำ “คุณพีก็จะร้อนใจไปทำไม” พลอยพูดท้วงขึ้น “เงินทองอีนันก็ไม่ได้เร่งร้อนอะไรเลย ปล่อยไว้อย่างนี้ก่อน จะมีดีกว่าหรือ” จากบริบทการกล่าวถ้อยคำ “คุณพีก็จะร้อนใจไปทำไม” จัดเป็นวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามในการแสดงความไม่เห็นด้วย ในการแปลวัจนกรรมข้างต้น ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบสรุปความเป็นบทบรรยาย “Phloi hastened to assure her that there was no urgency about the payment” ซึ่งผู้อ่านก็สามารถเข้าใจเจตนาของผู้พูดได้ โดยในการแปลเช่นนี้ ผู้อ่านไม่สามารถทราบถึงการกล่าวถ้อยคำวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามของผู้พูด ทั้งนี้ ผู้แปลอาจต้องการที่จะให้เนื้อเรื่องในบทแปลมีความกระชับ ไม่เยิ่นเย้อ อย่างไรก็ตาม ผู้แปลอาจแปลโดยคงประโยคคำถามตั้งต้นฉบับได้ Assuming that Khun Un had the loan on her mind, Phloi asked “Why? What’s the rush?” hastening to reassure her that there was no urgency about the payment whatsoever, that Khun Un should let the matter rest and hold on to the property which, when and if she felt like selling it, would fetch a sum far exceeding the small loan of 8,000 baht.” โดยในการแปลดังกล่าว ก็จะสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมสอดคล้องกับต้นฉบับได้

จากการศึกษาการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามประเภทการกล่าวความจริง พบว่ามีกลวิธีการแปลวัจนกรรมแต่ละหน้าที่ ดังนี้ วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการกล่าวรำพึงรำพัน มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ โดยการแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ และการแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการคาดคะเน มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ โดยการแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ และการแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง และวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการบอกกล่าว มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ โดยการแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ และการแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบสรุปความ และการแปลแบบเรียบเรียง วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการบ่น มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ โดยการแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ และการแปลเอาความ ได้แก่ การ

แปลแบบเรียบเรียง วรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการตำหนิ มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ โดยการแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ และการแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเทียบเคียงสำนวน การแปลแบบเรียบเรียง และการละไม่แปล วรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการแสดงความไม่เห็นด้วย มีกลวิธีการแปล 1 ประเภทคือ การแปลเอาความ โดยการแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง และการแปลแบบสรุปความ

5.2 การแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามประเภทการกล่าวแสดงออก

5.2.1 การแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการแสดงความรู้สึกประหลาดใจ มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ

5.2.1.1 การแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ

ตัวอย่างที่ 54

สถานการณ์: คุณเปรมได้เลื่อนตำแหน่งเป็นพระยา แม่พลอยรู้สึกดีใจมาก จึงได้กล่าวถ้อยคำในการแสดงความประหลาดใจ

เปรม: “คุณหญิงเย็บเสื้อให้ใคร?” คุณเปรมถามย้ำอีก

พลอย: “ฉันนะหรือเป็นคุณหญิง!” พลอยร้องขึ้น “คุณเปรม อะไรไม่รู้ อยู่ๆ ก็มาเข้ากันเล่น ไม่บอกกล่าวเสียก่อน”

เปรม: “ไม่ได้เข้าหรือคุณแม่พลอย” คุณเปรมตอบแล้วหัวเราะอย่างเบิกบาน “อีกหน่อยแม่พลอยก็จะเป็นคุณหญิงจริงๆ ฉันก็ลองเรียกให้คุ้นๆ ไว้ก่อนต่อไปถึงฉันจะไม่เรียกคนอื่นเขาก็คงจะเรียก เตรียมตัวไว้ให้ดีๆ เถิด”

พลอย: “คุณเปรมจะเป็นพระยาหรือนี่! ฉันดีใจจริงๆ!” พลอยพูดด้วยความจริงใจ

เปรม: คุณเปรมพยักหน้ายิ้มกับพลอยแล้วก็พูดว่า “ฉันจะได้เป็นในงานฉัตรมงคลนี้แหละ อีกไม่กี่วันหรือ” (น.730)

- Prem: “Whose vest is that you’re making, Khunying?”
- Phloi: “Are you talking to me, Khun Prem? What is this — another joke?”
- Prem: Khun Prem gave a joyful laugh. “No joke, Mae Phloi. You’re going to be a Khunying very soon — this Coronation Day, as a matter of fact. I’m practicing saying it, Khunying!”
- Phloi: “Oh!” Phloi cried. “Are you being promoted to a Phraya? Oh, I’m so happy for you! Phraya what?” (P.404)

จากสถานการณ์ คุณเปรมได้เลื่อนตำแหน่งเป็นพระยา แม่พลอยรู้สึกดีใจมากจึงได้กล่าวถ้อยคำในการแสดงความประหลาดใจกับข่าวใหม่ที่เพิ่งรับทราบ พลอยซึ่งเป็นผู้พูดจึงกล่าวถ้อยคำ “คุณเปรมจะเป็นพระยาหรือนี่! ฉันดีใจจริงๆ!” พลอยพูดด้วยความจริงใจ” โดยประโยคคำถาม “คุณเปรมจะเป็นพระยาหรือนี่!” จัดเป็นวัจนกรรมอ้อมแสดงเจตนาการแสดงความประหลาดใจ ในการแปลวัจนกรรมอ้อมนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลตรงตัวโดยคงประโยคคำถาม “Are you being promoted to a Phraya?” ซึ่งก็สามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมได้สอดคล้องกับต้นฉบับ จากบริบทในการแปล “Oh!” Phloi cried. “Are you being promoted to a Phraya? Oh, I’m so happy for you! Phraya what?” ผู้อ่านสามารถเข้าใจถึงเจตนาของผู้ส่งสารในการแสดงความประหลาดใจได้

5.2.1.2 การแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเทียบเคียงสำนวน การละไม่แปล และการแปลแบบเรียบเรียง

ตัวอย่างที่ 55

- สถานการณ์: ในขณะที่พลอยกำลังเดินตามแม่แหม่มเข้าไปในวังนั้น พลอยบังเอิญไปเหยียบธรณีประตูโดยไม่ได้ตั้งใจ โฉนจึงร้องให้พลอยหยุด แม่แหม่มก็ตกใจว่าเกิดอะไรขึ้น
- โฉน: “หยุด!” เสียงใครคนหนึ่งร้องราวกับฟ้าผ่า “หยุดเดี๋ยวนี้!” กลับมานี่ก่อน! เสียงนั้นร้องส่ำทับมาอีก พลอยวิ่งมาถึงตัวแม่ และด้วยอาการตกใจ จะวิ่งเลยไปอีก แต่แม่คว้าแขนพลอยไว้ แล้วร้องถามด้วยความตกใจว่า
- แหม่ม: “พลอย! อะไรกันลูก! หยุดก่อน ลูกไปทำอะไรมา!” แต่แล้วแม่ก็เข้าใจทันที ทรวดตัวลงนั่งกอดพลอยไว้ แล้วหัวเราะจนน้ำตาไหล “พลอย! แม่พูดพลางหัวเราะพลาง “นี่ไปเหยียบธรณีประตูเข้าแล้วสิ แม่ก็เผลอกันเองไม่ทันดู” (น. 19-20)

- Terror: “Stop! Stop! AT ONCE!” Terror drove her onwards. A hand shot out blocking her flight. Phloi struggled but in vain.
- Chaem: “What’s the matter?” Mother’s voice was asking. It was Mother’s arm holding her. What a relief! “What’s the matter?” repeated Mother. “What are you running from?” Then she understood - the shouting and the guilt written so plainly on Phloi’s face having provided sufficient information. She understood and gave Phloi a loving hug, laughing all the while. She laughed till she cried, and her friends were laughing with her. (P.18)

ในขณะที่พลอยกำลังเดินตามแม่แหม่มเข้าไปในวังนั้น พลอยบังเอิญไปเหยียบธรณีประตูโดยไม่ได้ตั้งใจ โขลนจึงร้องให้พลอยหยุด แม่แหม่มก็ตกใจว่าเกิดอะไรขึ้น จากการกล่าวถ้อยคำ “พลอย! อะไรกันลูก! หยุดก่อน ลูกไปทำอะไรมา!” โดยประ โยคคำถาม “อะไรกันลูก!” จัดเป็นวัฒนธรรมอ้อมในการแสดงความรู้สึกประหลาดใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของผู้พูด ในการแปลนั้น ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงสำนวน “What’s the matter?” ในประ โยคคำถาม ซึ่งสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 56

- สถานการณ์: พ่อเพิ่มกล่าวถึงในหลวงว่าท่านจะไม่ทรงเสด็จกลับประเทศ และท่านจะสละราชสมบัติ แม่พลอยแทบจะไม่เชื่อตัวเอง
- เพิ่ม: “ใครๆ เขาก็รู้กันทั่วไปแล้ว ว่าท่านไม่เสด็จฯ กลับแน่ ถ้ารัฐบาลยังอยู่อย่างนี้ ฉันว่าท่านไม่กลับเหมือนกัน เพราะคงไม่มีทางที่ตกลงกันได้”
- พลอย: “แล้วจะทำอย่างไรกันเล่าคุณหลวง?” พลอยถามอย่างไม่เข้าใจจริงๆ
- เพิ่ม: “ก็จะทำอย่างไร” พ่อเพิ่มว่า “ถ้าท่านไม่เสด็จฯ กลับ ท่านก็คงจะทรงสละราชสมบัติ”
- พลอย: “ตายจริง! คุณหลวง! เอาอะไรมาพูด!” พลอยพูดอย่างร้อนใจ “ตั้งแต่ฉันเกิดมาเป็นตัว ก็ยังไม่เคยได้ยินว่า ในหลวงทรงสละราชสมบัติสักที จะเป็นไปได้ถึงเพียงนั้นเทียวหรือ?” (น. 931-932)

- Phoem: “Well, it looks like they can’t and Nai Luang is not coming back. He’s going to abdicate.”
- Phloi: “It’s not possible, “Phloi said hoarsely.
- Phoem: “It is nowadays, Mae Phloi.”
- Phloi: “And our *Muang Thai*, Khun Luang, what will become of it? Who is going to be our Nai Luang then?” (P.506)

จากสถานการณ์ เมื่อพ่อเพิ่มกล่าวถึงในหลวงว่าท่านจะไม่ทรงเสด็จกลับประเทศ และท่านจะสละราชสมบัติ แม่พลอยแทบจะไม่เชื่อหูตัวเอง แม่พลอยจึงกล่าวถ้อยคำในบริบท “ตายจริง! คุณหลวง! เอาอะไรมาพูด!” พลอยพูดอย่างร้อนใจ “ตั้งแต่ฉันเกิดมาเป็นตัว ก็ยังไม่เคยได้ยินว่า ในหลวงทรงสละราชสมบัติสักที จะเป็นไปได้ถึงเพียงนั้นเทียวหรือ?” โดยประโยคคำถาม “เอาอะไรมาพูด!” จัดเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดแสดงความประหลาดใจต่อเรื่องราวที่ได้ยิน โดยในการแปลวัจนกรรม อ้อมประโยคคำถาม “เอาอะไรมาพูด!” ผู้แปลใช้กลวิธีการละไม่แปลกรกล่าวถ้อยคำ “เอาอะไรมาพูด!” เนื่องจาก การเสริมความเพิ่มเติมในบทแปล “It’s not possible, Phloi said hoarsely.” และบทแปล “And our *Muang Thai*, Khun Luang, what will become of it? Who is going to be our Nai Luang then?” สามารถแสดงเจตนาการแสดงความประหลาดของผู้พูดได้ แต่สื่อความได้ไม่ค่อยชัดเจนเท่ากับต้นฉบับ ทั้งนี้ ผู้แปลควรรักษาบทแปลให้มีความหมายสอดคล้องกับต้นฉบับ โดยอาจแปลเพื่อรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมได้ว่า “Oh, Khun Luang. “What are you saying?” Phloi said hoarsely. “And our *Muang Thai*, Khun Luang, what will become of it? Who is going to be our Nai Luang then?”

ตัวอย่างที่ 57

- สถานการณ์: พลอยเล่าเรื่องบ้านคลองบางหลวงที่โดนระเบิดให้ช้อยฟัง
- ช้อย: “นั่นซี ฉันก็ลืมไป มัวแต่ตื่นดีใจว่าแม่พลอยจะมาอยู่ด้วย” ช้อยพูดแล้วก็ถามต่อไป เป็นประโยคเดียวกันว่า “แม่พลอยเป็นอะไรไป ลูกเขาไล่ออกจากบ้านหรือ?”
- พลอย: พลอยยิ้มด้วยความขันในคำถามของช้อยที่ไม่น่าจะเป็นไปได้ แล้วตอบว่า “ไม่ใช่หรอกช้อย ลูกฉันเขาคงไม่ใจคำถึงเพียงนั้นหรอก แต่บ้านฉันถูกลูกกระเบิดเมื่อวานนี้เอง”
- ช้อย: ช้อยยกมือตบอกผลูงแล้วร้องว่า “ตายจริง! ทำไมจึงถูกหวยเบอร์อย่างนั้นละ ฉันก็ไม่เคยเห็นพลอยทำบาปทำกรรมอะไรเลย ไม่น่าจะโดนเข้าถึงเพียงนั้น”

พลอย: “ฉันก็คิดอย่างนั้นเหมือนกันซ้อย” พลอยว่า “แต่ใครจะไปรู้ได้ ชาติก่อนฉันจะเคยทำอะไรไว้กรรมัง” (น. 1,183-1,184)

Phloi: “Don’t you want to know why I came seeking refuge, Choi?”

Choi: “I was so overjoyed I forget to ask. So what happened? Did your children chase you out? . . .” “. . . I still can’t get over it, Phloi. Why should this harsh punishment have been meted out to you of all people? You’ve committed no bad action in your life – not to my knowledge anyway.” (P. 622)

จากสถานการณ์ บ้านคลองบางหลวงของพลอยโดนระเบิดในช่วงสงคราม พลอยจึงเล่าเรื่องราวให้ซ้อยฟัง เมื่อซ้อยทราบเรื่องก็รู้สึกตกใจมาก เพราะไม่คิดว่าเรื่องนี้จะเกิดขึ้นกับพลอย ซ้อยจึงได้กล่าวถ้อยคำในบริบท “ซ้อยยกมือตบอกผลวงแล้วร้องว่า “ตายจริง! ทำไมจึงถูกหวยเบอร์อย่างนั้นละ ฉันก็ไม่เคยเห็นพลอยทำบาปทำกรรมอะไรเลย ไม่น่าจะโดนเข้าถึงเพียงนั้น” โดยวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “ทำไมจึงถูกหวยเบอร์อย่างนั้นละ” เป็นสำนวนที่ผู้พูดแสดงความประหลาดใจต่อเหตุการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้น จากบริบทสามารถตีความได้ว่า ผู้พูดรู้สึกประหลาดใจและตกใจกับความโศคร้ายที่เกิดขึ้นกับบ้านของพลอย ในการแปลวัจนกรรมดังกล่าว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ ตีความตามเจตนาของผู้ส่งสาร โดยแปลแบบเรียบเรียงในประโยคคำถามซึ่งอธิบายความมากกว่าต้นฉบับว่า “Why should this harsh punishment have been meted out to you of all people?” ซึ่งผู้แปลยังสามารถรักษาประเภทวัจนกรรมสอดคล้องกับต้นฉบับ โดยเป็นกลวิธีการแปลที่ไม่ได้ใช้สำนวน “ทำไมจึงถูกหวยเบอร์อย่างนั้นละ” ดังต้นฉบับ ทั้งนี้ หากจะหาสำนวนเทียบเคียงที่เหมาะสมกับสถานการณ์นี้ก็สามารถทำได้คือ “Why did you get the short straw?” ซึ่งเป็นการกล่าวถ้อยคำแสดงความประหลาดใจต่อเหตุการณ์ร้ายๆที่เกิดขึ้นเช่นกัน และสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมสอดคล้องกับต้นฉบับด้วย

5.2.2 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการแสดงความรู้สึกไม่พอใจ
มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ

5.2.2.1 การแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ

ตัวอย่างที่ 58

สถานการณ์: พลอยมาที่บ้านคลองบางหลวง พลอยจึงแวะไปกราบคุณอุ้นที่ห้อง

แต่พอพลอยเข้าไปพบคุณอุ้นในห้อง และยกมือไหว้อย่างนอบน้อม คุณอุ้นก็ปราศรัยขึ้นว่า

อุ้น: “แหม ! แม่มหาเศรษฐี มาคราวนี้ เข้ามาหาฉันได้ถึงในห้อง มาคบกับคนยากจนอย่างฉันไม่กลัวหมครศมีบ้างหรือยะ?”

พลอย: “อิฉันมาถึงเมื่อก็ พอเอาข้าวของไว้ แล้วก็มากราบเท้า คุณพี่” พลอยตอบด้วยใจที่ไม่ยอมถ้อสาคุณอุ้นเป็นอันขาด

อุ้น: “นี่ท่าจะรู้ว่า เจ้าคุณพ่อเจ็บละซี” คุณอุ้นพูดขึ้น “ถ้าแม่จะมานั่งคอยแบ่งสมบัติละก็ เลิกความคิดเสียเถิด ท่านยังไม่เจ็บหนักหนาลังเพียงนั้นหรือ” คุณอุ้นหยุดบ้วนน้ำหมาก (น. 515)

Un: But Khun Un’s first words on seeing Phloi were: “Ah, the millionaire woman come to see me in my room! Not afraid of getting tainted by my poverty?”

Phloi: “I’ve just arrived,” said Phloi evenly, resolved not to be offended by Khun Un’s malevolence. “After unpacking I came to prostrate myself at your feet.”

Un: “So you heard about Chao Khun Father’s illness,” Khun Un said in the heavily sarcastic tone of voice she enjoyed adopting for such an occasion. “But if you aim to sit around waiting for your share of the estate, let me tell you that he’s not *that* sick!” She paused, spat betel juice into the spittoon. (P. 265)

จากตัวอย่างข้างต้น เมื่อพลอยแวะไปกราบคุณอุ้นที่ห้อง คุณอุ้นได้กล่าวถ้อยคำที่แสดงความรู้สึกไม่พอใจเมื่อได้พบกับพลอยว่า “แหม ! แม่มหาเศรษฐี มาคราวนี้ เข้ามาหาฉันได้ถึงในห้อง มาคบกับคนยากจนอย่างฉันไม่กลัวหมครศมีบ้างหรือยะ?” เนื่องจากคุณอุ้นไม่ชอบพลอยที่แม่แซม

ของพลอยมาแต่งงานกับเจ้าคุณพ่อ จึงทำให้คุณหญิงเอี่ยมแม่ของคุณอุ่นต้องกลับไปอยู่ที่อัมพวา ซึ่งประโยคคำถาม “มาคบกับคนยากจนอย่างฉันไม่กลัวหมดริศมีบ้างหรือยะ?” จัดเป็นวัจนกรรมอ้อมที่ผู้พูดแสดงเจตนาการแสดงความไม่พอใจ ในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลตรงตัวโดยคงประโยคคำถาม “Not afraid of getting tainted by my poverty?” ซึ่งสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมได้สอดคล้องกับต้นฉบับ

5.2.2.2 การแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง

ตัวอย่างที่ 59

สถานการณ์: คุณเปรม โกรธมากที่อันมีภรรยาฝรั่ง คุณเปรมจึงมีความคิดที่จะเขียนจดหมายไปเตือนอ้อด แต่แม่พลอยคิดว่าอ้อดคงไม่มีวิเววมเหมือนอัน

เปรม: “แม่พลอย ฉันจะต้องร่างพระราชสาส์นถึงตาอ้อดสักหน่อย สั่งห้ามเด็ดขาดเรื่องมีเมียหม่อม ฉันมีลูกสะใภ้ฝรั่งได้เพียงคนเดียวเท่านั้น ถ้าฉันมีอีกคนฉันเห็นจะอายุสั้นเสียเป็นแน่ อ้ายอันมันมีมาแล้วก็แล้วกันไป แต่ตาอ้อดนี่ถ้าฉันไปมีเข้าอีกคนทั้งที่ฉันห้าม เป็นขาดลูกขาดพ่อเป็นแน่”

พลอย: “ตาอ้อดแกยังไม่เห็นมีวิเววอะไรเลย คุณเปรม” พลอยท้วงขึ้น

เปรม: “ชะ! แม่คนหูทิพย์ดาทิพย์!” คุณเปรมพูดอย่างจุนเจียว “แล้วอ้ายอันนี่หล่อนได้วิเววก่อนฉันรี ทำไมไม่บอกฉันบ้าง” (น.751)

Prem: Afterwards Khun Prem said to his wife, “I’m going to write Ot today, now, and tell him that one *maem* daughter-in-law is enough for me and if he brought another it would shorten my life. I’m going to forbid it, do you hear? If he insists on bringing one back he’s no longer my son - that’s all there is to it!”

Phloi: “But Khun Prem,” Phloi said. “Ot has shown no signs whatever of wishing to take a *maem* wife.”

Prem: “So you’re clever at reading signs, are you?” Khun Prem’s voice rang with irritation and heavy sarcasm. “So An gave you plenty of signs and you knew what he was going to do! Why didn’t you tell me?” (P. 416)

จากตัวอย่าง คุณเปรมรู้สึกโกรธมากที่อันแอบไปมีภรรยาฝรั่ง แต่กลับไม่บอกให้คุณเปรมกับแม่พลอยรู้บ้างเลย คุณเปรมจึงมีความคิดที่จะเขียนจดหมายไปเตือนอ้อด แต่แม่พลอยคิดว่าอ้อดคงไม่มีวีแววเหมือนอัน คุณเปรมจึงตอบกลับว่า “ชะ! แม่คนหูทิพย์ตาทิพย์!” คุณเปรมพูดอย่างรุนแรง “แล้วอ้ายอันนี่หล่อนได้วีแววก่อนฉันรี ทำไม่ไม่บอกฉันบ้าง” โดยการกล่าวถ้อยคำ “แล้วอ้ายอันนี่หล่อนได้วีแววก่อนฉันรี” เป็นวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงความรู้สึกไม่พอใจของผู้พูด ในการแปลวัจนกรรมอ้อมนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความโดยเรียบเรียงบทแปลเปลี่ยนประโยคคำถามเป็นประโยคบอกเล่า “So you’re clever at reading signs, are you?” Khun Prem’s voice rang with irritation and heavy sarcasm. “So An gave you plenty of signs and you knew what he was going to do! Why didn’t you tell me?” จากบทแปลนี้ผู้อ่านสามารถเข้าใจเจตนาของผู้ส่งสารได้ แต่วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามได้เปลี่ยนเป็นวัจนกรรมตรงประโยคบอกเล่า ทั้งนี้ ผู้แปลอาจแปลโดยคงประโยคคำถามสอดคล้องกับต้นฉบับได้ว่า “So you’re clever at reading signs, are you?” Khun Prem’s voice rang with irritation and heavy sarcasm. “Did An give you plenty of signs so you knew what he was going to do? Why didn’t you tell me?”

ตัวอย่างที่ 60

สถานการณ์: อ้อดรู้สึกไม่พอใจที่พลอยคอยพูดถึงแต่พี่น้องที่เต็มใจจะให้ความช่วยเหลืออ้อด

พลอย: “อ้อดก็ชอบตีตนไปก่อนไข้อย่างนี้แหละ!” พลอยบ่น “พี่น้องพวกพี่องของเราที่ยังมี ถ้าอ้อดอยากจะทำกรงานให้เป็นหลักฐาน ทำไมไม่พูดจาปรึกษาหารือกัน?”

อ้อด: “แม้ก็ดีแต่พูดถึงเรื่องพี่น้องพวกพี่อง ถ้าอ้อดไม่มีพี่น้อง อ้อดอาจจะสบายใจกว่านี้มาก อ้อดอาจจะมีความสุขที่สุดหากว่าคนบ้านนี้มีแต่อ้อดอยู่กับแม่ด้วยกันเพียงสองคน ถ้าเป็นอย่างนั้นจริง อ้อดจะอยู่ได้ไปจนตาย โดยไม่มีความทุกข์ เดือดร้อน และไม่ต้องการอะไรอีกเลย แต่ที่ต้องกลุ่มใจอยู่ทุกวันนี้ ก็มีไ้เพราะพี่น้องพวกพี่อง ที่ต้องมระมระมุดมุดอยู่ในบ้านนี้ดอกหรือ?” (น. 1,020-1,021)

Phloi: “There you go again,” Phloi cut him short, remonstrating with him, “fighting the fever before you have it.’ If you really want a job we have friends and relatives who could help you.”

Ot: “Don’t talk to me of relatives,” Ot said, with distaste in his voice. “It’s my relatives in this house who are poisoning my days. If it weren’t for

them, if there were only the two of us here I could go on living like this in perfect contentment till the day I die. But they won't let me be..” (P. 547-548)

จากสถานการณ์ อ้อครู้สึกไม่พอใจที่พลอยคอยพูดถึงแต่พี่น้องที่เต็มใจจะให้ความช่วยเหลืออ้อ อ้อจึงได้บ่นแม่พลอย “แม่อ้อคิดแต่พูดถึงเรื่องพี่น้องพวกพี่อง พี่องพวกพี่อง ถ้าอ้อไม่มีพี่น้อง อ้ออาจจะสบายใจกว่านี้มาก อ้ออาจจะมีความสุขที่สุดหากว่าคนบ้านนี้มีแต่อ้ออยู่กับแม่ด้วยกันเพียงสองคน ถ้าเป็นอย่างนั้นจริง อ้อจะอยู่ได้ไปจนตาย โดยไม่มีความทุกข์ เดือดร้อน และไม่ต้องทำอะไรอีกเลย แต่ที่ต้องกลุ้มใจอยู่ทุกวันนี้ ก็มีใช้เพราะพี่น้องพวกพี่องที่ต้องมารุมมะตุ้มอยู่ในบ้านนี้ดอกหรือ?” โดยในการแปลวรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถาม “ก็มีใช้เพราะพี่น้องพวกพี่องที่ต้องมารุมมะตุ้มอยู่ในบ้านนี้ดอกหรือ?” ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความและเรียบเรียงบทแปลโดยเปลี่ยนประโยคคำถามเป็นประโยคบอกเล่า “It’s my relatives in this house who are poisoning my days.” ซึ่งก็สามารถสื่อความเจตนาของผู้พูดในการบ่นได้ แต่จากบทแปลส่งผลให้วรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถามเปลี่ยนเป็นวรรณกรรมตรงประโยคบอกเล่า

5.2.3 การแปลวรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถามที่แสดงเจตนาการทักทาย มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลแบบตรงตัว และการละไม่แปล

5.2.3.1 การแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ

ตัวอย่างที่ 61

สถานการณ์: คุณเชยมาเยี่ยมพลอยที่บ้านหลังจากที่ไม่ได้พบกันนาน

พลอย: “คุณเชย!” พลอยร้องทักพี่สาว “ฉันคิดถึงคุณเชยเหลือเกิน ไม่ได้พบคุณเชยมานาน คุณเชยเป็นอย่างไรบ้าง สบายดีหรือ ทางบ้านเป็นอย่างไร?”

เชย: “เดี๋ยวก่อน! เดี๋ยวก่อน!” คุณเชยพูดพลางหัวเราะพลาง “ขอฉันนั่งให้หายเหนื่อยสักครู่ แม่พลอยถามฉันทีเดี๋ยวก่อน ตั้งหลายข้อ ฉันจะไปตอบอะไรทัน” ว่าแล้วคุณเชยก็ลงนั่ง และเริ่มตอบปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับทางบ้าน ที่พลอยถามอยู่ไม่ขาดปาก (น. 371)

Phloi: “Oh Khun Choei, how I missed you! It’s been so long. Are you well? How’s everybody at home? Chao Khun Father all right?”

Choei: “Wait, wait,” Khun Choei said laughing. “Give me a moment to get my breath back. That was quite a walk from the Outer Gate, you know.” Having said that, however, she began with hardly any pause to answer Phloi’s questions about life in Khlong Band Luang, which seemed to be going on in very much the same manner as before — peaceful on the whole, and never lacking in amusing little incidents when recounted by Khun Choei. (P.182)

จากสถานการณ์ คุณเชยมาเยี่ยมพลอยที่บ้านหลังจากที่ไม่ได้พบกันนาน แม่พลอยจึงได้กล่าวคำทักทายต่อคุณเชยตามมารยาททางสังคม “คุณเชย!” พลอยร้องทักพี่สาว “ฉันคิดถึงคุณเชยเหลือเกิน ไม่ได้พบคุณเชยมานาน คุณเชยเป็นอย่างไรบ้าง สบายดีหรือ ทางบ้านเป็นอย่างไร?” โดยการกล่าวถ้อยคำประโยคคำถาม “คุณเชยเป็นอย่างไรบ้าง สบายดีหรือ ทางบ้านเป็นอย่างไร?” จัดเป็นวัจนกรรมอ้อมแสดงเจตนาการทักทาย ในการเปล่งนั้น ผู้เปล่งใช้กลวิธีการแปลตรงตัวโดยคงประโยคคำถาม “Are you well? How’s everybody at home? Chao Khun Father all right?” ซึ่งยังคงรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมสอดคล้องกับต้นฉบับ

5.2.3.2 การแปลเอาความ ได้แก่ การละไม่แปล

ตัวอย่างที่ 62

สถานการณ์: พลอยมาเยี่ยมคุณพ่อที่บ้านคลองบางหลวง และ ไปไหว้คุณอุ้นที่ห้อง

พอพลอยเข้าไปในห้องแล้วก็หัวลงไหว้กับพื้นอย่างนอนน้อม คุณอุ้นก็ปิดหีบนั้นอย่างรวดเร็วและแรง จนมีเสียงดังเหมือนกับพลอยจะเข้าไปแย่งชิงของจากหีบ พลางร้องขึ้นว่า

อุ้น: “แหม! แม่ชาววัง! กลับมาเมื่อไรละ? นี่ต้องชานกลับมาแล้วซี”

พลอยก็อ้อนต้นปัญญา ไม่รู้จะโต้ตอบกับคำบริภาษอย่างไรถูก ได้แต่ก้มหน้ามองพื้น

อุ้น: “มาจากที่ไหนก็เชิญแม่กลับไปทีมนั้นเถิด” คุณอุ้นพูดต่อไปอย่างไม่ลดละ

พลอย: “ฉันมากับคุณป้าสายค่ะ” พลอยตอบอย่างลอยๆ เพราะอยากจะทำอะไรก็ได้กลับมาอยู่เฉยอย่างที่เธอเข้าใจ (น. 119-120)

- Un: Her greetings were also characteristic. “Ah-ha, the court lady! You have nowhere else to crawl back to but here? Wherever you came from, I invite you to go back there!”
- Phloi: “I came with Khun Aunt Sai,” Phloi said, rather pointlessly. What she meant was that she had come to visit and not to stay as Khun Un seemed to have deduced. (P.70-71)

จากสถานการณ์ข้างต้น คุณอุ่นไม่ชอบแม่ของพลอย เพราะคุณอุ่นคิดว่าแม่แหม่มของพลอยมาแย่งความรักจากคุณหญิงเอี่ยมแม่ของคุณอุ่น ซึ่งทั้งสองมีพ่อคนเดียวกันคือพระยาพิพิธฯ เมื่อทั้งสองพบกัน คุณอุ่นจึงกล่าวคำทักทายเชิงลบด้วยประโยคคำถาม “กลับมาเมื่อไรอะ?” จากบริบท “แหม! แม่ชาววัง! กลับมาเมื่อไรอะ? นี่ต้องชานกลับมาแล้วซี” โดยประโยคคำถามข้างต้นเป็นวัจนกรรมอ้อมในการกล่าวทักทายเชิงลบ ในการแปลวัจนกรรมอ้อมนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีการละไม่แปลประโยคคำถาม “กลับมาเมื่อไรอะ?” ทั้งนี้ จากบทแปลในการอธิบายความลักษณะการกล่าวถ้อยคำของผู้พูด “Her greetings were also characteristic” และบริบทในการแปลใกล้เคียง “Her greetings were also characteristic. “Ah-ha, the court lady! You have nowhere else to crawl back to but here? Wherever you came from, I invite you to go back there!” สามารถสื่อความหมายได้ครอบคลุมในการแสดงเจตนาการทักทายเชิงลบ ผู้แปลจึงเลือกใช้กลวิธีการละไม่แปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม

5.2.4 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการแสดงอารมณ์ขัน มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ

5.2.4.1 การแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ

ตัวอย่างที่ 63

สถานการณ์: พิศบอกว่าตนจะรวยแล้ว แต่พลอยไม่เห็นด้วย

เชย: “เอาพิศ เอาไปซื้ออะไรเล่นไป นานๆ พบกันที”

พิศ: นางพิศลงกราบอย่างดีใจ รับเงินไปแล้ว บอกว่า
“คุณพลอยคอยกินขนมไว้ให้คินะ พรุ่งนี้แหละ พิศจะรวยใหญ่ทีเดียว”

พลอย: “รวยอะไรกะอีเงินสองบาท” พลอยพูอย่างเห็นขัน

พิศ: “อ้าว คุณยังไม่รู้อะไร” นางพิศอธิบาย “เมื่อคืนพิศฝันดีดี เห็นนกกระยางบินมาตั้งฝูง วันนี้ต้องแทงหวยให้เต็มภิกขาทีเดียว” (น. 215-216)

Choei: “Here, Phit. Buy some sweets with it.”

Phit: Phit was delighted with the money. “Prepare yourself to eat a lot of sweets, Khun Phloi. Your wealthy Phit will feed you like you’ve never been fed before.”

Phloi: “Wealthy?” Phloi laughed. “On two baht?”

Phit: “Ah, but these two are turning into a big pile. I’m putting them on the lottery, and I know of sure which will be the winning letter this time. I saw a whole flock of herons in my dream last night.” (P.115-116)

จากตัวอย่างข้างต้น ประโยคคำถาม “รวยอะไรกะอีเงินสองบาท” จัดเป็นวัจนกรรมอ้อม ทั้งนี้ จากสถานการณ์ พิศคิดว่าตนกำลังจะรวย เพราะได้รับเงินสองบาทจากคุณเชย และพิศจะนำเงินไปแทงหวย และจากการกล่าวถ้อยคำของพิศ “พรุ่งนี้แหละ พิศจะรวยใหญ่ทีเดียว” ทำให้พลอยไม่เชื่อว่าพิศจะรวยได้จริงๆ และพลอยเห็นเป็นเรื่องขบขัน พลอยจึงกล่าวถ้อยคำวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “รวยอะไรกะอีเงินสองบาท” และบทบรรยาย “พลอยพูดอย่างเห็นขัน” เพื่อแสดงอารมณ์ขัน ในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลตรงตัวโดยคงประโยคคำถามในการกล่าวถ้อยคำเป็นสองประโยคว่า “Wealthy?” Phloi laughed. “On two baht?” ซึ่งจากสถานการณ์และบริบทการแปลสามารถทำให้ผู้อ่านเข้าใจเจตนาของผู้พูด โดยการแปลในตัวอย่างนี้ยังคงรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมได้สอดคล้องกับต้นฉบับ

5.2.4.2 การแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง

ตัวอย่างที่ 64

สถานการณ์: พระยาพิพิธฯ ทักทายแม่ซันแม่ของช้อยว่ายังสวยเหมือนเดิม แม่ซันก็พูดเข้าหยอกว่าสามารถไปเป็นคนทำครัวให้พระยาพิพิธฯ ได้

พระยาพิพิธฯ: “แหม แม่ซัน! ไม่ได้พบกันหลายปีทีเดียว ยังสวยไม่ตกเลยนะ”

ซัน: แม่ซัน หัวเราะก๊ิก แล้วตอบว่า “ท่านก็ปากหวานไม่ตกเหมือนกันละเจ้าคะ ถ้าอีนันไม่พบคุณหลวงเสียก่อน ป่านนี้อีนันตามท่านไปแล้ว”

นพ: “กั๊นน่นะซี” เจ้าคุณพ่อพูด “ป่านนี้มีสบายไปแล้วหรือ?” “ถ้าท่านต้องการ เดี่ยวนี้ก็
ยังสนองพระเดชพระคุณได้นี้ขอรับ ผมไม่หวงหรือ” คุณหลวงพูดสอดขึ้นมา
ชั้น: “พูดดีไปเถอะ” แม่ชั้นงู “ฉันยังไม่แก่แต่นักคอกนจะบอกให้ บางที่เจ้าคุณท่านจะ
ต้องการคนทำครัวบ้างกระมัง?” ทั้งสามคนก็หัวเราะขึ้นพร้อมกัน (น. 145-146)

Phraya Phipit: “It has been many years, but you’re still as beautiful as ever.”

Chan: Mae Chan laughed her merry laugh. “And Your Excellency still speaks in the sweetest tongue. If I hadn’t met Khun Luang first I might have followed you anywhere you wished.”

Nop: Chao Khun said yes, that might have happened, and wouldn’t it have been nice if it had. “It’s not too late if you’re still interested, sir,” said Khun Luang obligingly. “It would be a great honour, sir, and I am not at all a possessive man.”

Chan: “Don’t be too sure he’s not interested,” said his wife in a menacing tone. “I’m not that old, and Chao Khun may be looking for a cook for all we know!” Their dialogue and laughter mingled well with the *piphat* music. (P.83-84)

จากสถานการณ์ที่พระยาพิพิธฯ ทักทายแม่ชั้นแม่ของช้อยว่ายังสวยเหมือนเดิม แม่ชั้นก็พูดเย้าหยอกว่าสามารถไปเป็นคนทำครัวให้พระยาพิพิธฯ ได้ โดยแม่ชั้นได้กล่าวถ้อยคำในการแสดงเจตนาในการแสดงอารมณ์ขัน “ฉันยังไม่แก่แต่นักคอกนจะบอกให้ บางที่เจ้าคุณท่านจะต้องการคนทำครัวบ้างกระมัง?” โดยการกล่าวถ้อยคำ “บางที่เจ้าคุณท่านจะต้องการคนทำครัวบ้างกระมัง?” แสดงเจตนาในการแสดงอารมณ์ขันของผู้พูด ในการแปลวัฒนธรรมอ้อมประ โยคคำถาม ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ “I’m not that old, and Chao Khun may be looking for a cook for all we know!” Their dialogue and laughter mingled well with the *piphat* music. ซึ่งจากบริบทในการแปล ก็สามารถรักษาเจตนาของผู้ส่งสารได้สอดคล้องกับต้นฉบับ จากบทแปล ส่งผลให้วัฒนธรรมอ้อมประ โยคคำถามเปลี่ยนเป็นวัฒนธรรมตรงประ โยคบอกเล่า

5.2.5 การแปลวัฒนธรรมอ้อมประ โยคคำถามที่แสดงเจตนาการขึ้นชม มีกลวิธีการแปล 1 ประเภทคือ การแปลเอาความ

5.2.5.1. การแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเทียบเคียงสำนวน และการแปลแบบสรุปความ

ตัวอย่างที่ 65

สถานการณ์: คุณเปรมชื่นชมแม่พลอยที่ไม่รังเกียจตาอันซึ่งเป็นลูกติดของคุณเปรมจากภรรยาเก่า

พลอย: “คุณเปรม” พลอยพูด “คุณเปรมอย่าคิดให้มากถึงเพียงนั้นเลย บางทีคุณเปรมจะยังไม่ไว้ใจฉันนักก็ได้ แต่ตาอันนี้แกเป็นลูกของคุณเปรมอยู่ครั้งหนึ่ง เท่ากับมีทุนคืออยู่แล้ว อีกครั้งหนึ่งเราก็ต้องอบรมเอาเอง ฉันก็รู้ว่ามันเสี่ยงอยู่บ้าง แต่คนเราทำอะไรก็มีเสี่ยงอยู่เสมอ จะเปรียบเทียบไป ก็เหมือนกับเล่นการพนัน เมียคนอื่นเขาเล่นห่วยก็มี เล่นไพ่ก็มี บางคนก็ถึงกับเล่นถั่วเล่นโป ของเหล่านี้ฉันไม่เล่น เพราะฉันเล่นอะไรก็ไม่เป็น แต่ต่อไปฉันอยากจะขอเล่นการพนันสักอย่างหนึ่ง คือเล่นเลี้ยงตาอันนี้แหละ คุณเปรมอย่าขัดใจฉันเลย”

เปรม: คุณเปรมหัวเราะแล้วพูดว่า “ฉันจะเป็นชายช้อยไปอีกคนหนึ่งแล้ว ขอถามอีกทีเถอะว่า แม่พลอยทำไมถึงได้是这样นี้”

พลอย: “คราวนี้ไม่เกี่ยวกับความดีความชั่วหรอก คุณเปรม” พลอยตอบ “ที่ฉันอยากได้ตาอันนี้ก็เพราะฉันนี่รักแกแต่แรกเห็น แล้วก็อีกอย่างหนึ่ง ฉันไม่อยากให้ตาอันแกโตขึ้นในบ้านอย่างไม่มีพ่อไม่มีแม่ ถ้าแกจะอยู่ด้วยกันกับฉันในบ้านนี้ต่อไป ฉันก็อยากให้แกรักฉันมากกว่า ไม่ใช่เพราะฉันเป็นคนดี” (น. 462)

Phloi: “There’s the possibility that he may turn out be like you.” Phloi retorted smilingly. “You know I’m not a gambler at cards or lotteries, but I’m going to bet on On’s upright and spotless character.” She picked up the child, dandling him and saying, “Show your father what a good boy you are, On.”

Prem: On laughed again in response, and Khun Prem said, “You’re an angel, Mae Phloi.”

Phloi: Phloil shook her head. “No, I’m not. Apart from On being so irresistible I may be doing this more for my own peace of mind than anything else.” (P. 235)

จากสถานการณ์ คุณเปรมชื่นชมแม่พลอยที่ไม่รังเกียจตาอันซึ่งเป็นลูกติดของคุณเปรม จากภรรยาเก่า โดยคุณเปรมได้กล่าวถ้อยคำ “แม่พลอยทำไมถึงได้ดีอย่างนี้” ในการแสดงเจตนาชื่นชมการกระทำของแม่พลอยที่มีจิตใจงดงาม โดยการแปลวรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเทียบเคียงสำนวน โดยใช้ภาษาภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ (metaphor) ที่เป็นการนำเอาสิ่งที่ต่างกันสองสิ่งหรือมากกว่า แต่มีคุณสมบัติบางประการร่วมกันมาเปรียบเทียบกัน โดยเปรียบเทียบว่า สิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งโดยตรง ทั้งนี้ ในบทแปล “You’re an angel, Mae Phloi.” ผู้แปลได้เปรียบเทียบคุณสมบัตินางแม่พลอยที่มีจิตใจงดงามเป็นเหมือนนางฟ้าเพื่อแสดงเจตนาชื่นชม ซึ่งบทแปลดังกล่าวส่งผลให้วรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถามเปลี่ยนเป็นวรรณกรรมตรงประ โยคบอกเล่า ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า การใช้ภาษาภาพพจน์แบบอุปลักษณ์ในประโยคบอกเล่าสื่อความที่ได้ อรรถรสมากกว่าการแปลตรงตัวโดยประ โยคคำถาม

ตัวอย่างที่ 66

สถานการณ์: พลอยชวนคุณอุ้นพี่สาวมาอยู่ที่บ้านกับพลอย คุณอุ้นรู้สึกดีใจมากและชื่นชมในความดีของพลอย

พลอย: “คุณพี่ก็อายุมากเข้าทุกวัน ขายปริก คนของคุณพี่แก่ก็แก่เต็มที ถ้าเจ็บไข้งไป ก็จะทำลำบาก ทำไมคุณพี่ไม่มาอยู่เสียบ้างน้อ บ้านช่องที่นี่ก็ใหญ่โตพอที่จะอยู่ได้สบาย”

อุ้น: คุณอุ้นเหลือบดูพลอยเหมือนกับไม่เชื่อหู แล้วพูดอย่างสงสัยว่า “แม่พลอย นี่เธอพูดจริงๆ หรือ?”

พลอย: “ก็จริงๆ สิคะ ฉันจะไปหลอกคุณพี่ทำไม” พลอยยิ้มตอบ

อุ้น: “แม่คุณทูนหัวของพี่ ทำไมแม่ถึงดีอย่างนี้” คุณอุ้นพูดด้วยความประหลาดใจ เพราะนึกไม่ถึง คำพูดของคุณอุ้น ทำให้พลอยนึกถึงช้อยขึ้นมาทันที ครั้งหนึ่ง ช้อยเคยพูดด้วยถ้อยคำอย่างเดียวกัน เสียงคุณอุ้น พูดว่า “เธอจะไปทนพี่ไหวหรือ คนแก่ยุ่งออกจะตายไป เดียวก็เจ็บๆ ไข้ๆ เดียวก็จะเอาโน่นเอานี้”

พลอย: พลอยคุดหน้าคุณอุ้นแล้วยิ้มอย่างมีความหมายตอบว่า “ดิฉันคิดว่าจะทนไหว คุณพี่อย่าวิตกเลยในข้อนั้น” (น. 623)

Phloi: She said Khun Un, “I’m worried about you living all alone like that with nobody to take care of you. We have room enough here. Why don’t you come to live with us?”

- Un: Khun Un stared at her one-time victim. Incredulity was written all over her tear-stained face. And then, calling Phloi “Mae Khun Mae Thun Hua,” a term used to express the speaker’s great affection and admiration for the addressee, she said, “Do you mean it? Are you really saying you want me to come and live here?”
- Phloi: Phloi repeated her invitation, saying she would fix up one of the bungalows, that it would be no trouble at all and she only hoped Khun Un would find it convenient and comfortable enough. She couldn’t help giggling a little when Khun Un said how “good” she was, because it reminded her of Choi; and she had to suppress a smile, again thinking of Choi, when Khun Un voiced her fear that it might prove too burdensome for Phloi having to put up with an old woman like her. Choi had been looking after *her* old people, Phloi said to herself, and now *my* turn has come. How tickled Choi would be when she heard about this! As for Khun Un’s fear, Phloi would have liked to point out (but of course did not) that after having put up with Khun Un’s youthful wrath and survived, she should be able to handle Khun Un’s tamer old age with no great difficulty. (P.340-341)

จากสถานการณ์ข้างต้น คุณอุ้นชื่นชมว่าแม่พลอยใจดี ที่ไม่โกรธหรือรังเกียจคุณอุ้น อีกทั้ง แม่พลอยได้ชวนคุณอุ้นมาอยู่ด้วย คุณอุ้นจึงรู้สึกประทับใจในความดีของพลอยเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ จากบริบท “แม่คุณทูนหัวของพี่ ทำไมแม่ถึงดีอย่างนี้” โดยการกล่าวถ้อยคำประโยคคำถาม “ทำไมแม่ถึงดีอย่างนี้” จัดเป็นวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการชื่นชม ในการแปลวัจนกรรมอ้อมนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบสรุปความ เปลี่ยนวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม เป็นบทบรรยายว่า “She couldn’t help giggling a little when Khun Un said how “good” she was.” ซึ่งผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ว่าผู้พูดได้กล่าวชื่นชมแม่พลอย แต่ผู้แปลไม่ได้นำเสนอรูปแบบบทแปลในการกล่าววัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามของผู้พูดในบทสนทนา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้แปลต้องการให้บทแปลมีความกระชับ จึงทำให้ผู้อ่านไม่ทราบถึงการกล่าววัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามของผู้พูดได้ อย่างไรก็ตาม ผู้แปลสามารถแปลโดยคงบทสนทนาได้ Khun Un stared at her one-time victim. Incredulity was written all over her tear-stained face. And then, calling Phloi “Mae Khun Mae Thun Hua,” a term used to express the speaker’s great affection and

admiration for the addresses, she said, “How kind of you.” “Do you mean it? Are you really saying you want me to come and live here?” ในการกล่าววัจนกรรม “ทำไมแม่ถึงดีอย่างนี้” หากแปลโดยคงประโยคคำถาม “Why are you so kind?” ก็จะเป็นการแทรกแซงลักษณะภาษาในไวยากรณ์ในภาษาไทย ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า บทแปล “How kind of you.” สามารถสื่อความหมายได้ชัดเจนกว่า ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถรักษาประเภทของวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามได้ แต่บทแปลก็มีความใกล้เคียงกับโครงสร้างประโยคคำถามในการใช้คำแสดงคำถาม “How” และสามารถรักษาเจตนาของผู้ส่งสารได้ชัดเจน

จากการศึกษาการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามประเภทการกล่าวแสดงออก พบว่ามีกลวิธีการแปลวัจนกรรมแต่ละหน้าที่ ดังนี้ วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการแสดงความรู้สึกประหลาดใจ มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ โดยการแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ และการแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเทียบเคียงสำนวน การละไม่แปล และการแปลแบบเรียบเรียง วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการแสดงความรู้สึกไม่พอใจ มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ โดยการแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ และการแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการทักทาย มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลแบบตรงตัว และการละไม่แปล โดยการแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ และการแปลเอาความ ได้แก่ การละไม่แปล วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการแสดงอารมณ์ขัน มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ โดยการแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ และการแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการชื่นชม มีกลวิธีการแปล 1 ประเภทคือ การแปลเอาความ โดยการแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเทียบเคียงสำนวน และการแปลแบบสรุปความ

5.3 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามประเภทการกล่าวชี้แนะ

5.3.1 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการชักจูงหรือชี้แนะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัว และการแปลเอาความ

5.3.1.1 การแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ

ตัวอย่างที่ 67

สถานการณ์: เสด็จแนะนำให้พลอยเชื้อฟิงผู้ใหญ่ในการที่จะแต่งงานกับคุณเปรม เพราะผู้ใหญ่ได้คิดรอบคอบแล้ว และได้เลือกผู้ที่เหมาะสมสำหรับพลอยแล้ว

พลอย: “หม่อมฉัน ไม่เคยนี้รักใคร่เขาเลยมังคะ” พลอยทูลแก้ตัวไปตามเรื่อง

เสด็จ: “ชะ! ไปเอาความรักขึ้นมาอ้าง” เสด็จรับสั่งต่อ “ก็เจ้าอยู่ในนี้ จะไปเที่ยวรักกับผู้ชายได้อย่างไร ถึงจะรักไม่รักนั้น ไม่สำคัญ อยู่กินกันไปแล้วก็รักกันไปเอง ข้อสำคัญมันอยู่ที่ว่า ผู้ใหญ่ของเจ้าเขาเห็นสมควร จะปลุกฝังเจ้าให้เป็นหลักฐาน เจ้ารู้สึกว่ามีหน้าที่จะต้องทำตามผู้ใหญ่หรือเปล่า ที่ผู้ใหญ่เขาจัดจัดการให้ก็เพราะเขารักเจ้า จึงอยากจะให้เจ้าได้ดี คิดดูให้ดีๆ เกิดพลอย สมมุติว่า เจ้าได้ผู้ที่รักใคร่กันมาก่อน เจ้าไปอยู่กับเขาก็มีแต่ความรักของเจ้าเองและของเขาคือหลัก ถ้าวันไหนหมดรักกันขึ้นมา ก็หมดสิ้นทุกอย่าง อยู่ด้วยกันต่อไปไม่ได้ แต่ถ้าได้ผู้ที่ผู้ใหญ่ปลุกฝังให้เห็นดีพร้อมกันทุกฝ่าย เจ้าก็จะอยู่กันไปเพราะมีความรักของพ่อแม่เป็นหลัก เจ้ามีหน้าที่ที่ปฏิบัติตามที่ผู้ใหญ่เห็นดี เจ้าก็จะอยู่กันไปยึด เพราะความรักความเจตนาดีของพ่อแม่ นั่น ไม่มีที่สิ้นสุด”

เสด็จหยุดรับสั่ง หันมาทอพระเนตรพลอย ซึ่งหมอบก้มหน้านั่งอยู่เฉยๆ แล้วก็รับสั่งถามขึ้นว่า “เจ้าจะว่าอย่างไร?” (น. 380-381)

Phloi: Phloi said, “I don’t love him, Your Highness.”

Sadet: “Of course you don’t love him,” came Sadet’s immediate retort. “How can you love him when you hardly know him? That’s not important — as you go on living together you can grow to love each other.

The important thing is that your elders, who love you and wish to see you settled and secure, have considered the match and approved it as most suitable. Do you, Phloi, consider it your duty to do according to what they deem best for you? To marry for love is all very well. But what happens when after living together you find you don’t love each other any more. Love was the mainstay of your marriage, which falls apart when love is no more. But a marriage carefully arranged with

parental love and goodwill rests on the support of love and goodwill. It's the kind of support you can depend on and will remain with you always.” She paused, waiting for some response from Phloi, and asked again, “What do you say, Phloi?” (P.189)

จากตัวอย่างข้างต้น เสด็จแนะนำให้พลอยเชื่อฟังผู้ใหญ่ในการที่จะแต่งงานกับคุณเปรม เพราะผู้ใหญ่ได้คิดรอบคอบแล้ว และได้เลือกผู้ที่เหมาะสมสำหรับพลอยแล้ว เสด็จซึ่งเป็นผู้พูดกล่าว ถ้อยคำวัจนกรรมอ้อมประ โยคคำถามในการแสดงเจตนาชี้แนะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด “เจ้ารู้สึกว่ามีหน้าที่จะต้องทำตามผู้ใหญ่หรือเปล่า” จากบริบท “ข้อสำคัญ มันอยู่ที่ว่า ผู้ใหญ่ของเจ้าเขาเห็นสมควร จะปลุกฝังเจ้าให้เป็นหลักฐาน เจ้ารู้สึกว่ามีหน้าที่จะต้องทำตามผู้ใหญ่หรือเปล่า ที่ผู้ใหญ่เขาคิดจัดการให้ก็เพราะเขารักเจ้า จึงอยากจะให้เจ้าได้ดี คิดดูให้ดี ๆ เกิดพลอย” ในการแปลวัจนกรรมอ้อมประ โยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลตรงตัว โดยคงประ โยคคำถามไว้ว่า “Do you, Phloi, consider it your duty to do according to what they deem best for you?” ซึ่งก็สามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมให้สอดคล้องกับต้นฉบับได้

ตัวอย่างที่ 68

สถานการณ์: คุณเปรมกับพลอยอยู่ในห้องหอสองสามีภรรยาตอนที่ส่งตัวคู่บ่าวสาว

พลอยนั่งก้มหน้าดูพรหมสี่แดง เป็นลายดอกกุหลาบเหลือง อย่างพินิพิเคราะห์ เหมือนกับ จะทำความรู้จักกับขนสัตว์ในพรหมนั้นทุกเส้น ทั้งสองคนต่างนั่งนิ่งอยู่อีกนาน

เปรม: ในที่สุด คุณเปรมก็กระดกตัวเข้าไปใกล้อีกนิดหนึ่ง และถามขึ้นด้วยน้ำเสียงที่เบาเกือบเป็นกระซิบ และด้วยถ้อยคำที่พลอยนึกไม่ถึงเลยว่า “แม่พลอยจ้า แม่พลอยเคยขึ้นพระบาทหรือยัง?” (น. 435)

Khun Prem and Phloi were thus left alone for the first time. Khun Prem had not glanced at Phloi once while the two elders had been blessing them, but had sat with his hands deferentially clasped apparently paying full attention to their words. Now he turned to her and saw that she was looking down at the carpet. Moments passed in total silence. Then he moved closer to her, and addressed her directly for the first

time. What he said was most astounding. It was the last thing Phloi expected.

Prem: He said, “Mae Phloi my dear, have you ever been to the Shrine of the Buddha Footprint?” (P.220)

จากสถานการณ์ คุณเปรมกับพลอยอยู่ในห้องหอสองสามีภรรยาตอนที่ส่งตัวคู่บ่าวสาว และในคืนนั้น คุณเปรมต้องการที่จะมีเพศสัมพันธ์กับแม่พลอย คุณเปรมผู้พูดจึงกล่าวถ้อยคำ ประโยคคำถาม “แม่พลอยเคยขึ้นพระบาทหรือยัง?” จัดเป็นวัจนกรรมอ้อมที่ผู้พูดได้กล่าวถ้อยคำเชิง นัยซึ่งแฝงเจตนาการเชิญชวนให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด โดยสถานที่ “พระบาท” ที่ ผู้เขียนกล่าวถึงมีความหมายโดยนัย บุญเดือน สรีรวรพจน์ กล่าวว่า (2506: 14) จากพระราชหัตถเลขา พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวถึงกรมหมื่นมเหศวรศิววิลาส โดยสมเด็จพระยาดำรงรา ชานุภาพทรงอธิบายเรื่องนี้ไว้ว่า “...พิเคราะห์ที่เกิดถึงใจผู้หญิงแทบทุกหนทุกแห่งทั้งแก่ทั้งสาวมัก ร่านอยู่ในที่จะใคร่ไปพระพุทธรูปบาท มีผิวก็สำอางผิว มีบิดามารดาก็อ้ออึ้งวิงวอนให้พาไปพระพุทธรู ปบาทนั้นเปนปรกติ จนเปนลัทธิคิดตำราเล่าเป็นนิยายเยาะเย้ยกันสืบมา ว่าเจ้าบ่าวไปนอนหอยู่สาม คืนแล้ว เขาส่งตัวเจ้าสาวๆ ไปอย่านั่งก้นหน้าอยู่ เจ้าบ่าวจึงปราไปว่าปีนี้แม่จะไปพระบาทฤๅไม่ว่าจะ ซึ่งปราไปเรื่องพระบาทขึ้นก่อน ก็เพราะว่าผู้หญิงนั้นคั่นอยู่ในอยากจะไปพระบาทยังนัก จะพูดให้ ชอบใจจึงยกเรื่องนั้นขึ้นก่อน...” โดยพระราชหัตถเลขาดังกล่าว หมายความว่า บรรดาสาวชาววัง หรือแม้แต่หญิงทั่วไปต่างก็ใฝ่ฝันจะได้ไปไหว้พระบาท เพราะนอกจากจะได้บุญกุศลตามความเชื่อ ที่ว่า “หากใครได้ไปนมัสการพระพุทธรูปบาท (สระบุรี) ครบเจ็ดครั้ง เมื่อตายไปจะได้ขึ้นสวรรค์” โดย ในสถานการณ์ดังกล่าว คุณเปรมผู้พูดอยากจะพูดคุยกับแม่พลอยผู้เป็นเจ้าสาวเพื่อช่วยบรรเทาความ ประหมาและลดความเกือเขินระหว่างเจ้าบ่าวกับเจ้าสาวในช่วงเวลาเข้าหอ ในการพูดคุยเรื่องพระ บาทจึงเป็นหัวข้อสนทนาที่เป็นการสุกมิตร์ไมตรี กล่าวคือ เมื่อหญิงสาวได้ไปพระบาทแล้วจะได้ขึ้น สวรรค์ และเจตนาของคุณเปรมซึ่งเป็นผู้พูดมีเจตนาแสดงนัยที่ต้องการให้แม่พลอยขึ้นสวรรค์ในวัน ส่งตัว โดยคุณเปรมหมายถึง การมีเพศสัมพันธ์กับแม่พลอยนั่นเอง

ทั้งนี้ ในการกล่าวถ้อยคำประโยคคำถาม “แม่พลอยเคยขึ้นพระบาทหรือยัง?” ที่ผู้พูด แสดงเจตนาเชิญชวนให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูดนั้น จัดว่าเป็นการใช้สำนวนภาษา แบบเก่าที่ผู้อ่านในปัจจุบันอาจไม่เข้าใจถึงความหมายที่แท้จริงของการกล่าวถ้อยคำของผู้พูด จาก การที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากบริบทเนื้อเรื่องในสถานการณ์ข้างต้น ผู้อ่านจำเป็นต้องเข้าใจถึงเหตุการณ์ที่ กำลังเกิดขึ้นในเนื้อเรื่อง และเจตนาของผู้ส่งสารในการกล่าวถ้อยคำ “แม่พลอยเคยขึ้นพระบาทหรือ ยัง?” จึงจะสามารถจินตนาการและเข้าใจถึงเจตนาที่แท้จริงของผู้พูดได้ อย่งไรก็ตาม จากบริบทใน

เนื้อเรื่อง ผู้เขียนก็ไม่ได้ให้คำตอบหรือคำอธิบายที่ชัดเจนว่าคุณเปรมซึ่งเป็นผู้พูดมีเจตนาอย่างไรในการกล่าวถ้อยคำ “แม่พลอยเคยขึ้นพระบาทหรือยัง?” ดังนั้น ผู้วิจัยจึงศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมดังที่ได้อธิบายไว้แล้วข้างต้น โดยในการแปลวัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวโดยคงประโยคคำถามสอดคล้องกับต้นฉบับว่า “Mae Phloi my dear, have you ever been to the Shrine of the Buddha Footprint?” เพื่อรักษาลักษณะการสื่อสารทางวัฒนธรรมให้สอดคล้องกับต้นฉบับมากที่สุด บทแปลยังคงรักษาประเภทวัฒนธรรมอ้อมประโยคคำถามสอดคล้องกับต้นฉบับได้ เพราะเป็นการแปลที่สอดคล้องกับเจตนาของผู้เขียนในการที่ไม่ให้คำอธิบายหรือรายละเอียดใดๆเกี่ยวกับการกล่าวถ้อยคำ “แม่พลอยเคยขึ้นพระบาทหรือยัง?” ของผู้พูด แต่อาจไม่เป็นที่เข้าใจสำหรับผู้อ่านที่ไม่ทราบเรื่องราวทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการไปพระพุทธรูปที่สระบุรี

อย่างไรก็ตาม หากผู้แปลต้องการให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่าน ผู้แปลอาจมีคำอธิบายเชิงอรรถให้ผู้อ่านเข้าใจลักษณะทางวัฒนธรรมในการกล่าวถ้อยคำ “แม่พลอยเคยขึ้นพระบาทหรือยัง?” ว่าหมายถึง “When a husband utters a question to his wife “Have you ever been to the Shrine of the Buddha Footprint?”, it means that he implies and invites his wife to make love with him. In Thai culture, Thai women hope to visit the Shrine of the Buddha Footprint in Saraburi province so that they will go to the heaven when they die. From the context, the writer compares going to the heaven with going to heaven.” แต่การแปลโดยให้คำอธิบายเชิงอรรถนี้ จะส่งผลให้บทแปลมีรายละเอียดคำอธิบายที่มากกว่าต้นฉบับ และเป็นการเสนอรายละเอียดที่ผิดไปจากเจตนาของผู้เขียน สำหรับความเห็นของผู้วิจัยนั้น ผู้แปลอาจใช้กลวิธีการแปลตรงตัวโดยคงประโยคคำถามสอดคล้องกับต้นฉบับ “Mae Phloi my dear, have you ever been to the Shrine of the Buddha Footprint?” และให้คำอธิบายเกี่ยวกับการกล่าวถ้อยคำของผู้พูดไว้ในส่วนอภิธานศัพท์ไว้ตอนท้ายเล่ม โดยผู้แปลอาจจะยังไม่เฉลยหรืออธิบายการกล่าวถ้อยคำของผู้พูดในส่วนเชิงอรรถที่อยู่ภายในหน้าเดียวกับบทแปล “Mae Phloi my dear, have you ever been to the Shrine of the Buddha Footprint?” ดังนั้น ผู้อ่านก็จะมีโอกาสที่จะจินตนาถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับเจตนาของผู้เขียน ทั้งนี้ สำหรับผู้อ่านที่ต้องการคำอธิบายของการกล่าวถ้อยคำของผู้พูดก็สามารถหาคำตอบได้ในส่วนอภิธานศัพท์ที่อยู่ท้ายเล่ม

5.3.1.2 การแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง

ตัวอย่างที่ 69

สถานการณ์: พระยาพิพิธฯชวนให้พ่อนพมาลองฝีมือในการเล่นเครื่องดนตรีไทยด้วยกัน

เจ้าคุณพ่อนั่งนิ่ง ใช้นิ้วเคาะจังหวะเข้ากับเพลงปี่พาทย์กำลังบรรเลงอยู่ครู่หนึ่ง แล้วก็ทำท่าเหมือนจะคิดอะไรออกอย่างกะทันหัน พูดกับคุณหลวงขึ้นว่า

พระยาพิพิธฯ: “พ่อนพ เรามาลองฝีมือสักทีดีไหมล่ะ ฉันจะตีระนาดเอง พ่อนพดีช้อย่างง”

นพ: คุณหลวงหัวเราะก๊าก แล้วตอบว่า “ผมตามไม่ทันหรือขอรับ” (น. 146-147)

It was during one of these pauses that Chao Khun suggested to his host that, rusty though they were – neither had toughed any instrument for years, they had confessed to each other earlier on – they should attempt a comeback and have some fun together, like in the old days.

Phraya Phipit: “I’ll take the *ranat ek*, and you play the *khong wong*. How about it, Pho Nop?”

Nop: Pho Nop was doubtful and extremely different, but after more cajoling, consented to have a try. (P.84)

จากตัวอย่าง พระยาพิพิธฯชวนให้พ่อนพมาลองฝีมือในการเล่นเครื่องดนตรีไทยด้วยกัน หลังจากที่ไม่ได้เล่นเครื่องดนตรีไทยมาเป็นเวลานาน ซึ่งผู้พูดได้กล่าวถ้อยคำ “พ่อนพ เรามาลองฝีมือสักทีดีไหมล่ะ” ซึ่งเป็นประโยคคำถามย่อท้ายประโยค (Tag Question) และเป็นวัจนกรรม อ้อมประโยคคำถามที่ผู้พูดแสดงเจตนาในการเชิญชวนให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูดในการเล่นดนตรีไทยร่วมกัน ในการถ่ายทอดความหมายในบทแปล ผู้แปลได้แปลโดยคงประโยคคำถาม “I’ll take the *ranat ek*, and you play the *khong wong*. How about it, Pho Nop?” ซึ่งประโยคคำถาม “How about it, Pho Nop?” เป็นการแปลที่แสดงเจตนาการเชิญชวนในเชิงถามความคิดเห็น โดยบทแปลได้เปลี่ยนประเภทของคำถามจากประโยคคำถามย่อท้ายประโยค มาใช้คำแสดงคำถาม “How about” ที่เป็นคำแสดงคำถามที่แสดงเจตนาการเชิญชวน โดยบทแปลดังกล่าวสามารถถ่ายทอดเจตนาของผู้ส่งสารได้ แต่รูปแบบการถ่ายทอดความหมายมีแตกต่างไปจากต้นฉบับ ทั้งนี้ หากผู้แปลต้องการรักษารูปแบบการนำเสนอให้สอดคล้องกับต้นฉบับ ก็อาจแปลได้ว่า “Shall

we play a duet, shan't we? I'll take the *ranat ek*, and you play the *khong wong*.” หรือ
 “Let's play a duet, shall we? I'll take the *ranat ek*, and you play the *khong wong*.”

ตัวอย่างที่ 70

สถานการณ์: ซ้อยรู้สึกผิดเมื่อพูดถึงพี่เนื่อง โดยไม่ได้ตั้งใจ เพราะพลอยเคยชอบพอกับพี่เนื่องมาก่อน แต่พลอยกลับบอกว่าให้ซ้อยพูดเรื่องพี่เนื่องต่อได้

พลอย: “พี่เนื่องทำไม?” พลอยถามแล้วก็หัวเราะ ในใจนั้น ก็นึกอัสจรรย์ตัวเองที่สามารถตีหน้าซ้อย ไม่มีพิรุณ

ซ้อย: “ไม่ทำไมหรือ?” ซ้อยตอบ “ฉันกำลังจะว่า พี่เนื่องแก่ก็รักสนุกอย่างฉันเหมือนกันเท่านั้นเอง”

พลอยยิ้ม แล้วตอบว่า

พลอย: “แล้วทำไมไม่พูดให้ตลอดละซ้อย ซ้อยจะพูดอะไร ก็พูดเถิด ไม่ต้องเกรงใจฉันหรือ

พลอยได้ยินเสียงตัวเองเหมือนคนอื่นพูด และนึกสงสัยตัวเองอยู่ครันๆว่าใจนั้นจะเหมือนกับปากที่พูดหรือไม่ (น. 310)

Phloi: “When are you going to grow up?” Phloi asked her.

Choi: “Never. No one in our family does. We may grow old but not up. Take my parents, or Phi Nuang —” she stopped short, giving Phloi a guilty, apologetic look.

Phloi: “Go on, Choi.” Phloi heard herself speak, sounding slightly unreal. “You mustn't be afraid to mention Phi Nuang's name to me. I'm all right now.” (P.156)

จากสถานการณ์ ซ้อยรู้สึกผิดเมื่อพูดถึงพี่เนื่อง โดยไม่ได้ตั้งใจ เพราะพลอยเคยชอบพอกับพี่เนื่องมาก่อน แต่พลอยกลับบอกว่าให้ซ้อยพูดเรื่องพี่เนื่องต่อได้ พลอยซึ่งเป็นผู้พูดจึงบอกให้ซ้อยซึ่งเป็นผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของตนในการเล่าเรื่องของพี่เนื่องต่อไป พลอยจึงกล่าวถ้อยคำ “แล้วทำไมไม่พูดให้ตลอดละซ้อย ซ้อยจะพูดอะไร ก็พูดเถิด ไม่ต้องเกรงใจฉันหรือ

แล้ว” ซึ่งประโยค “แล้วทำไมไม่พูดให้ตลอดละซ้อย” จัดเป็นวรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถามในการแสดงเจตนาการชี้แนะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด ในการแปลถ้อยคำดังกล่าว ผู้แปลใช้

กลวิธีการแปลแบบเอาความเปลี่ยนจากประโยคคำถามเป็นประโยคคำสั่ง “Go on, Choi.” ซึ่งก็สามารถรักษาเจตนาของผู้ส่งสารได้ อย่างไรก็ตาม จากบทแปลส่งผลให้วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามเปลี่ยนเป็นวัจนกรรมตรงประโยคคำสั่ง ทั้งนี้ ผู้แปลอาจเห็นว่าการแปลในประโยคคำสั่งสามารถสื่อความได้ชัดเจน และกระชับมากกว่าการแปลโดยคงประโยคคำถาม ทั้งนี้ หากแปลต้องการแปลโดยประโยคคำถาม ก็สามารถทำได้ในบทแปล “And? What else? Why don’t you go on?” Phloi heard herself speak, sounding slightly unreal. “You mustn’t be afraid to mention Phi Nuang’s name to me. I’m all right now.” โดยบทแปลนี้ สามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมสอดคล้องกับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 71

สถานการณ์: หลังจากที่ย่อยและพลอยพูดคุยถึงเรื่องการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในชีวิต ทั้งสองก็ได้
วิ่งแข่งกัน

พลอย: “ซ้อยนี่ก็แปลกจริงๆ เทียว ชอบพูดอะไรไม่ดีเสมอ ยิ่งห้ามเหมือนยิ่งยุ รั่ววังท่าน
สร้างสมกันมาแต่ไหนๆ ปู่ย่าตาวดของเราท่านก็เคยเห็นมา จะไปหมดสิ้นลงได้
อย่างไรง่าย ๆ ฉันทึกไม่ถึงเลยว่า จะเป็นไปอย่างซ้อยพูดได้อย่างไร”

ซ้อย: “ฉันทึกไม่ได้ว่าจะเป็นอย่างนั้นหรือพลอย แต่ใครจะไปรู้ได้ เพื่อเป็นขึ้นมาจริงๆ เรา
จะเป็นอย่างไร”

พลอย: “ฉันทึกไปไม่ถึงหรือ” พลอยตอบ “ไว้ให้เป็นไปจริงเสียก่อน แล้วค่อยคิดกัน
ระหว่างนี้ ฉันทึกได้แต่ภาวนา อย่าให้เป็นไปได้อย่างที่ซ้อยบอกก็แล้วกัน”
ซ้อยหัวเราะแล้วพูดขึ้นว่า

ซ้อย: “พลอยวิ่งแข่งกะฉันทึก ใครจะถึงม้าหิน โนนก่อนกัน” แล้วซ้อยก็วิ่งตี้อออกไป มี
พลอยวิ่งไล่ตามไปติดๆ (น. 368)

Phloi: “You’re raving, Choi — stop it! Things change and nothing is permanent, yes, I know, but to say that about our palace walls which the royal forefathers built and our great grandparents have known —”

Choi: “Don’t be so alarmed, dear Phloi. I’m not saying they will. But — your mentioned this yourself — as you and I have been taught, nothing is permanent. So it could happen. And if it should, what would we do, Phloi?”

Phloi: “The question beyond my poor brain. I won’t think about it until I absolutely have to. In the meantime I’ll pray that it will never come to pass. Now, Choi, it’s time to get back. Start walking. This is an order!”

Choi: Choi laughed. “You sound exactly like Khun Aunt Sai. I’ll race you, Phloi. To that white bench over there. Get ready. One-two-three — Go!” (P.181)

จากสถานการณ์ข้างต้น หลังจากที่ช้อยและพลอยพูดคุยถึงเรื่องการเปลี่ยนแปลงต่างๆในชีวิต ช้อยจึงได้กล่าวถ้อยคำเชิญชวนพลอยให้วิ่งแข่งด้วยกัน โดยช้อยได้กล่าวถ้อยคำ “พลอยวิ่งแข่งกะฉันไหม” ซึ่งจัดเป็นวัจนกรรมอ้อมประ โยคคำถามที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของตนในการวิ่งแข่งร่วมกัน ในการแปลนั้น ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความเปลี่ยนจากประโยคคำถามเป็นประโยคบอกเล่า “I’ll race you, Phloi.” ที่ไม่ได้แสดงเจตนาการกล่าวถ้อยคำเชิญชวนส่งผลให้วัจนกรรมอ้อมประ โยคคำถามเปลี่ยนเป็นวัจนกรรมตรงประโยคบอกเล่า ทั้งนี้ ผู้แปลสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมให้สอดคล้องกับต้นฉบับได้ Choi laughed. “You sound exactly like Khun Aunt Sai. Do you want to race me to the white bench over there, Phloi? Ready? One-two-three — Go!”

ตัวอย่างที่ 72

สถานการณ์: ช้อยแนะนำให้พลอยตั้งชื่อลูกว่า “อัน”

ช้อย: “แล้วนี่แม่พลอยเรียกแก้วอะไร ?” ช้อยถาม

พลอย: “ยังไม่มีชื่อเลยช้อย คุณเปรมเขาจะให้เจ้าคุณตาท่านตั้งให้”

ช้อย: “ทำไมไม่เรียกแก้วตาอัน ไปก่อน ตาอันน้องตาอัน” ช้อยออกความคิดและตั้งแต่นั้นมา พลอยก็เรียกบุตรชายคนใหญ่ของตนว่า ตาอัน ตามช้อยเรื่อยมา ระหว่างที่พลอยอยู่ไฟ ตาอันก็อยู่อีกห้องหนึ่งบนตึก คนเลี้ยงต้องพาเข้ามาหาพลอยเสมอ ที่แรกตาอันมองดูเด็กที่เกิดใหม่อย่างสงสัย แต่พลอยบอกว่า เป็นน้องตาอัน ซึ่งเดี๋ยวนี้เริ่มพูดได้บ้างแล้ว ก็เรียกตามว่า น้อง บางเวลาก็นั่งคูน้องอยู่ได้ครึ่งละนานๆ โดยมีได้รบกวน เอื้อมือเข้าไปแตะต้อง พลอยมองดูตาอันแล้ว ก็มองดูลูกแท้ๆ ของตน แล้วก็บังเกิดความโล่งใจ เพราะการมีลูกของตนนั้น มิได้ทำให้ พลอยรักตาอันน้อยลงกว่าเก่าเลย กลับเพิ่มความสงสารความเอ็นดูยิ่งขึ้นไปอีก (น. 513-514)

Choi: What are you calling him, Phloi?

Phloi: “He hasn’t get a name yet. Khun Prem wants Chao Khun Father to think up one for him.”

Choi: “What about ‘An’ as nickname in the meantime?” Choi proposed.
“‘An’, younger brother of ‘On’”

Phoil liked it, and from that day onwards the baby was called An (pronounced as in “fun”) as Auntie Choi had suggested. (P.264)

ในตัวอย่างข้างต้น ซ้อยแนะนำให้พลอยตั้งชื่อลูกว่า “อัน” หลังจากที่พลอยได้คลอดลูกชายคนแรก ซ้อยได้กล่าวถ้อยคำวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “ทำไมไม่เรียกแก้วว่าตาอัน” ในการแสดงเจตนาเสนอแนะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูดในการตั้งชื่อให้ลูก “อัน” โดยในการกล่าวถ้อยคำของซ้อย ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลโดยคงประโยคคำถาม “What about ‘An’ as nickname in the meantime?” ที่ยังรักษาประเภทของวัจนกรรมอ้อมและสามารถแสดงเจตนาการเสนอแนะของผู้พูดได้ แต่บทแปลคำแสดงคำถาม “What about” ไม่สอดคล้องกับคำแสดงคำถาม “ทำไมไม่” ในต้นฉบับ ทั้งนี้ ผู้แปลอาจแปลว่า “Why don’t you call him ‘An’ as a nickname for the meantime?” ก็จะสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมสอดคล้องกับต้นฉบับได้

ตัวอย่างที่ 73

สถานการณ์: เมื่ออันและออดโตเป็นหนุ่มพอที่จะไปเรียนต่างประเทศได้ แม่พลอยรู้สึกใจหายที่จะต้องจากลูกทั้งสอง

เปรม: “แม่พลอย” คุณเปรมพูด “ฉันเห็นว่าถึงเวลาแล้วที่จะส่งลูกไปเมืองนอก เพื่อนฉันเขาจะออกไปราชการที่เมืองอังกฤษในเวลาสี่หรือห้าเดือนข้างหน้า ฉันว่าจะฝากอันและออดไปกับเขา มิฉะนั้นก็อาจต้องรอนานกว่าจะมีผู้ใหญ่ที่ไว้ใจได้เดินทางไปอีก”

พลอย: พลอยใจหาย ไม่อยู่กับเนื้อกับตัว เมื่อได้ยินคุณเปรมพูด รู้ตัวอยู่เหมือนกันว่า ถึงทัดทานอย่างไร คุณเปรมก็คงไม่ฟัง แล้วยังอดไม่ได้ที่จะพูดออกไปว่า “คุณเปรม รอไปอีกสักหน่อยจะไม่ดีหรือ ลูกยังเล็กนัก”

เปรม: “แม่พลอยก็หักห้ามใจเสียบ้าง” คุณเปรมตอบ “ฉันรู้และเห็นใจว่า แม่พลอยรักลูก แต่ลูกเรานั้นยิ่งรักเท่าไรก็ควรจะให้หาวิชาความรู้ให้ไว้” (น. 627)

- Prem: “My friend Phra San has been assigned to our legation in London. He’ll leave in about four months and An and Ot can travel with him. We’re fortunate to have someone like him to keep an eye on our sons.”
- Phloi: Phloi knew it would be useless, but she could not prevent herself from pleading with her husband. “Can’t we wait another year or two, Khun Prem? They’re still frightfully young.”
- Prem: Khun Prem’s answer came as no surprise to her. “Now, now, Mae Phloi, be reasonable.” (P.343)

จากสถานการณ์ คุณเปรมจะส่งอันและอ๊อดไปเรียนต่อที่ต่างประเทศ แม่พลอยรู้สึกใจหายที่จะต้องจากลูกทั้งสอง แม่พลอยจึงเสนอแนะให้คุณเปรมรอไปอีกสักพักหนึ่ง โดยผู้พูดได้กล่าวถ้อยคำประ โยคคำถาม “คุณเปรม รอไปอีกสักหน่อยจะไม่มีดีหรือ” จัดว่าเป็นวรรณกรรมอ้อมที่ผู้พูดเสนอแนะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของตน ในการแปลวรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถามนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลตรงตัวโดยคงประ โยคคำถาม “Can’t we wait another year or two, Khun Prem?” ซึ่งบทแปลดังกล่าวสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวรรณกรรมให้สอดคล้องกับต้นฉบับได้

ตัวอย่างที่ 74

- สถานการณ์: พลอยแนะนำให้คุณเปรมส่งอ๊อดไปทำงานกระทรวงใกล้เคียงกับคุณเปรมหลังจากที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ
- เปรม: คุณเปรมรับไปดูแล้วก็ถอนใจใหญ่พูดว่า “อ้อ! ฟังความลูกคนนี่ ดูมันจะรักความสบายมากกว่าอย่างอื่น ถึงความรู้จะสูงอย่างไร แต่ถ้านั่งอยู่กับหนังสือวันยังค่ำ มันก็จะเอาสบายอยู่นั่นเอง กลับมาฉันก็นึกไม่ออกว่าจะให้ไปทำงานกระทรวงไหน”
- พลอย: “คุณเปรม” พลอยพูดขึ้นเหมือนอย่างกับเพิ่งนึกอะไรออก “เวลาตาอ๊อดกลับมาแล้ว ทำไมคุณเปรมไม่เอาไว้ที่กระทรวงวังใกล้เคียงกับคุณเปรมสักคน จะได้แทนตัวคุณเปรมเมื่อแก่แล้ว”
- เปรม: “ที่กระทรวงฉันต้องฝึกฝนอบรมมาแต่เด็ก ถ้าตาอ๊อดจะเข้ากระทรวงวังก็ควรจะทำเสียแต่แรก ไม่ควรจะไปเมืองนอกให้เสียเวลาและเสียเงินเสียทอง” คุณเปรมตอบอย่างไม่เห็นด้วย (น. 721-722)

- Prem: When he had read this, Khun Prem made a wry face, and said, “Didn’t I tell you? Reading and writing indeed! What does he want to be — a clerk? Though I suspect what he really wants to do is nothing at all. An idler’s life of ease and comfort, that’s what he’s aiming for.”
- Phloi: “Khun Prem,” Phloi said, “you’re always saying how found Nai Luang is of reading and writing. Then why can’t Ot serve him along these lines when he comes back from England? I do think he should join your ministry, Khun Prem. It will be nice to have someone in our family carry on in the palace after you’re retired. And it will be an honourable move on your part to place a son in Nai Luang’s service, a son who’s been educated at an English university, like him.”
- Prem: Khun Prem laughed. “Have you thought it all out carefully, or are you temporizing?”
- Phloi: Phloi laughed with him. “I’ll say yes to both questions.”
- Prem: “I think you’re indulging your son as always. All the same I have to admit I do see your point ... Very well, let him go on with his reading and writing then. I have no objection.” (P.400)

ในตัวอย่างข้างต้น คุณเปรมได้คิดถึงหน้าที่การงานของตาอ้อดในภายภาคหน้า พลอยจึงแนะนำให้คุณเปรมส่งอ้อดไปทำงานกระทรวงใกล้กับคุณเปรมหลังจากที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ พลอยซึ่งเป็นผู้พูดจึงกล่าวถ้อยคำ “เวลาตาอ้อดกลับมาแล้ว ทำไมคุณเปรมไม่เอาไว้ที่กระทรวงวังใกล้กับคุณเปรมสักคน จะได้แทนตัวคุณเปรมเมื่อแก่แล้ว” ทั้งนี้ ประโยคคำถาม “ทำไมคุณเปรมไม่เอาไว้ที่กระทรวงวังใกล้กับคุณเปรมสักคน” จัดเป็นวัจนกรรมอ้อมที่ผู้พูดแสดงเจตนาเสนอแนะ หรือชักจูงให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด ในการแปลการกล่าวถ้อยคำวัจนกรรมอ้อมของพลอย ผู้แปลได้ใช้กลวิธีการ โดยคงประโยคคำถามและการแปลแบบเอาความ “Then why can’t Ot serve him along these lines when he comes back from England? I do think he should join your ministry, Khun Prem.” จากการแปลโดยใช้คำแสดงคำถาม “why can’t” และกริยาช่วย “should” แสดงเจตนาเสนอแนะของผู้พูด ซึ่งบทแปลดังกล่าวก็สามารถถ่ายทอดเจตนาของผู้ส่งสารและรักษาประเภทของวัจนกรรมที่สอดคล้องกับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 75

สถานการณ์: อาการเบื่อหน่ายของคุณเปรม ทำให้พลอยคิดว่าคุณเปรมไม่สบาย พลอยจึงแนะนำให้
คุณเปรมไปหาหมอ

พลอย: วันหนึ่งว่า “คุณเปรม ฉันถามจริงๆ เกิด หมู่นี้คุณเปรมเป็นอะไรไป?”

เปรม: คุณเปรมนั่งคิดอยู่ครู่หนึ่งแล้วก็ตอบว่า “ฉันเองก็ไมรู้เหมือนกัน แม่พลอย คุณอะไร
ต่ออะไรมันว่างเปล่า เหนงๆ ในใจอย่างไรก็ไม่รู้ จะคิดอะไรจะทำอะไรก็จับๆ จดๆ
ไม่สำเร็จลุล่วงไปได้ กลางคืนก็นอนไม่หลับ”

พลอย: “คุณเปรมลองปรึกษาหมอคูบ้างไม่ดีหรือ?”

เปรม: “ก็ฉัน ไม่ได้เจ็บ ไข้อะไรนี่แม่พลอย” คุณเปรมหัวเราะ “จะไปหาหมอเรื่องอะไร
กัน” (น. 792)

Phloi: “What is the matter, Khum Prem? Please tell me.”

Prem: “I don’t know myself, Mae Phloi.”

Phloi: “If you haven’t been feeling well, perhaps you ought to see a doctor.”

Prem: “What for? I have no sickness – not the kind that doctors can cure,
anyway.” (P.439-440)

จากสถานการณ์ คุณเปรมเปลี่ยนแปลงไป ไม่ค่อยร่าเริงเหมือนแต่ก่อน ซึ่งอาการเบื่อหน่าย
ของคุณเปรม ทำให้พลอยคิดว่าคุณเปรมไม่สบาย พลอยจึงแนะนำให้คุณเปรมไปหาหมอ “คุณเปรมลอง
ปรึกษาหมอคูบ้างไม่ดีหรือ?” โดยการกล่าวถ้อยคำของผู้พูดแสดงเจตนาเสนอแนะให้ผู้ฟังปฏิบัติตาม
ความต้องการของผู้พูด ในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล
แบบเอาความ “If you haven’t been feeling well, perhaps you ought to see a doctor.” ซึ่งก็
สามารถแสดงเจตนาของผู้ส่งสารได้ จากคำแปล “ought to” แสดงเจตนาเสนอแนะของผู้พูด
อย่างไรก็ตาม การแปลดังกล่าวส่งผลให้วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามเปลี่ยนเป็นวัจนกรรมตรง
อย่างไรก็ตาม ผู้แปลอาจแปลโดยคงประโยคคำถามได้ว่า “If you haven’t been feeling well,
don’t you think you should see a doctor?” ก็จะสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรม
สอดคล้องกับต้นฉบับได้

ตัวอย่างที่ 76

สถานการณ์: ซ้อยกับพลอยไปคอยเฝ้าขบวนเสด็จฯแนวต้นมะขามรอบทุ่งพระเมรุ และมีเด็กหนุ่มคนหนึ่งชี้แนะให้พลอยไปยืนทางด้านริมถนน

พลอยเดินมาถึงแนวต้นมะขามรอบทุ่งพระเมรุ แล้วก็หยุดยืนพักร้อนได้ร่มไม้ สายตามองผู้คนผ่านไปมา คนที่มาคอยเฝ้าฯ ในหลวงในวันนั้น มีทั้งคนแก่ คนหนุ่มสาว และเด็กๆ ทุกคนดูเหมือนจะแต่งตัวสะอาดสะอ้านกันเป็นพิเศษเพื่อให้เหมาะสมแก่โอกาส และทุกคนมีใบหน้าที่ยิ้มแย้ม อันเกิดจากความยินดีที่อยู่ในหลวงของตนจะเสด็จฯ กลับ พลอยยืนอยู่ไม่นานก็รู้สึกตื้นตันคอหอย จะมองไปทางไหนก็มีแต่หน้าคนที่เป็มิตร เพราะคนที่มาร่วมกันอยู่ตามถนนหนทางในวันนี้ต่างมาด้วยวัตถุประสงค์อันเดียวกัน ด้วยความจงรักภักดีร่วมกัน ด้วยความรู้สึกเหมือนคนในครอบครัวเดียวกัน ที่ต่างพากันมารับญาติที่รักคนหนึ่งซึ่งกำลังจะกลับมาถึงบ้าน ความรู้สึกต่างๆ ที่ร่วมกันนั้นทำให้ทุกคนหันหน้าเข้าประสาธน์กัน ฉันทมิตร มีความรู้สึกเป็นกันเองทั่วไปหมด และคนที่ไม่เคยรู้จักกัน ก็ยิ้มแย้มทักทายกัน และพูดจากันได้เหมือนกับรู้จักกันมานาน พลอยยืนอยู่ใต้มะขามทางขอบด้านในของทุ่งพระเมรุ คอยซ้อยซึ่งบ่นว่ากระหายน้ำ แล้วไปยื่นช้อนน้ำแข็งเจ๊กกินอยู่ใกล้ๆ

เด็กหนุ่ม: เด็กหนุ่มอีกคนหนึ่งแต่งตัวสะอาดสะอ้านมองดูหน้าพลอยแล้วก็ยิ้มด้วย พลาดพูดขึ้นว่า “คุณป้าไม่ไปยืนทางด้านริมถนนหรือครับ?” ถ้ายืนอยู่ตรงนี้เฉี่ยวเวลาในหลวงเสด็จฯ มา คนเขาบังหมดไม่เห็นกัน”

พลอย: “ขอบใจพ่อกุณ” พลอยยิ้มและตอบรับด้วยความขอบใจจริงๆ ไม่ใช่สักแต่เพียงมารยาท (น. 1,000-1,001)

One man: Later on, another young man talked to Phloi as she stood in the shade by herself while Ot was engaged in a chat with some people a few yards away and Choi was buying an iced drink from a Chinese vendor. Their eyes happened to meet, Phloi's and the young man's, and he gave her a friendly smile and walked up to her saying very politely, “Don't you want to go and wait over there nearer the street, Khun Aunt? If you stay here I don't think you'll get to see Nai Luang when he passes.” Phloi told him she definitely planned (P. 538)

จากสถานการณ์ ซ้อยกับพลอยไปคอยเฝ้าขบวนเสด็จฯแนวคันมะขามรอบทุ่งพระเมรุ และมีเด็กหนุ่มคนหนึ่งชี้แนะให้พลอยไปยืนทางด้านริมถนนเพื่อที่จะได้เห็นขบวนได้ถนัดขึ้น ผู้พูดจึงกล่าวถ้อยคำ “คุณป้าไม่ไปยืนทางด้านริมถนนหรือครับ?” ถ้ายืนอยู่ตรงนี้ได้ใช้เวลาในหลวงเสด็จฯ มา คนเขาบังหมดไม่เห็นกัน” โดยประ โยคคำถาม “คุณป้าไม่ไปยืนทางด้านริมถนนหรือครับ?” เป็นประ โยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธที่แสดงเจตนาการเสนอแนะของผู้พูด ในการแปลนั้น ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลโดยคงประ โยคคำถามแบบปฏิเสธเช่นเดียวกับต้นฉบับว่า “Don’t you want to go and wait over there nearer the street, Khun Aunt?” ซึ่งไม่ได้รักษาเจตนาในการเสนอแนะของผู้พูดได้ เนื่องจากประ โยคคำถาม “Don’t you want.....?” ในภาษาอังกฤษเป็นการถามแบบปฏิเสธที่ไม่ได้แสดงเจตนาในการเสนอแนะ อย่างไรก็ตาม ผู้แปลอาจแปลโดยคงประเภทของประ โยคคำถามโดยใช้คำแสดงคำถาม “Why don’t.....?” ในบทแปล “Why don’t you go and wait over there nearer the street, Khun Aunt?” ก็จะสามารถรักษาเจตนาของผู้ส่งสารในการเสนอแนะได้สอดคล้องกับต้นฉบับ แต่บทแปลนี้ส่งผลให้ประเภทของประ โยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธในต้นฉบับเปลี่ยนเป็นประ โยคคำถามแบบตอบเพื่อความในบทแปล ทั้งนี้ เพราะการแปลดังกล่าวคำนึงถึงการรักษาเจตนาของผู้ส่งสารเป็นสำคัญ

ตัวอย่างที่ 77

สถานการณ์: หลังจากที่บ้านพลอยโดนระเบิดจากการทำสงคราม ตาอั้นได้เสนอให้พลอยอพยพไปอยู่ที่อื่น

อั้น: ตาอั้นจึงพูดกับพลอยเรื่องอพยพว่า “คุณแม่ไม่คิดอพยพบ้างหรือ?”

พลอย: “แม่จะอพยพอย่างไรไหว ผู้คนในบ้านออกเป็นกายเป็นกอง จะไปหาที่อยู่ที่ไหนกันหมด ทั้งเด็กทั้งคนแก่ ขึ้นอพยพก็ต้องลำบาก ลุ่มๆ ดอนๆ อยู่กินกันไม่เป็นที่ไม่เป็นที่” (น. 1,170)

An too would have liked his mother to go and live with some relatives in the country.

Phloi: But she refused. “No, An, I’d rather we stick together. I’m not going to leave all you people here.” (P. 617)

จากสถานการณ์ข้างต้น หลังจากที่บ้านพลอย โคนระเบิดจากการทำสงคราม ตาอันได้เสนอให้พลอยอพยพไปอยู่ที่อื่น โดยอันได้กล่าวถ้อยคำ “คุณแม่ไม่คิดอพยพบ้างหรือ?” ซึ่งจัดเป็นวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่ผู้พูดแสดงเจตนาเสนอแนะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด ในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบสรุปความเป็นบทบรรยาย “An too would have liked his mother to go and live with some relatives in the country.” ซึ่งก็สามารถเข้าใจเจตนาของผู้ส่งสาร อย่างไรก็ตาม จากกลวิธีการแปลแบบสรุปความเป็นบทบรรยายนี้ส่งผลให้ผู้อ่านไม่สามารถทราบถึงการกล่าววัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามของผู้พูดได้ ทั้งนี้ ผู้แปลอาจแปลโดยคงประโยคคำถามที่สามารถรักษาประเภทของวัจนกรรมที่สอดคล้องกับต้นฉบับได้ในบทแปล “Won’t you go and live with some relatives in the country, mother?”

5.3.2 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการขอร้อง มีกลวิธีการแปล 1 ประเภทคือ การแปลเอาความ

5.3.2.1 การแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง และการแปลแบบสรุปความ

ตัวอย่างที่ 78

สถานการณ์: ซ้อยรู้ความจริงว่าพี่เนื่องพี่ชายของซ้อยกำลังจะแต่งงานกับลูกสาวแม่ค้าขายข้าวแกง แต่พลอยผู้หญิงที่พี่เนื่องชอบพอยุ่ที่นั่นยังไม่ทราบความจริงดังกล่าว ซ้อยจึงรู้สึกอึดอัดในการบอกความจริงนี้แก่พลอย

พลอย: “ซ้อย เป็นอะไรไป มีเรื่องอะไรหรือ?”

ซ้อย: “กลุ้มใจ” ซ้อยตอบหัวงา

พลอย: “กลุ้มใจเรื่องอะไร ซ้อย?” พลอยพยายามถาม เพื่อจะเอาใจ

ซ้อย: “เฮ้อ!” ซ้อยถอนใจใหญ่ แล้วพูดต่อไปว่า “ฉันพูดไม่ถูกหรอก พลอย” พลอยกระเียบเข้าไปนั่งใกล้ แล้วพูดขึ้นว่า

พลอย: “ซ้อย เราก็รู้จักกันมาแต่เด็ก มีเรื่องราวอะไรก็ไม่เคยปิดบังกัน ฉันรักซ้อยเหมือนญาติ เห็นซ้อยมีทุกข์อะไรมาฉันก็ไม่สบายใจ ยิ่งไม่รู้เรื่องก็ยิ่งไม่สบายใจหนักขึ้น ซ้อยจะไปเก็บความกลุ้มใจไว้ทำไม สารทุกข์สุขดิบต่างๆ เราก็เคยพบเคยเห็นมาด้วยกันไม่รู้ว่ามีเท่าไร ทำไมซ้อยจะต้องมาปิดบังฉันเฉพาะแต่เรื่องนี้ ซ้อยบอกฉันหน่อยไม่ได้หรือ เพราะว่าฉันจะมีทางช่วยเหลือให้ซ้อยหายกลุ้มใจได้ ถึงจะไม่มี ก็ยัง

ดีกว่าที่ซ้อย จะเก็บความทุกข์เอาไว้คนเดียว” “บอกฉันเสียเถิดซ้อย เรื่องจะยากจะ
ง่ายอย่างไร เราก็พูดกันได้ อย่าปิดบังฉันเลย ฉันพลอย เป็นทุกข์ด้วยเต็มทีแล้ว”
(น. 274-275)

Sai: “Go and wash your face,” Khun Sai said quietly. “You look terrible.”
Phloi: “Tell me what it’s all about.” Phloi begged again and again. “What’s
happened at home? Anything I can do? It must be serious trouble to
make you so unhappy. You and I have no secrets from each other.
Come, Choi, you can tell me everything, you know that.” (P.137)

จากสถานการณ์ ซ้อยรู้ความจริงว่าพี่เนื่องพี่ชายของซ้อยกำลังจะแต่งงานกับลูกสาว
แม่ค้าขายข้าวแกง แต่พลอยซึ่งเป็นผู้หญิงที่พี่เนื่องชอบพอยุ่ที่นั่นยังไม่ทราบความจริงดังกล่าว ซ้อย
จึงรู้สึกอึดอัดในการบอกความจริงนี้แก่พลอย พลอยซึ่งเป็นผู้พูดจึงขอร้องให้ซ้อยเล่าความจริงที่ซ้อย
ปิดบังอยู่ให้ฟัง ในการกล่าวถ้อยคำ “ซ้อยจะไปเก็บความกลัวใจไว้ทำไม สารทุกข์สุขดิบต่างๆ เราก็
เคยพบเคยเห็นมาด้วยกันไม่รู้จะทำไร ทำไมซ้อยจะต้องมาปิดบังฉันเฉพาะแต่เรื่องนี้ ซ้อยบอกฉัน
หน่อยไม่ได้หรือ เพราะว่าฉันจะมีทางช่วยเหลือให้ซ้อยหายกลัวได้ ถึงจะไม่มี ก็ยังดีกว่าที่ซ้อย จะเก็บ
ความทุกข์เอาไว้คนเดียว” โดยประ โยคคำถาม “ซ้อยบอกฉันหน่อยไม่ได้หรือ” จัดเป็นวัฒนธรรม
อ้อมที่ผู้พูดแสดงเจตนาในการขอร้อง ในการแปลวัฒนธรรมอ้อมนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอา
ความ “Tell me what it’s all about.” เปลี่ยนประ โยคคำถามเป็นประ โยคคำสั่ง โดยจากบริบท
การแปล “Tell me what it’s all about,” Phloi begged again and again. ก็สามารถแสดง
เจตนาของผู้พูดสอดคล้องกับต้นฉบับได้ อย่างไรก็ตาม ประเภทของวัฒนธรรมอ้อมประ โยคคำถาม
ได้เปลี่ยนเป็นวัฒนธรรมตรงประ โยคคำสั่ง ทั้งนี้ ผู้แปลอาจแปลโดยคงประ โยคคำถาม “Can’t you
tell me what it’s all about?” Phloi begged again and again. “What’s happened at home?
Anything I can do?” ซึ่งก็เป็นทางเลือกหนึ่งในการรักษาประเภทและหน้าที่ของวัฒนธรรมให้
สอดคล้องกับต้นฉบับได้

ตัวอย่างที่ 79

สถานการณ์: พลอยมาเยี่ยมเจ้าคุณพ่อที่บ้านเพื่อจะมาคุยเรื่องการแต่งงานของพลอย คุณชาย
ขอร้องไม่ให้แม่พลอยไปพบคุณอุ่นในครั้งนี้

เชย: “แม่พลอย ไปบ้านคราวนี้ ฉันขออะไรสักอย่างหนึ่งได้ไหม?”

พลอย: “ได้สิคุณเชย” พลอยตอบ “คุณเชยจะขออะไร?”

เชย: “ฉันอยากขอให้แม่พลอย อย่าไปเกี่ยวข้องกับคุณอุ้นเธอเลยได้ไหม?”

พลอย: “เอ๊ะ! ทำไม” พลอยพูดอย่างไม่เข้าใจ “ก็ฉันก็ไม่เคยไปเกี่ยวอะไรกับเธอสักที เพียงแต่ไปถึงก็ไปไหว้ ก่อนจะกลับ ก็ไปลา เพราะถึงจะอย่างไร เธอก็เป็นพี่เท่านั้นเอง ไม่เห็นจะเป็นอะไรเลย”

เชย: “เพียงแต่เท่านั้นก็เถอะ คราวนี้อย่าไปทำดีกว่า เราไปถึงก็ไปหาเจ้าคุณพ่อ แล้วแม่พลอยก็มาที่ห้องฉัน กินข้าวเสียที่นั่น แล้วฉันจะพามาส่ง ฉันนี่ก็จะมีเรื่อง”

(น. 389-390)

Choei: IN the ferry going home, Khun Choei said to Phloi, “When we get home, we’ll go straight into see Chao Khun Father. Afterwards you’ll come to my room and we’ll have something to eat, then I’ll take you back to the palace. All right? No need for you to call on Khun Un at all. In fact, Do me a favour and don’t see her this time.”

Phloi: “What’s the matter, Khun Choei?”

Choei: “As you know, Khun Un always says she’ll never marry, that no one is worthwhile marrying, and that she’ll live at home and take care of Chao Khun Father until death. But you see, if she doesn’t have a husband she doesn’t want any of us to have one either.” (P.193)

จากสถานการณ์ข้างต้น พลอยมาเยี่ยมเจ้าคุณพ่อที่บ้านเพื่อจะมาคุยเรื่องการแต่งงานของพลอย คุณเชยจึงขอร้องไม่ให้แม่พลอยไปพบคุณอุ้นในครั้งนี้ คุณเชยได้กล่าวด้วยคำวิงวอน อ้อมประ โยคคำถาม “ฉันอยากขอให้แม่พลอย อย่าไปเกี่ยวข้องกับคุณอุ้นเธอเลยได้ไหม?” ในการแสดงเจตนาขอร้อง ในการแปลวิงวอนนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความ “Do me a favour and don’t see her this time.” ซึ่งก็สามารถสื่อเจตนาในการขอร้องของผู้พูดได้ จากบทแปล “Do me a favour.....” ที่แสดงเจตนาขอร้องของผู้พูด ทั้งนี้ จากการแปล “Do me a favour and don’t see her this time.” ส่งผลให้วิงวอนอ้อมประ โยคคำถามเปลี่ยนเป็นประโยคคำสั่ง อย่างไรก็ตาม ผู้แปลสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวิงวอนให้สอดคล้องกับต้นฉบับได้ว่า “Can you do me a favour? Please don’t see her this time.”

ตัวอย่างที่ 80

สถานการณ์: คุณชิตไปหาพลอยที่บ้านเพื่อขอยืมเงิน

เมื่อนั่งคุยกันอยู่สองต่อสอง คุณชิตก็เริ่มปรับทุกข์ถึงความยากจน ไม่พอกินพอใช้
เล่าให้ฟังถึงเรื่องความเจ็บป่วยของภรรยาที่บ้าน ในที่สุด คุณชิตก็พูดขึ้นว่า

ชิต: “แม่พลอยอย่าว่าอะไรเลย นึกว่าเห็นแก่พี่เถิด แม่พลอยมีอัฐให้พี่ยืมสักชั่งหนึ่งไหม
แล้วอีกหน่อยพี่จะหามาใช้ให้”

พลอย: พลอยรู้ว่า ถึงจะให้ไป คุณชิตก็คงใช้จ่ายทางอบายมุข หมดภายในเวลาวันเดียว
หรือสองวัน พลอยก็มหน้าลง คั่นได้เขียนหมาก แล้วพูดว่า “ฉันไม่มีหรือคุณพี่
เงินตั้งร้อยตั้งชั่ง เงินใช้จ่ายทางบ้านทุกวันนี้ ฉันก็รับมาจากคุณเปรมอีกทีหนึ่ง ฉัน
ไม่กล้าไปเอาของเขามาให้” พลอยพูดแก้ตัว ก็ปิดป้องไปตามเรื่อง (น. 495-496)

He came again not so long after (thank heaven, Khun Prem was on duty that day) to “borrow” some money, which Phloi knew would not be spent on his wife and child as he would have her believe. He named a large sum, but Phloi managed to appease him with a much smaller amount. He snatched at it, his thin-veined hand with its grimy fingernails trembling with impatience. (P. 254)

จากสถานการณ์ที่คุณชิตไปหาพลอยที่บ้านเพื่อขอยืมเงิน คุณชิตได้กล่าวถ้อยคำ “แม่พลอยอย่าว่าอะไรเลย นึกว่าเห็นแก่พี่เถิด แม่พลอยมีอัฐให้พี่ยืมสักชั่งหนึ่งไหม แล้วอีกหน่อยพี่จะหามาใช้ให้” โดยวรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถาม “แม่พลอยมีอัฐให้พี่ยืมสักชั่งหนึ่งไหม” แสดงเจตนา การขอร้องให้ผู้ฟังทำบางสิ่งบางอย่างให้ผู้พูด ในการแปลวรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถามนี้ ผู้แปลใช้ กลวิธีการแปลแบบการสรุปความ ซึ่งเป็นการแปลเอาแต่ใจความสำคัญ เป็นการเก็บความอย่างย่อๆ และเป็นการแปลโดยเปลี่ยนจากบทสนทนาเป็นบทบรรยาย “He came again not so long after (thank heaven, Khun Prem was on duty that day) to “borrow” some money, which Phloi knew would not be spent on his wife and child as he would have her believe.” จากบทแปลก็สามารถทราบถึงเจตนาของคุณชิตในการมาหาแม่พลอยที่บ้านได้ ซึ่งก็คือมาเพื่อขอยืมเงิน แต่การนำเสนอรูปแบบการแปลในบทบรรยายนี้ ทำให้ผู้อ่านไม่ทราบลักษณะการสนทนาและการกล่าววาทกรรมของผู้พูดในต้นฉบับ ทั้งนี้ ผู้แปลอาจเห็นว่า บริบทเนื้อเรื่องดังกล่าวไม่ได้มีความสำคัญมากนัก จึงสามารถแปลแบบสรุปความได้ และเพื่อให้บทแปลมีความกระชับ ไม่เยิ่นเย้อ

ตัวอย่างที่ 81

สถานการณ์: พิศอยากจะขอลองชิมรสชาติยาตองที่เทียบตองไว้

พิศ: “ยาอะไร?”

เทียบ: “อ้าว ก็ยาตองซี่จ๊ะ” ขยายเทียบตอบอย่างมีภูมิ “ฉันตองไว้แล้วที่ห้อง ตำรับของฉันเอง ยาตองเข้าของร้อน เครื่องตรีกระทัก...แล้วก็...”

พิศ: “เดี๋ยวก่อน ไอ่ยาตองนี่นะ นางพิศสอดถามขึ้น “ตองไว้แล้วจริงๆ หรือ?”

เทียบ: “จริงซี่จ๊ะ”

พิศ: “ฉันขอลองดูก่อนบ้างจะได้ไหม หมู่นี้ฉันก็เลือดลมไม่สู้จะดีเหมือนกัน”

เทียบ: “ได้ซี่ จะเป็นไร มืออย่าง คุณท่านจะไปปรับอะไรหนักหนา เพียงขวดครึ่งขวดก็พอ เมื่อถึงเวลาแต่ฉันตองไว้ตั้งสามขวดโหล” (น. 498-499)

Phit: “Yes, what kind of medicine?”

Thiap: “The *ya dong* of course.” This is any one of the various kinds of medicinal-alcoholic liquid made by leave a cloth bag containing medicinal roots, leaves and other ingredients submerged in rice wine or arrack. “I’ve already made some for her, using my own famous prescription –”

Phit: “You don’t say! Want me to try it first?”

Thiap: “Why not? We’ll try it together. She won’t be needing more than half a bottle, and I’ve made three –” (P. 256)

จากตัวอย่างข้างต้น พิศอยากจะขอลองชิมรสชาติยาตองที่เทียบตองไว้ พิศจึงกล่าวถ้อยคำ “ฉันขอลองดูก่อนบ้างจะได้ไหม หมู่นี้ฉันก็เลือดลมไม่สู้จะดีเหมือนกัน” ทั้งนี้ การกล่าวถ้อยคำ “ฉันขอลองดูก่อนบ้างจะได้ไหม” จัดเป็นวัจนกรรมอ้อมที่แสดงเจตนาการขอร้อง ในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความในประโยคคำถาม “You don’t say! Want me to try it first?” ที่ยังไม่ได้แสดงเจตนาในการขอร้องหรือขออนุญาตได้ชัดเจนเทียบเท่ากับต้นฉบับ ทั้งนี้ ผู้แปลอาจแปลโดยคงประโยคคำถามที่สามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมสอดคล้องกับต้นฉบับคือ “You don’t say! Can I try it first?”

ตัวอย่างที่ 82

สถานการณ์: พลอยอยากให้ฮ้อดทำงานเป็นหลักแหล่ง แต่อ้อดกลับคิดว่ายังคงมีเวลาเหลือเพื่อไม่จำเป็นที่จะต้องรีบร้อน

พลอย: “โธ่! เวิร์กรรมแท้ๆ ทีเดียว” พลอยบ่น “ฮ้อดชอบพูดอะไรที่แม่ไม่เข้าใจเสมอ จะช่วยเป็นสติปัญญาสักนิดก็ไม่มี อยากได้อะไรอยากทำอะไรทำไมไม่บอกแม่”

ฮ้อด: “แม่จ๋า” ตาฮ้อดพูดขึ้น ใบหน้าเปลี่ยนไปเป็นยิ้ม “ลูกถูกส่งไปอยู่ที่อื่นเสียนานหลายปี กลับมาถึงบ้านก็อยากจะอยู่ที่บ้านกับแม่ให้คุ้ม ไม่อยากกังวลถึงอะไรทั้งนั้น อยากรู้แต่เพียงว่า ได้อยู่ใกล้ๆแม่ นอนได้หลังคาเดียวกับแม่เท่านั้น ลูกก็เป็นคนเลี้ยงง่าย ไม่สิ้นเปลืองเท่าไร แม่จะเลี้ยงลูกไว้สักคนก่อนไม่ได้เที่ยวหรือ สมมุติว่าลูกไปทำงานหาเงินเดือน ได้มาเท่าไรแม่ก็คงไม่ได้ไม่ดิอะไรด้วย ลูกก็คงจะใช้คนเดียวหมด ถ้าจะว่าถึงชื่อเสียง มีหน้ามีตาจากการงาน ลูกก็ไม่อยากได้ อยากแต่เป็นลูกของแม่ตลอดไป และชื่อเสียงเกียรติยศนั้น ถ้าจะหากันจริงๆ ก็คงจะยังมีเวลาอีกมาก ลูกก็ยังไม่แก่เท่าไรนัก แม่จะอดใจรอไปหน่อยไม่ได้เที่ยวหรือ?”

พลอย: คำพูดของตาฮ้อดทำให้พลอยต้องนั่ง เพราะไม่รู้ว่าจะตอบอย่างไร (น.783-784)

Khun Prem had asked her to discuss it with him. Phloi did so, but it wasn't a very fruitful discussion as far as practical purposes were concerned.

Ot: “What would I like to do?” Ot laughed. “Nothing, of course.”

Phloi: “Oh, Ot! Please be serious. You can't idle away your time like this indefinitely. You must do something.”

Ot: Well then, whatever you say, Khun Mother. My training has been such that I'm prepared to do anything as well as nothing.”

Phloi: “Oh, you're no help at all,” Phloi wailed. “You're just as bad as your father.”

Ot: “All right, Mother,” Ot said soothingly. “I'll find something. But please, may I go on being your happily jobless son a while longer?” (P.434)

ในสถานการณ์ข้างต้น พลอยอยากให้ออดทำงานเป็นหลักแหล่ง แต่ออดกลับคิดว่ายังคงมีเวลาเหลือเพื่อไม่จำเป็นที่จะต้องรีบร้อน ออดจึงขอร้องแม่พลอยว่าอยากจะทำอยู่เฉยๆไม่ทำงานไปสักพักหนึ่ง โดยผู้พูดได้กล่าวถ้อยคำ “แม่จ๋า” ตาออดพูดขึ้น ใบหน้าเปลี่ยนไปเป็นยิ้ม “ถูกถูกส่งไปอยู่ที่อื่นเสียนานหลายปี กลับมาถึงบ้านก็อยากจะอยู่ที่บ้านกับแม่ให้อิ่ม ไม่อยากกังวลถึงอะไรทั้งนั้น” อยากรู้แต่เพียงว่า ได้อยู่ใกล้ๆแม่ นอนใต้หลังคาเดียวกับแม่เท่านั้น ลูกก็เป็นคนเลี้ยงง่าย ไม่สิ้นเปลืองเท่าไร แม่จะเลี้ยงลูกไว้สักคนก่อนไม่ได้เที่ยวหรือ สมมุติว่าลูกไปทำงานหาเงินเดือนได้มาเท่าไรแม่ก็คงไม่ได้ไม่ทำอะไรด้วย ลูกก็คงจะใช้คนเดียวหมด ถ้าจะว่าถึงชื่อเสียง มีหน้ามีตาจากการงาน ลูกก็ไม่อยากได้ อยากแต่เป็นลูกของแม่ตลอดไป และชื่อเสียงเกียรติยศนั้น ถ้าจะหากันจริงๆ ก็คงจะยังมีเวลาอีกมาก ลูกก็ยังไม่ง่ายแต่เท่าไรนัก แม่จะอดใจรอไปหน่อยไม่ได้เที่ยวหรือ?” ในการกล่าวถ้อยคำวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “แม่จะอดใจรอไปหน่อยไม่ได้เที่ยวหรือ?” แสดงเจตนาขอร้อง ในการแปลวัจนกรรมนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความซึ่งมีความหมายแตกต่างไปจากต้นฉบับ “แม่จะอดใจรอไปหน่อยไม่ได้เที่ยวหรือ?” ผู้แปลนำเสนอความหมายในบริบทใกล้เคียงในต้นฉบับโดยคงประโยคคำถาม “But please, may I go on being your happily jobless son a while longer?” ซึ่งในการแปล “happily” หมายถึง “ไม่อยากกังวลถึงอะไรทั้งนั้น” และ “jobless” หมายถึง “อยู่เฉยๆไม่ทำงาน” นอกจากนี้ บทแปล “please” และ “may” แสดงถึงเจตนาขอร้องของผู้พูด โดยบทแปล “But please, may I go on being your happily jobless son a while longer?” ได้นำเสนอวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาขอร้อง แต่มีเนื้อความที่ไม่เทียบเท่ากับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 83

สถานการณ์: อ้นทาบตามประไฟให้กับเสวี อ้นจึงได้ขออนุญาตพลอยว่าจะมัดข้อหรือไหม

อ้น: เมื่อตาอ้นมาพบ และพูดขึ้นวันหนึ่ง ว่า “คุณแม่ คุณเสวีเขาให้มาทาบตามว่า เขาจะมาขอประไฟ คุณแม่จะมัดข้อไหม ถ้าไม่มัดข้อ เขาจะได้ส่งผู้ใหญ่มาจัดการ”

พลอย: “คุณเสวี...” พลอยพูดทวนคำ แล้วก็รู้สึกหน้ามืด เหมือนกับจะเป็นลม “คุณเสวีจะมาขอประไฟ...เดี๋ยวก่อนอ้น ขอให้แม่หยุดหายใจประเดี๋ยว...แม่ไม่รู้เรื่องนี้มาก่อนเลย...”

อ้น: “เขาบอกผมไว้นานแล้วว่าเขาชอบประไฟมาก ตั้งแต่เขาเริ่มไปมาหาสู่ ผมก็เห็นว่าเขาเป็นคนดี แต่ก่อนก็เป็นเพื่อนชอบพอกันมา.....แต่เดี๋ยวนี้อ้อ ถ้าจะว่าไปเขาก็เป็นนาย ผมก็เลยไม่มัดข้อ แนะนำให้เขารู้จักกับประไฟ และอนุญาตให้ไปมาที่บ้านนี้ได้ เขาเป็นคนดี เรียบร้อยอย่างไรแม่ก็เห็นอยู่แล้ว” ตาอ้นว่า (น. 969)

- An: An sprang the following request on her: “Khun Sewi has asked me to approach you on his behalf. With your permission – if you have no objection – he would like to have this elders come and pay respects and ask you for Praphai’s hand.”
- Phloi: Phloi had to take a deep breath to restore her calm, and it took her a few more moments to get her speech back. “Wait, An,” she said. “Don’t go so fast. This is so sudden. I don’t know...”
- An: “Sewi has made his intention known to me for some time, Khun Mother. You must always have noticed that he’s very fond of Praphai. And I’m sure you agree with me that he’s a worthy man in every way.”
(P. 524)

ในตัวอย่างข้างต้น อันมาคุยกับพลอยเพื่อทาบถามประไพให้กับเสวี อันจึงได้ขออนุญาตพลอยว่าจะขัดข้องหรือไม่ อันจึงได้กล่าวถ้อยคำ “คุณแม่ คุณเสวีเขาให้มาทาบถามว่า เขาจะมาขอประไพ คุณแม่จะขัดข้องไหม ถ้าไม่ขัดข้อง เขาจะได้ส่งผู้ใหญ่มาจัดการ” ในการกล่าวถ้อยคำ “คุณแม่จะขัดข้องไหม” จัดเป็นวัจนกรรมอ้อมที่ผู้พูดแสดงเจตนาขออนุญาต ในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลเอาความ “An sprang the following request on her: Khun Sewi has asked me to approach you on his behalf. With your permission – if you have no objection – he would like to have this elders come and pay respects and ask you for Praphai’s hand.” ซึ่งบทแปลดังกล่าวก็สามารถแสดงเจตนาในการขออนุญาต จากบทแปล ส่งให้วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามเปลี่ยนไปจากต้นฉบับ ทั้งนี้ เพราะผู้แปลอาจต้องการให้บทแปลมีความกระชับ เข้าใจง่าย อย่างไรก็ตาม ผู้แปลสามารถแปลโดยคงประโยคคำถามเพื่อที่จะสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามสอดคล้องกับต้นฉบับ “An sprang the following request on her: Khun Sewi has asked me to approach you on his behalf. May I have your permission? – if you have no objection – he would like to have this elders come and pay respects and ask you for Praphai’s hand.”

5.3.3 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการเตือน มีกลวิธีการแปล 1 ประเภทคือ การแปลเอาความ

5.3.3.1 การแปลเอาความ ได้แก่ การละไม่แปล

ตัวอย่างที่ 84

สถานการณ์: พลอยให้สร้อยทองแก่หลานลูกคุณชิตเพื่อเป็นการรับขวัญ พอคุณชิตมาเห็นเข้าก็ได้สอบถามเรื่องน้ำหนักทอง คุณเชยเห็นท่าไม่ดีจึงชวนแม่พลอยกลับขึ้นตึก

ชิต: “ทองหนักเท่าไร?” คุณชิตถามขึ้นอีก

พลอย: “หนักก็ไม่ทราบ” พลอยตอบไม่เต็มคำ “เมื่อซื้อเขามากก็ไม่ได้ถาม เห็นเส้นเล็กน่ารักดีก็เลยเอามาผูกข้อมือหลาน”

ชิต: “ซื้อทองต้องถามน้ำหนัก” คุณชิตพูดขึ้นลอยๆ “ผู้หญิงซื้อของละก้ออย่างนี้เสมอใจตัวเห็นอะไรสวย ก็ซื้อกันได้ซื้อกันดี ถูกแพงไม่ว่า”

เชย: “กลับขึ้นบนตึกหรือยัง แม่พลอย” คุณเชยเตือนขึ้น แล้วก็ขยิบตา เหมือนกับจะรีบชวนให้พลอยกลับ

ชิต: “อยู่หลายๆ วันซี แม่พลอย” คุณชิตพูดขึ้นก่อนที่พลอยจะลงจากเรือน “แล้วก็มาเล่นกับหลานบ่อยๆ เด็กมันจะได้รัก ถ้าฉันไม่อยู่ อีพวงมันก็อยู่ อย่างเกรงใจเลย”
(น.252)

Chit: “How much does the gold weigh?” he asked.

Phloi: Phloi couldn't quite believe her ears. She shot a furtive glance at Khun Choei, but the latter was keeping her eyes averted and her face blank.

Chit: Khun Chit repeated his question. “How much does it weight?”

Phloi: Phloi stammered out a reply, admitting that she didn't know exactly.

Chit: “Women!” Khun Chit grumbled to himself. “They'll buy anything that takes their fancy — never mind if it's not worth the price.” But on the whole Khun Chit was very genial with Phloi, who behaved humbly and respectfully towards him as a younger sister should, and when this particular meeting came to a close, he told her to come and play with the children more often. “So that they'll grow to love you,” he added graciously.

Choei: “I forgot to warn you,” Khun Choei said on the way back to the big house. “And now it's too late. Khun Chit should not have been allowed

to see the gold you gave the children. Too much temptation for him.”
(P.124)

จากสถานการณ์ข้างต้น พลอยให้สร้อยทองแก่หลานซึ่งเป็นลูกของคุณชิตเพื่อเป็นการรับขวัญ พอคุณชิตมาเห็นเข้าก็ได้สอบถามเรื่องน้ำหนักทอง คุณเชยเห็นทำไม่ดีจึงเตือนแม่พลอยให้กลับขึ้นบนตึก โดยคุณเชยได้กล่าวถ้อยคำ “กลับขึ้นบนตึกหรือยัง แม่พลอย” คุณเชยเตือนขึ้น แล้วก็ขยิบตา เหมือนกับจะรีบชวนให้พลอยกลับ” ในการกล่าวถ้อยคำ “กลับขึ้นบนตึกหรือยัง แม่พลอย” จัดเป็นวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามที่ผู้พูดแสดงเจตนาเตือนผู้ฟังไม่ให้ไปยุ่งกับคุณชิตมากนัก ในการแปลวรรณกรรมอ้อมนี้ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบละไม่แปล ทั้งนี้ ผู้แปลอาจเห็นว่า เนื้อเรื่องในสถานการณ์นี้ไม่ได้มีความสำคัญต่อบริบทเนื้อเรื่องหลัก ผู้แปลจึงละไม่แปล ซึ่งจากการละไม่แปล ส่งผลให้ผู้อ่านไม่สามารถทราบถึงการกล่าววรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามของผู้พูด อย่างไรก็ตาม ผู้แปลสามารถแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามดังกล่าวเพื่อที่ผู้อ่านจะสามารถทราบถึงการกล่าววรรณกรรมของผู้พูดในบทแปล “Don’t you think it’s time to leave now?” ซึ่งก็จะสามารถรักษาประเภทและหน้าที่ของวรรณกรรมได้สอดคล้องกับต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 85

สถานการณ์: หลังจากที่คุณเชยทราบว่ามีแม่พลอยได้ชวนให้คุณอุ่นมาอยู่ที่บ้านของพลอย คุณเชยจึงได้กล่าวเตือนพลอย

เชย: “แม่พลอย จริงหรือนี่ ที่เขาถือกันว่าคุณอุ่นจะมาอยู่กับเธอ?”

พลอย: “จริงคุณเชย” พลอยตอบสั้นๆ

เชย: “แม่พลอยกำลังเล่นกับไฟ รู้ตัวบ้างไหม” คุณเชยเตือน

พลอย: “ถึงจะไฟ ก็มอดแล้วละคุณเชย ไม่มีร้อนมือหรอก”

เชย: คุณเชยหัวเราะแล้วก็ตอบว่า “ฉันก็เห็นใจแม่พลอยเหมือนกัน ถ้าเป็นฉันๆ ก็ต้องทำอย่างนั้น” (น. 625)

Two days later Khun Choei came. She had heard this astonishing rumour and came rushing to get the truth from Phloi’s own lips. Phloi confirmed it for her.

Choei: “You’re playing with fire,” Khun Choei warned.

Phloi: “The fire has gone out,” said Phloi with a smile. “You can touch Khun Un now without getting your hand burnt.”

Choei: Khun Choei laughed. “I suppose you’re right. Actually, Mae Phloi, you have my full sympathy and support. She threw away her pride and came to you for help. I’d have done the same if I were you. What I’m afraid of is that Khun Chit will try to follow her here.” (P.342)

จากตัวอย่างข้างต้น คุณเซยเดือนแม่พลอยที่แม่พลอยได้ออกปากชวนคุณอุ่นมาอยู่ที่บ้าน เนื่องจากคุณอุ่นชอบวางตัวเป็นใหญ่ และไม่ค่อยชอบแม่พลอย คุณเซยเป็นห่วงแม่พลอยจึงได้กล่าวเตือนด้วยถ้อยคำประโยคคำถามแบบตอบรับ-ปฏิเสธ “รู้ตัวบ้างไหม” ในตัวอย่างนี้ ผู้แปลได้ใช้กลวิธีการละไม่แปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม “รู้ตัวบ้างไหม” ทั้งนี้เพราะ ผู้อ่านสามารถเข้าใจในเนื้อเรื่องได้โดยตลอดจากการสถานการณ์ดังกล่าว โดยในบทแปล “You’re playing with fire,” Khun Choei warned.” สามารถสื่อความเจตนาการเตือนที่กินความหมายครอบคลุมเพียงพอแล้ว โดยประโยคคำถาม “รู้ตัวบ้างไหม” สามารถละได้ในการแปล สำหรับการละไม่แปลนั้น ได้เปลี่ยนแปลงประเภทของวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามเป็นวัจนกรรมตรงประโยคบอกเล่า อย่างไรก็ตาม ผู้แปลสามารถแปลโดยคงประโยคคำถามได้ “Do you know that you’re playing with fire?” Khun Choei warned.”

จากการศึกษาการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามประเภทการกล่าวชี้แนะ พบว่ามีกลวิธีการแปลวัจนกรรมแต่ละหน้าที่ ดังนี้ วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการชักจูงหรือชี้แนะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด มีกลวิธีการแปล 2 ประเภทคือ การแปลตรงตัวและการแปลเอาความ โดยการแปลตรงตัว ได้แก่ การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ และการแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการขอร้อง มีกลวิธีการแปล 1 ประเภทคือ การแปลเอาความ โดยการแปลเอาความ ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง และการแปลแบบสรุปความ วัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่แสดงเจตนาการเตือน มีกลวิธีการแปล 1 ประเภทคือ การแปลเอาความ โดยการแปลเอาความ ได้แก่ การละไม่แปล

5.4 ข้อสังเกต

ในการศึกษาวิธีการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม ผู้วิจัยพบข้อสังเกตในการใช้กลวิธีการทับศัพท์ในการถ่ายทอดความหมายระดับประโยค โดยคำศัพท์ที่ถ่ายเสียงตามเสียงในต้นฉบับอาจไม่สามารถสื่อความหมายที่เป็นที่เข้าใจสำหรับผู้อ่านชาวต่างประเทศได้

ตัวอย่างที่ 86

สถานการณ์: อี๊ดและพ่อเพิ่มกล่าวคำทักทายต่อกันตามลักษณะวัฒนธรรมแบบใหม่

ระหว่างนั้นสิ่งที่พ่อเพิ่มและตาอี๊ดคุยกันอยู่ด้วยความสนุกสนานครึกครื้น ก็คือ ความวิวัฒนาการแห่งภาษาไทย เริ่มต้นด้วยวิธสะกดการันต์ที่ตั้งขึ้นใหม่ และต่อไป ก็ถึงถ้อยคำสำนวนที่ทางการกำหนดให้ใช้พูดกัน พ่อเพิ่มเข้ามาถึงบ้าน ตาอี๊ดก็จะ ทักขึ้นว่า

อี๊ด: “สวัสดีจ๊ะ ท่าน!”

เพิ่ม: “สวัสดีจ๊ะ” พ่อเพิ่มตอบอย่างรื่นเริง “ท่านสบายดีหรือจ๊ะ”

อี๊ด: “ท่านมาแต่วันเที่ยวนะจ๊ะ วันนี้”

เพิ่ม: “ฉันคิดถึงท่านนี่จ๊ะ ฉันก็เลยรีบมา” (น. 1,132-1,133)

Uncle Phoem, for instance, call himself *phom* with most friends and acquaintances, *khraphom* with esteemed elders, *lung* with nephew Ot, *nua* with the children of his wife’s elder’s sister, *ua* or *kha* with some of his closest friends, and so on and so forth. So he and Ot got together this afternoon and went into their *chan-and-than* act, keeping the dialogue simple and “cultural” (such as “sawaddi cha than, than sabai dir ru cha, chan sabai di cha”) and laughed at themselves with much enjoyment. An was also amused by their performance, but Phloi thought it ludicrous and said so. “I hope nobody’s going to force me to talk like that!” she declared warmly. (P. 600)

จากบริบทข้างต้น ประโยคคำถาม “ท่านสบายดีหรือจ๊ะ” เป็นวัฒนธรรมอ้อมที่ผู้พูด แสดงเจตนาหน้าที่ในการทักทายตามธรรมเนียมมารยาทของคนในสังคมเมื่อพบกัน ในการแปลวัฒนธรรม อ้อมประ โยคคำถามดังกล่าว ผู้แปลได้ใช้กลวิธีการทับศัพท์ว่า “than sabai dir ru cha” เพื่อสื่อความ เจตนาการทักทายในประโยคคำถาม อย่างไรก็ตาม การใช้กลวิธีการแปลทับศัพท์ในระดับประโยค ไม่สามารถเป็นที่เข้าใจสำหรับผู้อ่านชาวต่างชาติได้ เพราะการใช้กลวิธีการแปลทับศัพท์ เหมาะสม สำหรับการแปลคำศัพท์หรือชื่อเฉพาะมากกว่า ผู้แปลควรถ่ายทอดความหมายเป็นภาษาอังกฤษ “How are you?” ที่หมายถึง “ท่านสบายดีหรือจ๊ะ” ก็จะเป็นที่เข้าใจสำหรับผู้อ่านได้

จากการศึกษาการแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามในนวนิยายเรื่อง *สี่แผ่นดิน* ผู้วิจัยได้สรุปตารางแสดงอัตราร้อยละของการใช้กลวิธีการแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถาม และตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทและหน้าที่ของวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถามกับกลวิธีการแปลดังนี้

ตารางที่ 5 ตารางแสดงอัตราร้อยละของการใช้กลวิธีการแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถาม

กลวิธีการแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถาม	ร้อยละ
1) การแปลแบบเอาความ (free translation)	70.46
1.1 การแปลแบบเรียบเรียง	42.16
1.2 การละไม่แปล	20.13
1.3 การแปลแบบสรุปความ	6.16
1.4 การแปลแบบเทียบเคียงสำนวน	2.01
2) การแปลแบบตรงตัว (literal translation)	29.54
2.1 การแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ	29.54
รวม	100

จากตารางแสดงอัตราร้อยละของการใช้กลวิธีการแปลวรรณกรรมอ้อมประโยคคำถาม จะเห็นได้ว่า ผู้แปลใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.46 ได้แก่ การแปลแบบเรียบเรียง คิดเป็นร้อยละ 42.16 การละไม่แปล คิดเป็นร้อยละ 20.13 การแปลแบบสรุปความ คิดเป็นร้อยละ 6.16 และการแปลแบบเทียบเคียงสำนวน คิดเป็นร้อยละ 2.01 สำหรับการแปลตรงตัวนั้น คิดเป็นร้อยละ 29.54

ตารางที่ 6 ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามกับกลวิธีการแปล

ประเภท วัจนกรรมอ้อม ประโยคคำถาม	หน้าที่ วัจนกรรมอ้อม ประโยคคำถาม	กลวิธีการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถาม (ร้อยละ)				
		การแปล แบบ ประโยคต่อ ประโยค หรือ คำต่อคำ	การแปล แบบเรียบ เรียง	การ ละไม่แปล	การแปล แบบสรุป ความ	การแปล แบบเทียบ เคียง จำนวน
การกล่าวความจริง	1) การกล่าวรำพึงรำพัน	44.83	55.17	0	0	0
	2) การคาดคะเน	46.43	53.57	0	0	0
	3) การบอกกล่าว	50	50	0	0	0
	4) การบ่น	57.14	42.86	0	0	0
	5) การตำหนิ	34.12	36.48	11.76	0	17.64
การกล่าวแสดงออก	6) การแสดงความไม่เห็น ด้วย	0	81.82	0	18.18	0
	1) การแสดงความรู้สึก ประหลาดใจ	40	38.89	10	0	11.11
	2) การแสดงความรู้สึกไม่ พอใจ	54.17	48.83	0	0	0
	3) การทักทาย	84.62	0	15.38	0	0
	4) การแสดงอารมณ์ขัน	33.34	66.66	0	0	0
การกล่าวขี้นำ	5) การชื่นชม	0	0	33.33	33.33	33.33
	1) การชักจูงหรือชี้แนะให้ ผู้ฟังปฏิบัติตามความ ต้องการของผู้พูด	53.13	31.25	0	15.63	0
	2) การขอร้อง	45.45	54.55	0	0	0
	3) การเตือน	0	0	100	0	0

จากตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามกับกลวิธีการแปล เห็นได้ว่า ในการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามประเภทการกล่าวความจริงนั้น การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามแสดงเจตนาการกล่าวรำพึงรำพัน ใช้กลวิธีการ

แปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ คิดเป็นร้อยละ 44.83 การแปลแบบเรียบเรียง คิดเป็นร้อยละ 55.17 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามแสดงเจตนาการคาดคะเน ใช้กลวิธีการแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ คิดเป็นร้อยละ 46.43 การแปลแบบเรียบเรียง คิดเป็นร้อยละ 53.57 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามแสดงเจตนาการบอกกล่าว ใช้กลวิธีการแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ คิดเป็นร้อยละ 50 การแปลแบบเรียบเรียง คิดเป็นร้อยละ 50 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามแสดงเจตนาการบ่น ใช้กลวิธีการแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ คิดเป็นร้อยละ 57.14 การแปลแบบเรียบเรียง คิดเป็นร้อยละ 42.86 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามแสดงเจตนาการตำหนิ ใช้กลวิธีการแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ คิดเป็นร้อยละ 34.12 การแปลแบบเรียบเรียง คิดเป็นร้อยละ 36.48 การละไม่แปล คิดเป็นร้อยละ 11.76 การแปลแบบเทียบเคียงสำนวน คิดเป็นร้อยละ 17.64 การแสดงความไม่เห็นด้วย การแปลแบบเรียบเรียง คิดเป็นร้อยละ 81.82 การแปลแบบสรุปความ คิดเป็นร้อยละ 18.18

สำหรับการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามประเภทการกล่าวแสดงออกนั้น การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามแสดงเจตนาการแสดงความรู้สึกประหลาดใจ ใช้กลวิธีการแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ คิดเป็นร้อยละ 40 การแปลแบบเรียบเรียง คิดเป็นร้อยละ 38.89 การแปลแบบเทียบเคียงสำนวน คิดเป็นร้อยละ 11.11 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามแสดงเจตนาการแสดงความรู้สึกไม่พอใจ ใช้กลวิธีการแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ คิดเป็นร้อยละ 54.17 การแปลแบบเรียบเรียง คิดเป็นร้อยละ 48.83 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามแสดงเจตนาการทักทาย ใช้กลวิธีการแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ คิดเป็นร้อยละ 84.62 การละไม่แปล คิดเป็นร้อยละ 15.38 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามแสดงเจตนาการแสดงอารมณ์ขัน ใช้กลวิธีการแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ คิดเป็นร้อยละ 33.34 การแปลแบบเรียบเรียง คิดเป็นร้อยละ 66.66 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามแสดงเจตนาการชื่นชม ใช้กลวิธีการละไม่แปล คิดเป็นร้อยละ 33.33 การแปลแบบสรุปความ คิดเป็นร้อยละ 33.33 การแปลแบบเทียบเคียงสำนวน คิดเป็นร้อยละ 33.33

จากการศึกษาการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามประเภทการกล่าวชี้แนะ พบว่า การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามแสดงเจตนาการชักจูงหรือชี้แนะให้ผู้ฟังปฏิบัติตามความต้องการของผู้พูด ใช้กลวิธีการแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ คิดเป็นร้อยละ 53.13 การแปลแบบเรียบเรียง คิดเป็นร้อยละ 31.25 การแปลแบบสรุปความ คิดเป็นร้อยละ 15.63 การแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามแสดงเจตนาการขอร้อง ใช้กลวิธีการแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ

คิดเป็นร้อยละ 45.45 การแปลแบบเรียบเรียง คิดเป็นร้อยละ 54.55 การแปลวรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถามแสดงเจตนาการเตือน ใช้กลวิธีการละไม่แปล คิดเป็นร้อยละ 100

กล่าวโดยสรุปคือ การแปลวรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถามในนวนิยายเรื่อง *สี่แผ่นดิน* เป็นภาษาอังกฤษ ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 2 ประเภทด้วยกัน ได้แก่ การแปลแบบเอาความ มีกลวิธีการแปล 4 กลวิธี คือ การแปลแบบเรียบเรียง การละไม่แปล การแปลแบบสรุปความ และการแปลแบบเทียบเคียงสำนวน อีกทั้ง กลวิธีการแปลตรงตัว มี 1 กลวิธี คือ การแปลแบบประโยคต่อประโยค หรือคำต่อคำ

ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบเรียบเรียง ในกรณีผู้แปลคำนึงถึงเจตนาของผู้ส่งสาร เป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพราะการแปลตรงตัวโดยคงประ โยคคำถามอาจไม่สามารถถ่ายทอดเจตนาของผู้ส่งสารได้ชัดเจนเท่ากับการแปลแบบเอาความโดยการเรียบเรียง นอกจากนี้ ผู้แปลจะเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบเอาความแบบเรียบเรียง เนื่องจากความแตกต่างของโครงสร้างทางภาษาระหว่างภาษาต้นฉบับกับภาษาปลายทาง ซึ่งบางครั้งผู้แปลจำเป็นต้องนำหลักไวยากรณ์ในภาษาปลายทางมาปรับใช้ในการถ่ายทอดความหมาย จึงไม่สามารถแปลแบบตรงตัวได้ ซึ่งการแปลวรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถาม โดยกลวิธีการแปลแบบเรียบเรียงที่เปลี่ยนชนิดของประ โยคส่งผลให้บทแปลไม่สามารถรักษาลักษณะของวรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถามที่สอดคล้องกันต้นฉบับได้

ผู้แปลเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบตรงตัวโดยแปลแบบประโยคต่อประโยคหรือคำต่อคำ ในกรณีที่วรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถามในต้นฉบับสามารถถ่ายทอดความหมายในบทแปลภาษาปลายทางได้เป็นที่เข้าใจ และยังคงสามารถรักษาประเภทของวรรณกรรมอ้อมประ โยคคำถาม สอดคล้องกับต้นฉบับ

บางครั้งผู้แปลใช้กลวิธีการละไม่แปล โดยไม่ถ่ายทอดความหมายในบทแปล เพราะผู้แปลอาจเห็นว่าข้อความในต้นฉบับไม่ได้สื่อความหมายที่มีความสำคัญต่อเนื้อเรื่อง หรือ ข้อมูลดังกล่าวได้มีการแสดงความหมายไว้ในบริบทใกล้เคียงแล้ว ผู้แปลจึงเลือกใช้กลวิธีการละเพื่อให้บทแปลมีความกระชับมากขึ้น

ในการแปลแบบสรุปความ ซึ่งเป็นการแปลโดยเก็บเอาแต่ใจความสำคัญ เป็นการเล่าเรื่องย่อๆ ผู้แปลได้แปลโดยเปลี่ยนจากบทสนทนาเป็นบทบรรยาย หรือมีการเปลี่ยนแปลงในระดับ

ประโยคเป็นการแปลในระดับคำ เนื่องจาก ผู้แปลอาจต้องการให้เนื้อเรื่องมีความกระชับ ไม่เยิ่นเย้อ จึงเลือกใช้กลวิธีการแปลแบบสรุปความ อย่างไรก็ตาม การแปลแบบสรุปความส่งผลให้ผู้อ่านไม่สามารถทราบถึงลักษณะวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามในต้นฉบับได้

สำหรับการแปลแบบเทียบเคียงสำนวนนั้น ผู้แปลได้พิจารณาแล้วว่า การแปลโดยเทียบเคียงสำนวนในภาษาปลายทางจะสามารถสื่อความได้ชัดเจนกว่าการแปลโดยคงประโยคคำถามสอดคล้องกับต้นฉบับ และยังเป็นการเพิ่มอรรถรสให้กับบทแปลอีกด้วย โดยการแปลแบบเทียบเคียงสำนวนสามารถรักษาลักษณะวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามได้หากว่ามีสำนวนที่เป็นประโยคคำถามและสื่อความหมายได้เทียบเคียงกับต้นฉบับ แต่หากบทแปลนั้นไม่สามารถถ่ายทอดความหมายโดยคงประโยคคำถามสอดคล้องกับต้นฉบับ ผู้แปลจำเป็นต้องถ่ายทอดสำนวนในประโยคชนิดอื่น บทแปลดังกล่าวก็จะไม่สามารถรักษาลักษณะวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามที่สอดคล้องกับต้นฉบับ

ในบทที่ 6 จะเป็นการสรุปผลการศึกษาประเภทและหน้าที่ของวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามในนวนิยายเรื่อง *สี่แผ่นดิน* และการศึกษากลวิธีการแปลวัจนกรรมอ้อมประโยคคำถามเป็นภาษาอังกฤษ อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ